

MERKUR

NOVO - NAJEM STROJEV

v prodajalni na Koroški cesti 1
mešalec, dvigalo, kosilnice...

POPUSTI • KREDITI • UGODNI NAKUPI

24. OKTOBRSKI SEJEM KRANJ

11. - 17. 10. '91

GOBARSKA RAZSTAVA
GOBARSKE SPECIALITETE

stanovanjska oprema
široka potrošnja
avtomobili

VSE, KAR SE VIDI - SE LAHKO KUPI!

Ljubljanska banka

Gorejska banka Kranj

GORENJSKA BANKA FORMULA

BANKA PRIHRANKA

Danes, 8. oktobra

Če bi bilo okrog nas vse normalno, brez vojne, nasilja, smrti in glasnih ter prikritih groženj, bi bil današnji torek, 8. oktobra, priložnost za zdravico samostojni državi Sloveniji. Pa ni tako. Danes in dneve, tedne in mesece, ki bodo sledili, kaže nam državljansko Slovenijo obdržati trezno in razumno glavo, ohraniti dostojanstvo, odločnost in pogum, predvsem pa slogo. Od polnoči dalje živimo v samostojni državi, grajeni na plebiscitarni odločitvi decembra lani. Koraka nazaj ni več. So samo stopinje naprej, čeprav na trenutke v negotovo in megleno prihodnost, vendar se nam ta pot splača zaradi vzvišenega cilja, ki si ga je slovenski narod že večkrat zastavil, sedaj pa je čas za uresničitev.

Nihče nima pravice sejati malodušja, vsak pa ima pravico in dolžnost graditi slovensko samostojnost po svojih najboljših močeh, tudi z opozorili, kje nas čakajo pastki, vendar brez fige v žepu in takšnih ali drugačnih računov. Če smo 25. junija tudi čustveno reagirali in si vzeli pravico do sanj, sedaj za to ni več časa. Nova država mora začevati in živeti.

Računajmo, da nam bodo še naprej nagajali v bivši Jugoslaviji in tudi na tujem. Domače blokade in nizke udarce poznamo in jih že skušamo. Tujina, vsaj sosesčina, nas posredno že priznava in obljublja zadržanje normalnega gospodarskega poslovanja, tudi po napovedani blokadi Jugoslavije, če ne bo miru, vendar na veliko dobrohotnost, vsaj do razpleta jugoslovanske krize in konca haške konference ni računati. Na to je namreč vezano tudi mednarodno priznanje Slovenije, ki utegne biti, tudi po napovedih Kučana, Rupla, Peterleta in Dr-

noviška, kolektivno, vsaj s strani Evropske skupnosti.

Za slovensko mirno samostojnost moteči glasovi se dvigajo v sosesčini, v Avstriji in Italiji. Avstrijskim socialdemokratom, ki tudi sedaj zavlačujejo z mednarodnim priznanjem Slovenije, se pridružuje koroška desnica s Heimadtiemstom s pamfleti, da bo dobila samostojna Slovenija ozemelske apetite do Koroške oziroma do dvojezičnega ozemlja. V Italiji predvsem neofašisti terjajo vrnitev Istre in revizijo državne meje. Izredno spretno izkoriščajo nejasen položaj Istre, ki jo je državna meja med Slovenijo in Hrvaško razdelila, in revolt Istranov zoper to delitev. Človeku pa se naježijo lasje ob možni špekulaciji z nameranim prevozom armadnega orožja iz Slovenije prek Trsta v Bar kot pomoč armadi pri zlomu Hrvaške zato, da bi poletje zmagovalca Srbija pustila Istro pri miru - Italijanom!

Hrvaška vojna se bliža našim mejam. Se bo, če bo šel nekontrolirani vojaški stroj do konca, morija ustavila na naši meji, ali pa bomo morali spet v vojno za obrambo samostojnosti mlade države? Če se to zgodi, na kar smo po Janševih in Bavčarjevih besedah dobro pripravljene, bo Evropa spet reagirala s kupom resolucij in neučinkovitih pozivov. To je črna slutnja, vendar je nanjo treba računati. Vedno več je resnice v ugotovitvi, da nas bo Evropa pustila, da se potolčemo do konca, potem pa bo sama končala delo po svojih načrtih in dogovorih.

Naj bo oproščeno, da so tudi taka opozorila napisana z današnjimi, prvi dan popolne slovenske samostojnosti, z iskreno željo, da ne bi bila nikdar resnična. ● J. Košnjek

Jugoslovanski dinar je kot plačilno sredstvo v Sloveniji odpisan. Včeraj je slovenski parlament sklepal o novi slovenski moneti in že čez pol leta se bo na svetovnih tečajnicah začelo pojavljati ime novega slovenskega denarja. Pol leta je namreč potrebno za tehnično izvedbo vpeljave nove slovenske valute, dotlej pa bodo dinarji zamenjani s slovenskimi boni. Republiški parlament je včeraj določil razmerje bon - dinar in druge operative ukrepe, da se slovenski trg zaščiti pred poplavo gnilih hiperinflacijskih jugodinarjev. Ker menjava slovenskega denarja, čeprav je samo začasna, zahteva veliko dela, danes večina podružnic SDK in poslovnih bank ne posluje za stranke, temveč izvaja pripravo za uvedbo slovenskih bonov v plačilni promet. Na sliki: naš fotoreporter Gorazd Sinik je uspel posneti nove bonse bankovce.

Kranjčani za begunce

Kranj, 8. oktobra - Po podatkih Rdečega križa Slovenije, ki jih je Slovenski tiskovni agenciji posredoval 5. oktobra, je v Sloveniji že 12.449 beguncev. Več kot tisoč se jih je zateklo tudi na Gorenjsko, in sicer na Jesenice 308, v Kranju 354, Radovljico 317, v Škofjo Loku 198 in v Trzinu 41.

V Kranju pripravljajo v pomoč beguncem dobrodelni koncert, ki bo v petek, 11. oktobra, ob 19.30 v dvorani kranjske Gimnazije. Med izvajalci koncerta »Kranjčani za begunce« bode mešani pevski zbor Musica viva s Primskovega z zborovodkinjo Nado Kos, pesnica Neža Maurer s pesniško zbirko Litanije za mir, ansambel Tantadruj, igralci Kondi Pižorn, Janez Dolinar in Alenka Bole Vrabec, mezzosopranistka Sabira Hajdarevič, pianist Peter Škerjanec in povezovalca programa Tina Primožič in Marko Črtalič z Radia Kranj. Prostovoljni prispevki, ki jih bodo zbrali s prireditvijo - njena pobudnica je Zveza kulturnih organizacij iz Kranja - bodo šli beguncem s Hrvaškega. ● D. Ž.

Oblast v slovenskih rokah

Slovenska skupščina je na včerajšnji izredni seji sklepala o zakonu o denarni enoti in zakonu o uporabi denarne enote. Vlada predlaga, da bi se nov slovenski denar imenoval klas. Jugoslovanska vojska se lahko umakne preko Kopra, vendar brez orožja in opreme, dokler ne bodo poravnani računi do Slovenije in ne bo miru na Hrvaškem.

Ljubljana, 8. oktobra - Davi ob polnoči je bilo za Slovenijo po sklepu republiške skupščine moratorija konec in naša republika bo začela uresničevati vse osamosvojitvene zakone, sprejete 25. junija, ki so bili na osnovi Brionske deklaracije zamrzni. O tem sta slovenska vlada in predsedstvo s posebno spomenico obvestila mednarodno javnost in države sveta.

V nedeljo zvečer se je na zaprti seji sestala slovenska vlada. Sklenila je, da prevzema Republika Slovenija z današnjim dnevom vso oblast nad slovenskim ozemljem in zračnim prostorom. To pomeni, da bo za vse prelete tujih letal in letal ter helikopterjev jugoslovanske armade potrebno dovoljenje slovenskih oblasti. Vojski jugoslovanske armade pa bodo

imeli po 18. oktobru v Sloveniji status pripadnikov tuje armade. Slovenska vlada je glede umika ostanka jugoslovanske vojske iz Slovenije (po podatkih slovenskega obrambnega ministrstva je v Sloveniji še okrog 2500 pripadnikov jugoslovanske armade) sklenila, da se lahko umakne prek koprškega pristanišča (predlagani umik prek Trsta so na obeh straneh meje ostro zavrnili), vendar brez orožja in opreme. To bo ostalo v Sloveniji, dokler ne bo končana vojna na Hrvaškem in dokler armada ne bo poravnala škode, povzročene Sloveniji, oziroma, dokler ne bo narejena delitvena bilanca bivše Jugoslavije.

Včeraj popoldne se je na predlog slovenskega političnega vodstva in na osnovi dogo-

vora parlamentarnih strank na izredni seji sestala republiška skupščina. Izrekla se je za prevzem popolne oblasti nad slovenskim ozemljem in zračnim prostorom, sklepala pa je tudi o dveh ključnih zakonih za monetarno osamosvojitve Slovenije: o zakonu o denarni enoti Slovenije in o zakonu o uporabi denarne enote. Vlada predlaga, da bi bil slovenski denar klas, njene enote pa stotini ali zrnje. Novi denar naj bi začel veljati čez pol leta, do takrat pa bo v veljavi začasni denar v obliki bonov. Vlada predlaga hiter sprejem teh zakonov, da bo denar lahko pravočasno pripravljen za uporabo.

Ker se je skupščina sestala po 15. uri, do zaključka redakcije njeni sklepi še niso bili znani. ● J. Košnjek

Mrtva črka na papirju

Kolektivna pogodba je v normalnih pravnih sistemih splošno veljavni način urejanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev. Sindikat, ki jo podpisuje in imenu delavcev, da jim zagotovi dogovorjene pravice iz dela in dostojno najnižjo mejo osebnih prejemkov, se s podpisom zavezuje k socialnemu miru. Že sklenitev splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo pred poldrugim letom ni uspela zagotoviti zapisanega, ker ima očitno vse manj podjetij zadosti denarja za izplačila po tarifnih določilih pogodbe. Od delavcev prihajajo tudi očitki, da v tovarnah celo samovoljno znižujejo izhodne plače za petino, kar je sicer predvideno le v primerih izgub in ogrožanja poslovanja in da se ne držijo določil o sprotne povečevanju plač z rastjo življenjskih stroškov. Ne le vsakomesečna realnost v gospodarstvu, tudi interventni zakon o izplačevanju osebnih dohodkov, je kolektivno pogodbo degradiral na raven drugorazrednega akta. Naj so take okoliščine plod resničnega pomanjkanja denarja ali zgolj špekulacije, po katerih naj delovna sila za podjetja predstavlja kar najnižji strošek, ni presenetljivo, da se delavci celih panog zbirajo k protestom, da se v delavsko najbolj prebujenem Mariboru ciklično ponavljajo stavke in da od sindikata prihajajo grožnje s splošno stavko.

Komaj je podpisana tudi kolektivna pogodba za družbene dejavnosti, ki naj tamkaj zaposlenim zagotovi pripadajoče pravice in plače, vladi pa socialni mir, se val stavek bliža tudi s te strani. Vlada, podpisnik te pogodbe in »delodajalec« zaposlenim v družbenih dejavnostih je slednjim očitno obljubljal goloba na strehi, zdaj pa jim ne more dati niti vrabca v roke. Zavoljo stiske v gospodarstvu, zaradi česar se premalo napaja proračunska vreča, je v gospodarstvu ogroženo celo funkcioniranje sistema, kaj šele izplačevanje mesečnih dohodkov po kolektivni pogodbi. Ob podpisu slednje izraženo načelo, da bi se pogodbeno določila izpolnjevala in da akt ne bi bil le mrtva črka na papirju, dotlej lahko ostaja le pobožna želja. ● D. Ž. Žlebir

V Sloveniji še 2500 vojakov armade

Ljubljana, 5. oktobra - Slovenska tiskovna agencija dodaja informaciji o umiku preostanka armade iz Slovenije po izteku moratorija prek Trsta tudi nekaj zanimivih številk. Po njenih ugotovitvah naj bi bilo v Sloveniji še okrog 2500 vojakov Jugoslovanske armade in nekaj več kot 80 oklepnih vozil. ● S. S.

Prišel je čas diplomacije

Ljubljana, 8. oktobra - Na včerajšnji tiskovni konferenci v Cankarjevem domu sta republiški minister za informiranje Jelko Kacin ter minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel seznanila javnost s stališči slovenske države do procesa osamosvajanja, kajti danes preneha veljati z brionskimi dokumenti določeni moratorij za sklepe slovenskega parlamenta. Slovenija ostaja udeleženka konference v Haagu, vendar pa ne namerava podaljšati mandata opazovalni misiji. Glede umika armade preko Italije sta oba ministra povedala, da je Slovenija o tem izvedela iz medijev. Slovenija umika ne želi ovirati, ostaja pa problem mednarodnega embarga na dobavo orožja, saj bi s tem armada prišla do nove opreme za nadaljevanje vojne na Hrvaškem. ● Š. Z.

Napeti živci pred odhodom

Umik vojske tudi na Gorenjskem še ni končan. Približno pol opreme planinske enote je sicer v Bosni, vendar je drugi del tovora že dolgo na železniških tirih v Kranju in na Bohinjski Beli. Moštvu tamkajšnjih vojašnic čakata, kdaj bo odprt zeleni signal za končni odhod.

Kot zatrjuje poveljnik kranjske enote armade, je prav to glavni razlog za zamudo pri selitvi. Koliko zapozneli odhod ustreza njim samim, je težko oceniti. Če bi izhajali iz izrečenega Džilasovega mnenja, da ne bi bilo dobro slepo drveti v neznanost, se vojski gotovo ne mudi odtod. Besedi agresija in vojna zaenkrat ne priznavajo za svojo stran, a vendarle se v podzavesti morajo zavedati, da jim seli-

tev prinaša vojaško negotovost. Starešinam, ki v teh krajih puščajo svoje družine, daje za popotnico še osebno stisko ob ločitvi, večini vojakov pa ne odgovarja na pogosto zastavljeno vprašanje, ali bodo še kdaj videli domače kraje.

Zakaj je sploh potrebno razmišljati o tem, ko se vse bolj približuje napovedani datum odhoda enot armade iz Slovenije? Zavedati se moramo, da ob čakanju na odhod postajajo živci vojske vse bolj napeti. Vseh nalog v zvezi s predajo objektov in opreme tudi na Gorenjskem še niso sklenili. V takih trenutkih bi bil lahko vsak najmanjši zaplet usoden, zato naj med nami še naprej vladata strpnost in razsodnost! ● S. Saje

Naklo, 6. oktobra - Nedeljsko kolo v slovenski državni ligi je prineslo novo zmago nogometašem Živil - Nakla. Kljub oslabljeni ekipi (igral ni Taneski) so po borbeni igri premagali ekipo Steklarja in iztržili dve novi točki. Tako s sedemnajstimi točkami ostajajo med najboljšimi tremi ekipami v Sloveniji. Foto: J. Cigler

Sava Kranj

AVTOMOBILSKE PREPROGE

Kvito je predrago, da bi ga zamenjali!

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

MIHA NAGLIČ

Orožje, atomsko in navadno

Pojav atomske bombe je usodno zaznamoval vojaško in politično podobo druge polovice tega stoletja. Od Hirošime prek kubanske krize do špekulacij o vojni zvezd se napet lok, s katerim so velike sile merile svoje moči. Strašne posledice, ki bi jih mogla povzročiti uporaba tega orožja, je vzemirjala tudi največje duhove našega časa. Mao Ce Tung je, prevzet od oborožene revolucije, še leta 1946 izjavil, da je atomska bomba papirnati tiger, s katerim "reakcionarji" iz ZDA strašijo ljudstvo. Pisatelj Arthur Koestler je bil drugačnega mnenja: vse doslej, je zapisal, je moral človek živeti z mislijo, da bo moral kot posameznik umreti; odslej bo moralo z mislijo na smrt živeti tudi človeštvo kot celota. Fizik Albert Einstein pa je ob neki priložnosti izjavil, da bi, če bi vedel, kako bo po svoje prispeval k nastanku atomske grožnje, raje postal urar!

Pomiritev med velesilama, kakršni smo priča v zadnjih letih, se kaže tudi v zmanjševanju jedrskih potencialov. Nedavni nastop ameriškega predsednika, ko je napovedal, da bodo ZDA enostransko uničile dobrisen del svoje jedrske oborožitve, je zbudil veliko pozornost. Države, za katere se ve, da tudi same razpolagajo z jedrskim orožjem (SZ, VB, Francija), so se, z izjemo Kitajske, takoj odzvale njegovi pobudi in izrazile pripravljenost, da storijo takisto. Razlogov za pretirano navdušenje pa ob tej novici kljub vsemu ni. Iz dveh razlogov: ker bo velikima dvema tudi posledje ostalo dovolj strateškega jedrskega orožja, Američanom pa vrh tega še denar za preigravanje scenarija vojne zvezd in - ne nazadnje - zato, ker hkrati vidimo, kakšne grozote na Balkanu povzroča že "navadno" orožje, ki ga je povsod po svetu v izobilju.

Oblast, ki je (bila) utemeljena z orožjem, se pač ne more ohranjati drugače kot z orožjem, je v svojih razglabljanjih o vzrokih za veličino Rimljanov in za njihovo dekadenco ugotovil francoski razsvetljenec Montesquieu. Njegov angleški sodobnik, zgodovinar Edward Gibbon, pa je v svojem znamenitem delu o vzponu in padcu rimskega imperija zapisal, kako so najsposobnejši politiki izračunali, da nobena država ne more vzdrževati več kot stoti (!) del svojega prebivalstva pod orožjem in v brezdelju, ne da bi se kmalu izčrpala. /Potemtakem je bila Jugoslavija, dokler je obstajala, pravi čudež!/. In ko smo že pri Rimljanih, navedimo še verze pesnika Vergila: "Kakor če velik se narod upre in drhal se razdraži, letajo bakle goreče in kamni, ker besnost jim daje v roke orožje, potem pa, ko uzrejo moža, ki uživa vobče ugled in slovi po velikih zaslugah za ljudstvo, vsi obmolče in ušesa napno..." (Eneida, I, 150) Besnost jim daje v roke orožje - Furor arma ministrat; kje sta zdaj veliki narod in veliki mož, ki bi zmogla pomiriti male narode in velikansko drhal, ki divja(jo) po Balkanu?!

Se sreča, da ti novodobni ("srbokomunistični") barbari v svojem besu ne morejo pograbiti atomskega orožja. /Nekateri trdijo, da bi ga lahko: zadostovalo bi, da razstrelijo JE Krško!/. Tedaj bi si z utvaro o preobratu, ki ga prinese novo in odrešilno orožje, olajšali svojo agonijo, kakor (sta) si jo Hitler in Sadam Husein. Tako, kakor je in kakor kaže, pa bo treba še veliko "navadnih" bomb, da bi dosegli (tjisto kot z atomsko: uničenje življenja ter materialnih in kulturnih dobrin. Tudi sicer bi bila atomska poguba za balkanske gurmane preveč tehnološka in hladnokrvna: za njih mora biti smrt zadana besno in rokodelsko!

Nas bo v dneh, ko poteče moratorij na ločitev Slovenije od balkanskega zaledja, znova dosegel bes, ki upravlja z orožjem? Upajmo, da ne; če pa že, potem ga zavrremo z navadnim, po pameti uporabljenim orožjem.

Seja zborov občinske skupščine

Jesenice, 7. oktobra - V četrtek, 10. oktobra, bodo na Jesenicah seje vseh treh zborov občinske skupščine. Po poročilih predsednice izvršnega sveta in delegatov v zborih skupščine Republike Slovenije bodo obravnavali predlog odloka o varstvu gozdov in drugega naravnega okolja pred požarom, predlog odloka o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov in predlog odloka o odvajanju odpadnih in padavinskih voda, sklepani bodo o soglasju k sklepu o preoblikovanju delovne organizacije VIZA v javni zavod in o ustanovitvi Muzeja Jesenice. Govorili bodo tudi o poročilu o agresiji JA v občini Jesenice, o gradnji na avtocesti in o gospodarskih rezultatih. Verjetno pa bo najbolj burna razprava o problematiki odpadkov, ki so še vedno na industrijskem tiru jeseniške železarnice. ● D. S.

Komandant kranjske vojašnice

Pripravljeni na odhod z Gorenjskega

Komur je bilo tukaj lepo, mu je žal, da odhaja drugam.

Kranj, 4. oktobra - Zaradi dejstva, da še vedno nista izpraznjeni vojašnici v Kranju in na Bohinjski Bell, poteka pa tudi selitev opreme iz škofjeloške vojašnice, smo zaprosili za pogovor poveljnika kranjske enote armade podpolkovnika Milana Djilasa. Kot je izjavil za Gorenjski glas, so glavni razlog za zamudo pri odhodu težave s transportom, vendar so pripravljene za skorajšnji odhod v Bosno.

Kolikšen del nalog v zvezi s selitvijo ste uspeli opraviti doslej in kako je to delo potekalo?

Djilas: »Vse naloge, ki so povezane s selitvijo, smo uresničili. Kar je bilo načrtovano, smo spravili na vlak. V kasarni torej ni več opreme, ki je določena za selitev. Čakali smo še na opremo, ki bi jo morali dobiti na podlagi brionske deklaracije od teritorialne obrambe, vendar to še ni uresničeno. V zadnjih dveh tednih je vendarle prišlo do dogovora s pokrajinskim štabom TO Gorenjske za vrnitev dela te opreme; sedaj se pripravljamo za prevzem drugega dela opreme s strani TO in opreme iz škofjeloške vojašnice.«

Ali je to vzrok za zamudo pri odhodu vaše enote?

Djilas: »Ne, to nima nobene zveze s selitvijo. Mi bi odšli po planu, če bi to bilo mogoče. Gre predvsem za probleme s transportom po železnici na Hrvaškem.«

Vaši sezname zajete opreme se razlikujejo od spisov TO. Bo vseeno možen dogovor glede tega?

Djilas: »Neki dogovor je že dosežen. Mi pričakujemo, da bodo vrnili to, kar imajo. Žal pa nekatero opremo, na primer vozila, dobimo močno poškodovano. Še enkrat pa želim poudariti, da to ni razlog za odlaganje naše selitve, kar se neupravičeno govori oziroma piše v medijih.«

Koliko vaše opreme je torej še na Gorenjskem in kdaj načrtujete dokončen odhod iz Kranja?

Djilas: »Približno polovica celotne opreme je še vedno tu, na vlakih in kamionih, polovico pa smo je že prepeljali v Bosno. Staršine in vojaki bi hoteli oditi že jutri, vendar to ni odvisno od nas. Točnega datuma odhoda z enkrat ne vemo. Mislim pa, da ne bi bilo dobro slepo drveti nekam v neznanje. Mi smo zato tu, da uresničimo ukaz vrhovne komande o selitvi naše enote v Bosno, v Travnik, ko bo to možno. Ob pritisku na gumb, kot se to reče, smo pripravljene za odhod.«

Ko to govoriva, še niste predali vseh vojaških objektov. Kako bo s tem?

Analiza gorenjskih svobodnih sindikatov

Kolektivna pogodba je kršena

Škofja Loka, 3. oktobra - Navidezni socialni mir ne bo več dolgo trajal, če se bodo še naprej grobo kršila določila kolektivne pogodbe, če bodo delavci še naprej dobivali plače z veliko zamudo in v višini, ki ne zagotavlja niti pokritja minimalnih življenjskih stroškov. Tako so ugotovili člani območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Gorenjsko, ko so pretresali rezultate analize o uresničevanju kolektivnih pogodb v gorenjskih podjetjih.

V normativnem delu kolektivne pogodbe, ki ureja vsakovrstne pravice delavcev in podjetje v materialnem smislu ne stane nič, vendarle prihaja do številnih kršitev, ugotavljajo v gorenjskih svobodnih sindikatih. Veliko je narobe pri ugotavljanju in razvrščanju presežnih delavcev, kjer ni izdelanih meril, ki bi izločali subjektivnost. Premalo pa so po njihovem mnenju upoštevani tudi socialni in zdravstveni kriteriji, saj ob odpuščanju tako ostajajo na delu ljudje, ki bi si socialno varnost lahko zagotovili s kmetovanjem ali obrtjo. Težje po hitrem razreševanju kadrovskih presežkov se izražajo v uvedbi stečajev. Kopicu pomanjkljivosti ugotavljajo pri razvrščanju del, pri konkurenčni prepovedi, pa pri poenostavljenem razumevanju pogodb o zaposlitvi, sklepanju delovnega razmerja za določen čas, pri suspenzih, pri koriščenju letnih dopustov... Delavci so bolj kot kdajkoli izpostavljeni kršitvam pravic iz dela, ob tem pa tako rekoč ni nadzora nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje in določil kolektivne pogodbe, med drugim tudi zaradi kadrovske šibkosti inšpekcij dela. Popoln nered in nespoštovanje ugotavljajo v sindikatu tudi pri tarifnem delu kolektivnih pogodb. Kar avtomatično organi upravljanja v podjetjih znižujejo izhodišči OD za 20 odstotkov, čeprav to po kolektivni pogodbi velja le v primerih, ko je ogroženo poslovanje firme. Po oceni sindikata so izplačila v gorenjskih podjetjih kar za 32 odstotkov nižja od izhodiščnih. To pomeni tu-

di, da so plače na najnižje vrednotenih delih tako nizke, da je že ogrožen življenjski obstoj teh ljudi. Kršena so tudi določila, ki oredeljujejo čas izplačila. Ne le da podjetja ne izplačujejo OD do 18. v mesecu, temveč z zamiki meseca ali dveh, ne da bi bile priznane zamudne obresti. Iz anketne je razvidno, da je takih podjetij na Gorenjskem 58 odstotkov. 37 odstotkov podjetij del plač izplačuje v bonih, ponekod boni predstavljajo celo polovico mesečnega izplačila. Delavcem se ne izplačujejo tudi stroški v zvezi z delom, regres za letni dopust pa so redno izplačali le v 23 odstotkih gorenjskih podjetij. Bogo Košnik iz Radovljice je v razpravi ob analizi omenil prizadevanja sindikatov, ki so ob nastajanju kolektivne pogodbe za gospodarstvo terjali, da je poleg gospodarske zbornice njen podpisnik tudi vlada, Anton Rozman iz Trčija je z grenkobo ugotavljal, da vsi protestni shodi sindikata niso zalegli, in podvomil, da bi učinkoval tudi generalni

Djilas: »Predali smo dom JLA v Kranju in skladišče Drulovka. V prihodnjih dneh se bodo izpraznili še drugi objekti. Izpraznitev škofjeloške vojašnice ni odvisna od nas, ampak od pristojne komisije, obenem pa tudi od pripravljenosti železnice. Ko bo vse na vlaku, lahko čakamo le na znak za premik transporta.«

Ali ste dolgo v Sloveniji, vam je žal, da odhajate od tod?

Djilas: »Službo sem začel v Bovcu, kjer sem bil trinajst let v planinski enoti. Zadnjih pet let in nekaj več sem bil v Ljubljani, od tam pa sem pred dvema mesecema prišel v Kranj. Komur je bilo tukaj lepo, mu je žal zaradi odhoda. Tu so prijatelji, družine; tudi moja žena in otroci so državljani Slovenije.«

Vas skrbi, da odhajate v negotove razmere?

Djilas: »To se bo pokazalo potem. Ni nujno, da človek propade v drugem kraju. Če me odhod skrbi zaradi vojne? Gre le za izredne razmere; na odhod smo pripravljene. Naš cilj je, da pridemo v kraj nove nastanitve in uredimo vse potrebno za nadaljnje delo.«

Zelite še kaj sporočiti prebivalcem pred svojim odhodom?

Djilas: »Mislim, da se je naša enota pošteno obnašala do okolice tudi od 1. avgusta naprej. Zato pričakujem, da nas bo prebivalstvo enako pospremito od tod, brez kakršnih koli nesporazumov in konfliktov.« ● Stojan Saje

Minimalni življenjski stroški 4-članske družine so bili julija 13.648 dinarjev (povprečni 30.964), izplačani OD najnižje vrednotenih del pa 3.680 dinarjev na delavca. To znesse 54 odstotkov minimalnih življenjskih stroškov in 23 odstotkov povprečnih stroškov 4-članske družine, če sta zaposlena oba zakonca.

Štrajk. Pravnica Lucija Vuga je pritrčila tezi o delavcih kot nezashčiteni raji, saj so inšpekcijske službe tako rekoč izumrle, postopki na sodiščih združenega dela se močno vlečejo, enako stečajni postopki. Agroživilec Dušan Čater, ki je vedel modroval o lastninjenju, je dejal, da ima celo vsak pujs na trgu svojo ceno, česar za ceno delavca ni mogoče trditi. Milena Sitar iz Škofje Loke je kljub pesimističnemu razpoloženju o učinkovitosti sindikalnih metod spodbudila upanje, da bo vlada vendarle prisluhnila sindikatu. Iz Škofje Loke so namreč slovenski vladi, gospodarski zbornici in občinskimi izvršnim svetom na Gorenjskem poslali odprto pismo, v katerem opominjajo na omenjene težave. ● D. Z. Žlebir

Pet ministrov, da o sindikatu ne govorimo

Ukrepi vlade tepejo delavce

Radovljica, 5. oktobra - Za zaključek dvodnevnega posveta Sindikata kovinarske in elektroindustrije Slovenije so organizatorji v sindikalni izobraževalni center v Radovljico povabili predstavnike vlade in sindikaliste iz »bloka« družbenih dejavnosti. Iz vlade sta se srečanja udeležila oba podpredsednika, Matija Malešič in Andrej Ocvirk, ministrici za delo Jožica Puhar in zdravstvo Katja Boh ter šolski minister Peter Vencelj.

Izhodišče petkovskega pogovora kovinarjev s predstavniki vlade in drugih sindikatov je bilo slabšanje položaja kovinske in elektroindustrije ter do skrajnosti ogrožen socialni položaj tamkajšnjih delavcev, ki že grozi s skorajšnjimi nemiri. Močno so kritizirali tudi pred kratkim sprejeti sklep vlade o zmanjšanju osebne dohodka v insolventnih podjetjih, sprva na 75 odstotkov avgustovske osnove, kar so minuli teden popravili na 85 odstotkov. Velike pozornosti je bilo deležno tudi domnevno nasprotje med zaposlenimi v industriji in tistimi v družbenih dejavnostih. Ker gospodarska podjetja v gnotni stiski zadržujejo izplačila prispevkov za družbene dejavnosti, so prilivi v proračun precej okrnjeni, zaradi tega pa so prikrajšane

družbene dejavnosti in z njimi zaposleni, kar se vsaj v šolstvu in zdravstvu odraža v napovedih s stavko. Predsednik sindikata kovinarjev Albert Vodovnik je ob tem navrgel, ali si vlada očitno želi, da se sprejo delavci v proizvodnih in oni v družbenih dejavnostih. Sicer pa kovinarji pričakujejo od vlade umik spornega sklepa o insolventnih podjetjih in pri izplačevanju OD upoštevanje kolektivne pogodbe. Plače naj se znižujejo le v primerih, ko lahko izplačilo ogrozi poslovanje firme, vendar naj o tem ne sodi država, pač pa naj se sindikati dogovore z vodstvi podjetij.

Predstavniki vlade so kovinarjem skušali pojasniti smisel spornega ukrepa. Podpredsednik Malešič je v glavnem govoril o posledicah, ki jih ima neplačevanje

prispevkov v proračun za javno porabo. Le za avgust je bilo za 624 milijonov odloženih prispevkov, obseg javnih financ je padel za 30 odstotkov, zaradi tega se poslabšuje položaj družbenih dejavnosti. Osebnih dohodki v njih že dolgo niso bili valorizirani in zaradi izrazitega zaostanka za plačami v gospodarstvu od tod grozi stavkovni val. Če niso hoteli, da nesolventna podjetja kar po vrsti zgrmijo v stečaj, ne glede na obetaven program, je vlada morala ukrepati. Tako je odločitev o omejevanju porabe pojasnila ministrica za delo Jožica Puhar. O

državnem omejevanju plač pa je dejala, da zakon velja le za akontacije OD, medtem ko podjetja ob četrtletjih lahko delijo plače po kolektivni pogodbi, če ugotovijo dobiček. Drugi podpredsednik vlade, Andrej Ocvirk, je med drugim omenil dejstvo, da ob konceptu oproščanja prispevkov nekaterim podjetjem v stiski obstajajo tudi taka, ki ribarijo v kalnem, zaradi česar se tudi podira sistem javnih financ. Nezadovoljnim kovinarjem, ki so od vlade zahtevali razvojno strategijo, je odgovoril, da to otežujejo vojne razmere, sprememba sistema in precejšnja cena osamosvojitve, sicer pa kaže na ustalitev razmer počakati do konca meseca, ko bo jasnejši tudi status Slovenije. ● D. Z. Žlebir

Slovenska demokratična zveza Letni zbor v Škofji Loki

Izvršni odbor Slovenske demokratične zveze Škofja Loka vabi vse svoje člane, simpatizerje in druge krajane na redni letni zbor članstva, ki bo v sredo, 9. oktobra, ob 18. uri v sejni dvorani hotela Transturist v Škofji Loki. Srečanja se bo kot gost udeležil tudi slovenski obrambni minister Janez Janša. ● MT

KUPON (Izrežite skupaj z vašim naslovom) za brezplačen mali oglas v Gorenjskem glasu

Besedilo za objavo _____

Kupon pošljite na: ČP GORENJSKI GLAS, 64000 Kranj.

Opomba: za brezplačno objavo je besedilo lahko le v obsegu do 50 znakov. Ne pozabite upoštevati presledkov in potrebnega prostora za ločila. Prosimo, da pišete z VELIKIMI TISKANIMI ČRKAMI. Oglas nad 50 znakov, pod šifro in oglase po telefonu zaračunamo po ceniku.

Kaj prinašajo novi normativi in standardi za osnovne in srednje šole

Bodo šole odpuščale učitelje?

Kranj, 7. oktobra - Ob groznih učiteljskih stavk, ki se kot ogenj razplamenevajo po vsej Sloveniji, ko učitelji zahtevajo od občinskih in republiške vlade več denarja zase in za šole, se novi normativi in standardi, ki jih je sredi avgusta sprejela slovenska vlada za osnovne in srednje šole, trenutno zdijo nepomembni. Pa vendar ni tako; v prihodnje bodo šole kako pomembno posegli v organiziranost šol, število zaposlenih, finančni položaj, kakovost dela. Kaj prinašajo posameznim šolam, so ocenili trije kranjski ravnatelji.

Sporna diferenciranost učiteljev po predmetih

Marija Simčič, ekonomska šola: »V kadrovskem smislu ne bo posebnih zadržev, saj smo učitelje tako po številu kot izobrazbi že doslej načrtno zaposlovali. Edini problem, kar zadeva učitelje, bo verjetno obljubljeni diferencirani učna obveznost. Menim, da bo zelo težko pravično ovrednotiti, pri katerem predmetu je zunaj 20-urne učne obveznosti več dela, pri katerem manj, saj ima vsak svoje posebnosti, težavnosti. Predmeti, pri katerih se učenci delijo v skupine, so tudi po preobrazbi srednjega šolstva za našo šolo ostali nespremenjeni, tudi po obsegu. V vseh treh poklicih, ki jih izobrazujemo, smo razrede pri temeljnih strokovnih predmetih (strojepisje, računalništvo idr.) že doslej delili v največ dve skupini. Pa tudi osip v višjih oddelkih ni tak, da bi v primeru zlitja dveh oddelkov dobili več kot 37 učencev.

Več težav kot pri učiteljih vidim pri administraciji. Normativi za zasedbo delovnih mest se znižujejo. Zadnji dve leti imamo na finančnem, tajniškem in administrativnem področju zaposlene tri delavke. Za šolo, ki ima 29 oddelkov, to ni pretirano, zlasti ne, ker je njihovo delo podprto tudi s pedagoškim. Zmanjša-

nje na dve delavki bi nas prizadelo, zato smo uveljavljali izjemnost. Žal pa dobili negativen odgovor. Zelo neživljenski in tog je tudi novi normativ čistilne površine. 1200 kv. metrov za eno čistilko je v šoli z dvoizmenskim poukom pretiran. Pogrešam korekturni faktor.«

Slabša kakovost praktičnega pouka

Franc Lebar, šolski center Iskra: »Ko pripravljamo izvedbeni predmetnik, se nam glede na nove normative in standarde kažejo tehnološki presežki pri laborantih, administrativnih in tehničnih delavcih. Vendar bomo, preden bi bili prisiljeni odpuščati ljudi, poskusili uveljaviti izjemnost, zato za zdaj o presežkih v šoli še ne govorimo in po nepotrebnem ne razburjamo ljudi.

V naši šoli izobrazujemo 42 oddelkov učencev v elektro in strojni stroki, in sicer za dve in triletnje programe poklicne šole in štiritletne programe tehniške šole. Šola je strokovna, z delavnicami elektro in strojne stroke. Pouk je dvoizmenski, šola je velika približno osem tisoč kv. metrov. Problem bo zlasti zaradi delitve učencev v skupine. Po novih normativih in standardih se delitve bistveno okrnijo, to pa pomeni večje število učencev kot doslej v delavnicah (strojnih, va-

rilnicah, elektro). S tem bo ogrožena varnost učencev in kakovost praktičnega pouka, saj bodo nekateri le sedeli in gledali. Edina rešitev v tem primeru bi bila dodatna oprema delavnic z novimi stroji in orodji, kar pa je zaradi finančnih zadržev zelo vprašljivo.«

V oddelku največ 28 otrok

Borut Chvatal, osnovna šola Franceta Prešerna: »Standarde bo gotovo potrebno še korigirati, kot smo razumeli na sestanku z ministrstvom za šolstvo, bodo delni popravki mogoči. Prvi problem, ki ga vidim, je učna obveznost učitelja. Standardi in normativi določajo za splošnoizobraževalne predmete 20 ur pouka in uro za razredništvo. Menim, da je ena ura za razredništvo pre malo. Pogrešam opredelitev diferencirane učne obveznosti. Učitelji jo zahtevajo, prav tako njihov sindikat.

Razen tega je v standardih in normativih, ki so očitno pisani za povprečno veliko šolo z 20 oddelki, naša pa jih ima, skupaj z oddelki podaljšanega bivanja, kar 70, še vrsta nejasnosti, ki jih bo mogoče, kot so razložili v šolskem ministrstvu, uveljaviti kot izjemnost z dogovarjanjem. Za našo veliko šolo, denimo, je polknjižničarja premalo, prav tako po en računovodski in administrativni delavec. Problem je tudi normativ za čistilke. Ponujajo se servisi, vendar dvomim, da bi ob dvoizmenskem pouku dobili podjetje, ki bi ceneje in bolje očistilo šolo kot naše delavke. Edino, kar dobrega vidim v novih normativih in standardih, je zmanjšanje

števila učencev v oddelku z največ 32 na največ 28. Zmanjšanje naj bi iz prvega razreda postopno prešlo tudi v višje razrede. Ob tem so v ministrstvu pozabili hkrati znižati tudi normativ učencev za kombinirane oddelke, ki je še vedno 24.«

Bodo torej tudi šole, podobno kot podjetja, preštevale učitelje, jih razglašale za presežke in odpuščale? Prav gotovo, zlasti podobne strokovne, kot je, denimo, Iskrin center, kjer bodo znatno okleščene delitve učencev po skupinah. Bistven zaspek je namreč v načinu financiranja šol; šole ne bodo več dobivale denarja za program, ampak za število zaposlenih po sistemizaciji, ki jo bo predlagal ravnatelj, kajpak upoštevaje normative in standarde. Nenadoma bo marsikje, tudi v osnovnih šolah, ki so praviloma "razkošnejše" kot srednje, preveč tudi neučiteljev; od svetovalnih delavcev, knjižničarjev, do administratorov, hišnikov in čistilk. Zavod RS za šolstvo si je z ministrstvom zaradi novih normativov in standardov - ki naj bi v svežnju nove šolske zakonodaje zažvelj z novim letom - v laseh. Zavod je kot strokovno orodje ministrstva seveda v podrejenem položaju. Užaljenost mu ne pomaga, čeprav je Zavod ponudil ministrstvu svoje videnje organiziranosti in razvoja šol in ga je bil celo pripraviljen "primerno" korigirati. V ministrstvu so nove normative in standarde napisali po svoje. Koliko so birokratski, koliko strokovni, ali je njihov cilj zgolj poceniti šolo, ne moremo razsojati. Škoda bi bila le, če bi zaradi prihranka nekaj dinarjev bistveno trpela kakovost pouka, če bi se bistveno znižal standard učencev. ● H. Jelovčan

Zakon o malem gospodarstvu in stanovanjski zakon sprejeta

Lastninski zakoni še naprej delijo parlament

Čeprav so prišli predlogi zakonov o lastninskem preoblikovanju podjetij, o agenciji in skladu, o denacionalizaciji in drugih v skupščinsko proceduro že v začetku avgusta, bistvenih premikov pri usklajevanju ni. Na vsaki seji se pojavljajo nova in nova dopolnila. Zato se bodo seje ta teden nadaljevale.

Ta teden nova zasedanja

Skupščina se je ta teden prvič sestala včeraj (ponedeljek) popoldne ob 15. uri. Načrtovane so bile ločene seje zborov in skupna seja. Danes (torek) in jutri se bodo nadaljevale prekinjene seje zborov. Seja družbenopolitičnega zbora se bo začela danes ob 10. uri. Zbor družbenopolitičnega zbora se bo zasedal jutri, 9. oktobra, in v četrtek, 10. oktobra. Predsedniki zborov dr. Ludvik Toplak, Ivan Bizjak in Jože Zupančič pa so že povabili poslance ne seje, ki bodo v sredo in četrtek, 23. in 24. oktobra. Predlagani dnevni red je obsežen in predvideva obravnavo osnutka zakona o gozdovih, predlog za izdajo zakona o varstvu okolja z osnutkom zakona, osnutke zakonov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zdravstveni dejavnosti, zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter lekarniški dejavnosti. Poslanci bodo obravnavali spremenjen zakon o državljanstvu (gre za dopolnilo, po katerem ljudje, ki so sodelovali v agresiji na Slovenijo, ne morejo biti slovenski državljani) ter pobudo za gradnjo kapelice na Kredarici na osnovi 14. člena zakona o Triglavskem narodnem parku.

Ljubljana, 7. oktobra - Tako sta bila od novih zakonov, ki naj bi postavili nove lastninske temelje naši družbi, sprejeta pretekli teden le dva, pa še tadvta nista ključnega pomena za to področje. Poslanci so sprejeli usklajena zakona o malem gospodarstvu in nov stanovanjski zakon. Vsi ključni lastninski zakoni pa še naprej delijo parlament tako po vsebinski plati kot tudi proceduralni, saj sta družbenopolitični zbor in zbor občin o lastninskih zakonih že začela razpravljati, zbor združenega dela pa prave razprave sploh še ni začel in ima v "igri" kar tri različice predloga zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij: vladnega oziroma "Umekovega", Pintarjevega in dopolnjenega Mencingerjevega.

Glavne značilnosti sej zborov slovenske skupščine so bile naslednje:

Zbor združenega dela je razpravo o lastninskem preoblikovanju podjetij preložil na ta teden, obenem pa vladi zameril vsiljevanje le enega predloga in sicer vladnega, z drugimi predlogi, ki pa krožijo po skupščini, pa niso seznanjeni. V roke so dobili le stari vladni predlog z 257 dopolnili, kar pa so enkrat že zavrnili. Prepričevanje ministra Igorja Umeka in že nekaterih poslancev, da je vladni predlog dober, da pri tej razpravi že zamujamo in da bodo rdeči direktorji pokradli vso družbeno lastnino, ni zaleglo. Zbor hoče na mizo vse predloge, nato pa se bo odločil. **Sprejeta je bila tudi pobuda Romana Jakiča (Liberalnodemokratska stranka), naj vlada pripravi predlog moratorija na lastninjenje do sprejema lastninske zakonodaje.**

Družbenopolitični zbor, ki je kar nekaj časa zasedal na meji sklepčnosti, se tudi še ni odločil o zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij. Predvsem opozicijski poslanci so očitali, da gre za "političen" zakon, ne pa strokoven in gospodarski. Vladi naj ne bi bilo do sporazumnega sprejetja zakona. Na koncu so sklenili, da bodo vse nove amandmaje posredovali v presojo vladi in nadstrankarski (Kopačevi) komisiji.

Zbor občin je izglasoval po zelo vročih razpravah, da bodo obravnavali vladni predlog zakona o lastninjenju podjetij in vsa dopolnila, ki jih je na okrog 60 členov zakona nad 300. Po glasovanju so sprejeli vladni predlog z vladnimi dopolnili, večino drugih pa so zavrnili. Sprejeli so tudi dopolnilo, ki določa, da **podjetje razdeli svojim delavcem navadne delnice za 15 odstotkov književne vrednosti družbenega kapitala, vendar ne več kot 30.000 dinarjev na delavca, revaloriziranih z indeksom drobnoprodajnih cen od konca leta 1990.** ● J. Košnjek

STRANKARSKÉ NOVICE

Skupščina Slovenije bo sklepala o odpoklicu javnega tožilca

V petek so v Ljubljani predstavniki strank in organizacij, ki so dali pobudo za odpoklic javnega tožilca Antona Drobniča, na tiskovni konferenci povedali, da so obiskali predsednika slovenskega parlamenta dr. Franceta Bučarja. V pogovoru jim je zagotovil, da bo v skupščini sprožil postopek ponovnega odločanja o ustreznosti Antona Drobniča za to občutljivo funkcijo. Predstavniki ZB NOV, SDP, LDS in SSS so sporočili, da bodo z akcijo zbiranja podpisov nadaljevali (doslej je bilo zbranih več kot 30.000 podpisov), saj se Anton Drobnič, ki se, po njihovem mnenju, z delom v neregistriranem društvu Nova zaveza ukvarja z aktivnostjo, ki ni združljiva s funkcijo javnega tožilca, zlasti v časih, ko bo z revizijo potrebno popraviti napake preteklosti, tudi ni strokovno potrdil. ● S. Ž.

Vezenine stavkajo

Bled, 7. oktobra - V tekstilnem podjetju Vezenine na Bledu delavke na današnji jutranji izmeni niso poglale strojev. Stavkajo zato, ker še vedno niso prejele avgustovskih plač, ki so jih pričakovale 30. septembra. Ne samo izostanek izplačil, ki jih Vezenine ta čas ne morejo zagotoviti, temveč tudi negotova prihodnost podjetja je izredno delavce gnala v stavko. V soboto so se o tej problematiki na izredni seji pogovarjali predstavniki delavskega sveta in izvršnega odbora sindikata podjetja, danes pa je na občinskem izvršnem svetu sklican sestanek z banko, na katerem naj bi našli vsaj začasno rešitev glede tokratnih izplačil. ● D. Ž.

za kar je doseženo soglasje, pravi, saj je ustava tako pomemben dokument, da vanjo kompromisi ne sodijo. Znotraj Demosa so razlike le v poudarkih, zato ni nobene resnejše ovire, da ne bi razlik mogli uskladiti. Podoben odziv pričakujejo tudi pri opoziciji.

Ali je to le začetek skorajšnjega zaključka ustavodajnega postopka, bo pokazala bližnja prihodnost. Samostojna, suverena Slovenija, ki prav danes stopa na pot v Evropo, v Svet, z željo po čimprejšnjem mednarodnem priznanju, ta potni list potrebuje in si ga tudi zasluži. ● Š. Žargi

Bomo zmogli sporazum o ustavi

Državotvornost na izpitu

Zastoj v procesu priprave nove ustave poskuša preseči sam predsednik slovenskega parlamenta, ki je tudi predsednik ustavne komisije.

Kar dobro leto je minilo, odkar je izšel prvi osnutek za novo slovensko ustavo, leto velikih prizadevanj za njegovo izboljšanje in še večjih preprirov, blokad in neusklajenosti, v našem časopisu smo vas o tem podrobno obveščali. Po vojnem in poletnodopustniškem premoru je iniciativa za premik k sprejemu nove ustave povzel sam predsednik ustavne komisije dr. France Bučar, ki je vsem poslanskim klubom ponudil nov spremenjeni delovni predlog. Ker je večina političnih strank v teh dneh obravnavala ta predlog, vam ga danes predstavljamo skupaj z nekaterimi sprejetimi stališči.

Predlog dr. Bučarja

Ze ob koncu usklajevalnih naporov pred junijsko razglasitvijo samostojnosti in suverenosti Slovenije, je dr. Bučar javno opozoril, da se pod besedilo, kakršno je nastalo v končni redakciji posebne skupne ustavne komisije, ni nikakor pripravljeno podpisati. Tako stališče je utemeljil s svojim prepričanjem, da sta v predlogu ustave dve hudi napaki: v predlaganem besedilu je naštetih veliko več pravic, kot jih je mogoče dejansko zagotoviti, na eni strani, in iztožiti, na drugi; ustavno besedilo vsebuje tudi določil-

Povzetek predloga sprememb iz delovnega predloga ustavne teksta za doseglo soglasja o novi ustavi dr. Franceta Bučarja

Predlog ustavnega teksta obsega poleg preambule 166 členov v 9 poglavjih. Dr. Bučar je pripravil na to besedilo 81 predlogov sprememb, ki jih po kriterijih najbolj znanih nesoglasij ter najpomembnejših novosti povzemamo:

- črta se člen, ki opredeljuje Slovenijo kot pravno in socialno državo;
- črta se določilo, ki poudarja ločenost cerkve od države;
- v desetih členih se črta določilo o sprejemanju nekaterih pomembnih zakonov z dvotretjinsko večino (pravice manjšin, volilni sistem, referendum, obramba, ureditev sodstva itd.);
- opusti se podrobnejša opredelitev socialne varnosti;
- pravica otrok do najvišjega dosegljivega zdravstvenega standarda in storitev naj se kot nerealna črta;
- črta se določilo o načelno enakih pravnih posledicah izvenzakonske skupnosti;
- črta se člen, ki jamči svobodo o odločanju rojstva otroka;
- izpusti naj se podrobnejše opredeljevanje enakopravnosti v izobraževalnem sistemu;
- črta naj se pravico do udeležbe v kulturi, sportu in znanosti;
- črtajo se členi, ki vsebujejo naslednje pravice: varstvo dela, varstvo zdravja, skrb za delovno nezmerno, pravice priseljenih delavcev, izobraževanje v tujem jeziku;
- črtajo se členi, ki opredeljujejo pravico do soupravljanja, minimalne socialne varnosti nezaposlenih, sindikalne svobode;
- konceptualno je spremenjeno poglavje o državni ureditvi, saj se predlaga dvodomen parlament z 90 članskim Državnim zborom kot najvišjim organom narodnega predstavnštva in 30 članskim Državnim svetom, ki naj bi zagotavljal predstavnštvo socialnih, gospodarskih, stanovskih in lokalnih interesov. Prvi naj bi se volil na 4, drugi pa na 5 let. Državni svet, ki naj bi ga sestavljali predstavniki delojemalcev, delodajalcev, stanovskih in lokalnih interesov, bi imel omejene vendar pomembne pristojnosti;
- črta naj se variante člena o vojski, ki govore o demilitarizaciji oz. drugačnem urejanju obrambe države;
- v členu o pristojnosti ustavnega sodišča se ta pristojnost širi tudi na pravice, ki jih ta ustava izrecno ne našteva oz. opredeljuje, pač pa tudi na notranjepravno, mednarodnopravno in konvencijsko ureditev.

O sestanku Demosa in stališčih Slovenskih krščanskih demokratov smo se pogovarjali z Ivanom Bizjakom, predsednikom Zbora občin slovenske skupščine, članom Izvršnega odbora SKD. Povedal nam je:

SKD imamo nekaj pripomb, ki lahko pripravljeno besedilo le izboljšajo, nikakor pa ne ogroze nadaljnjega usklajevanja in njegovega sprejema. Podpiramo zahteve po ustavni opredelitvi socialnih pravic (minimalna socialna varnost, osnovno zdravstveno varstvo) vsaj tistih, ki lahko preprečijo ogrožanje človekove eksistence in njegovega dostojanstva, čeprav se pri tem zavedamo težavnosti ustavi primerne končne ureditve. O pravici svobodnega odločanja o rojstvu otrok sodimo, da ni potrebno teh pravic vnašati v ustavo (kot to tudi ni v drugih ustavah in tudi naših dosedanjih ne!). To vprašanje naj ureja zakonodaja, pri čemer se strinjamo, da se v zakonodajnem postopku lahko o tem odloči tudi z referendumom. Naj posebej opozorim, da je po mnenju SKD v ustavi nujno določiti pravico do soodločanja kot načelo, ki naj se nato v zakonodaji razdeli. Pred nami je tudi predlog za novo strukturo slovenskega parlamenta, ki nas z vidika možnosti zastopanja lokalnih interesov ne zadovoljuje. Poleg te možnosti v predlaganem državnem svetu, je po našem mnenju potrebna tovrstna zastopnost tudi v državnem zboru.

la, ki v ustavo ne sodijo in so normalno predmet zakonskega urejanja. V začetku (politične) jeseni je za izhod iz slepe ulice nesoglasij dr. Bučar predlagal tudi izločitev spornih vprašanj iz ustavnega besedila, saj še vedno obstaja možnost, da se kasneje o rešitvah sporazumejo v zakonodajnih postopkih. Na teh izhodiščih je pripravil 24. septembra tudi nov tekst predloga ustavnega besedila.

SDP: Predlog, ki ne prispeva k usklajevanju

Na zgoraj omenjeni predlog se je v četrtek prvi odzval z javnim pismom predsednik Stranke demokratskih sprememb dr. Ciril Ribičič, ki iz predloga povzema 6 najpomembnejših sprememb. Za

Demos: V ustavo ne sodijo kompromisi

V petek dopoldne je bil organiziran tudi sestanek predstavnikov strank vladajoče koalicije Demos, na katerem so obravnavali predlog ustavnega besedila, ki ga je pripravil dr. France Bučar. Menili so, da je pristop, po katerem naj se sprejme le tisto,

Sklepna svečanost v Gozdu

Spomin ne bo zbledel

Gozd, 6. oktobra - Sončna in topla nedelja je v vasico Gozd privabila številne domačine iz štirih krajevnih skupnosti pod Kriško goro v trziški občini, borce Kokrškega odreda, mladino pa tudi izletnike. Pravzaprav na spominski svečanosti ob obletnici požiga vasice pred 47 leti in sklepni prireditvi praznika štirih krajevnih skupnosti Križe, Pristava, Sebenje in Senično krajevna organizacija ZB Križe že dolgo ni zabeležila tolikšnega obiska. In s splošnim odobravanjem so udeleženci pritrdili znanemu borcu Kokrškega odreda Milošu Rutarju, ki je v pozdravu udeležencem in še posebej mladim in teritorialcem rek, da so se borci že nekdanj tukaj med domačini počutili, kot da so na oddihu. Tudi zato naj vsi vedo, da takšne proslave v prihodnje ne bodo zbledle.

Po številnih športnih prireditvah v počastitev krajevnega praznovanja na območju štirih krajevnih skupnosti pod Kriško goro je bila nedeljska pri Zavetišču PD v Gozdu svečana. Slavnostni govornik, predsednik zbora krajevnih skupnosti trziške občinske skupščine Franc Teran je v govoru poudaril, da ne moremo in ne bomo mogli nikdar mimo spomina, ki potrjuje izročilo pripadnosti ljudi tem krajem in boju proti zatiranju. Zgodovine in lastne identite narodu ne more vzeti nihče.

Franc Teran pa je še posebej poudaril, da te štiri krajevne skupnosti v trziški občini precej odločilno vplivajo na oblikovanje občinske politike in na razvoj. Zato je še toliko pomembnejše, da vse štiri krajevne skupnosti usklajeno in dogovorno urejujejo in rešujejo skupne naloge in probleme na komunalnem in drugih področjih.

Na sklepni prireditvi letošnjega krajevnega praznika pa so v kulturnem programu nastopili tudi učenci osnovne šole Kokrškega odreda Križe. ● A. Žalar

Ne Pod itd.

O razpravi na koordinacijskem odboru štirih krajevnih skupnosti mesta Škofja Loka sredi minulega tedna glede adaptacije Zigonove hiše in Kašče bi lahko rekli, da ni bila pravzaprav nič nenavadna. Člani odbora so predvsem ugotovljali, da premalo oziroma nič ne vedo, kakšna dejavnost naj bi bila v prihodnje v obeh prostorih. Morda takšna ugotovitev ne bi niti toliko motila, če ne bi bil to spet eden od primerov, ko morajo krajevne skupnosti, še preden se začne na njihovem območju nekaj dogajati, dati temu ali onemu še formalno soglasje.

Škofjeljska ugotovitev pa ni nova. Ni še tako dolgo, ko krajevne skupnosti sploh niso bile vprašane, kaj menijo o takšnem ali drugačnem posegu na njihovo območje. Dogajalo se je tako, da so v Kranju na mestnem območju svoj čas rasle različne dejavnosti (na primer bifejčki) kot gobe po dežju, pristojni organ pa je na krajevno skupnost kot na stranko v postopku za dovoljenje enostavno pozabljal. Pa ne le v Kranju, tudi drugod, praviloma pa predvsem na mestnih oziroma primestnih območjih, so bile krajevne skupnosti tiste, ki so tako Pod itd., od časa do časa dobile kakšno vlogo za formalno soglasje. Še najmanj je bilo takšnega formalnega gledanja na krajevne skupnosti, kadar je šlo za takšno ali drugačno dogajanje na njihovem območju v podeželskih krajevnih skupnostih.

V prihodnje pa bodo morali upravni organi vse bolj računati, da lokalnim upravam oziroma krajevnim skupnostim pač ne bo vseeno, kaj se bo in kako se bo dogajalo to ali ono na njihovih dvoriščih. Eden od gorenjskih predsednikov KS je pred nedavnim celo ocenjeval, da se bodo pravzaprav vloge zamenjale. Šele, ko se bomo v krajevni skupnosti strinjali, bo upravni organ lahko tisti formalni člen v postopku, ki bo izdal dovoljenje. ● A. Žalar

Vinska trgatev - Kranj - Deseta letošnja prireditve v Domu društva upokojencev v Tomšičevi ulici v Kranju bo Vinska trgatev. Priredili jo bodo v soboto in nedeljo, 12. in 13. oktobra. Obakrat se bo začela ob 15. uri. V domu bodo obiskovalcem postregli z grozdom, veselo pa bo ob pesmi o grozdu in vinu. Za prijetno razpoloženje bodo skrbeli muzikantje Metoda Prarotnika, stregli pa bosta prijazni Ivica in Mateja. ● (fp)

Gobarska razstava na sejmu

Kranj - Na letošnjem 24. mednarodnem Oktobrskem sejmu v Kranju, ki bo od 11. do 17. oktobra, bo tudi tradicionalna razstava gob. Tako kot vse doslej, tudi letošnja razstava pripravlja Gobarska družina Kranj, pomagajo pa ji tokrat vse gobarske družine v Sloveniji. Predsednik Gobarske družine Kranj Franc Žumer je konec tedna povedal, da bo letošnja razstava s poudarkom na živalih v gozdu zanimiva in bogata. Napovedal je, da bodo razstavili prek 400 vrst različnih gob. Gob je namreč v teh dneh dovolj. V petek je bilo na primer na razstavi na Pokljuki okrog 150 vrst gob. Zanimivo razstavo skupaj z Gobarsko družino Kranj pa so v sredo pripravili tudi učenci osnovne šole Senčur.

Obiskovalce razstave in sejma člani Gobarske družine Kranj vabijo, da v sejmskih dneh prinesejo na razstavnim prostor gob, ki jih morda ne poznajo. Strokovnjaki jim bodo radi odgovorili, ali so prave oziroma uporabne, ali strupene oziroma neuporabne. V soboto, 12. oktobra, ob 16. uri pa bo v dvorani na sejmu tudi zanimivo predavanje o zastrupitvah z gobarji in v drugem delu o gobah v kuhinji. Predavala bosta zakonca Vrščaj. ● A. Ž.

Krajevna skupnost Kamna Gorica

Še zadnji odsek ceste

Z obnovitvijo ceste skozi Kamno Gorico in urejanjem opornega zidu ter stopnic proti cerkvi v krajevni skupnosti končujejo referendumski program krajevnega samoprispevka.

Kamna Gorica, 7. oktobra - Ko so junija in julija letos v Kamni Gorici v radovljiški občini uredili oziroma obnovili prvi in drugi del ceste skozi naselje, v vodstvu krajevnih skupnosti niso bili prepričani, da bo tudi zadnji odsek ceste prišel na vrsto še letos. Da pa bodo na delu zadnjega odseka obnovili tudi vodovod in se hkrati lotili tudi obnavljanja opornega zidu ter stopnic proti cerkvi, pa sploh ne.

Najbrž sta prav obnovitvi prvega in drugega odseka botrovali odločenosti krajanov ob še neurejenem zadnjem odseku ceste, da se podobno, kot so se v prvih dveh akcijah, tudi v tem delu čimprej lotijo obnove. Predsednik sveta krajevnih skupnosti Janez Cengle ugotavlja, da zgolj z denarjem od samoprispevka akcije letos ne bi mogli končati.

"Tako pa so se krajanje odločili, da tudi v tem delu obnove sodelujejo z delom. Poleg tega pa bodo urejeni tudi odcepi in okolica hiš. Na enem delu pa bo Komunala obnovila tudi dotrajani vodovod oziroma zamenjala litoželezne cevi. Lotili pa smo se tudi obnavljanja opornega zidu in stopnic proti cerkvi. Tudi ta dela opravljamo krajanje sami. Tako se zdaj bližamo zaključku

Tretji odsek ceste skozi Kamno Gorico je dolg okrog 300 metrov. Po zahtevnosti je bil najtežji srednji, ki so ga urejali julija. Sicer pa na tem zadnjem odseku na nekaterih delih ceste poglabljajo do 40 centimetrov. Na začetku vasi so staro traso na tridesetih metrih tudi zravnali. Na odseku pri vzgojnem zavodu pa obnavljajo tudi vodovod. Z mehanizacijo pa jim pri tej akciji pomaga tudi Vodovod radovljiške Komunale.

Pripravljeni predlogi načrtov

Kranj, 2. oktobra - Na današnji seji kranjske vlade so bili obravnavani predlogi lokacijskih načrtov cest, po katerih naj bi z rekonstrukcijami rešili izredno težak prometni položaj na severnem delu mesta. Za obravnavo na zborih občinske skupščine so torej pripravljene osnove cestno-gradbenih posegov na Oldhamski cesti, Cesti Staneta Zagarja in Likozarjevi cesti, ki jih mnogi Kranjčani težko pričakujejo, do uresničitve, pa bo verjetno potrebno počakati kar dve leti.

Po javnih razpravah je občinski izvršni svet danes sprejel predlog lokacijskega načrta za rekonstrukcijo Oldhamske in Ceste Staneta Zagarja, ki sega od križišča s Cesto JLA do križišča z Likozarjevo. Dvopasovno vozišče širine 7 metrov z vsemi potrebnimi razširitvami naj bi imelo obojestranske kolesarske steze in pločnike, ki bodo le prek novega mostu čez Kokro nekoliko zoženi. Na celotni dolžini dobrega kilometra bo pet semaforiziranih križišč, nekatera dosedanja križišča pa bodo tudi zaprta oz. delna z izvozom v desno. Kjer prostor dopušča, bodo kolesarske steze in pločniki ločeni z zelenicami in drevoredom, ustrezno bodo urejene tudi avtobusne postaje,

posebna pozornost pa bo posvečena protihrupni zaščiti. Pri uresničitvi tega načrta bo potrebna rušitev dveh objektov, celotna dela pa naj bi se izvajala v treh etapah: izgradnja novega mostu, rekonstrukciji Oldhamske ter rekonstrukciji Ceste Staneta Zagarja. Dela bi sicer trajala eno leto, vendar bo

do potrebna sredstva ta rok podaljšala. Po cenah iz junija bi stala rekonstrukcija 118 milijonov dinarjev.

Zaprte Oldhamske ceste in ceste Staneta Zagarja bo zahtevalo obvoz po Savski in Smedniški cesti, ki sta pred tem potrebni obnove (načrti se pripravljajo), ocena teh posegov pa kaže na potrebo po dodatnih 65 milijonih dinarjev. Ker je v proračunu za leto 1991 predvidenih le 9 milijonov, se tudi ob pričakovani polovični udeležbi sredstev iz republike, začetek verjetno odmika.

Na isti seji pa je bil obravnavan tudi predlog lokacijskega načrta za rekonstrukcijo Likozarjeve ceste, ki bi bila, če ne bi bilo nekaterih posebnih problemov z lastniki zemljišč ter lokalnega značaja te ceste, lahko obravnavana v sklopu rekonstrukcije Ceste Staneta Zagarja. Še neurejeni del te ceste v dolžini 200 metrov naj bi bil širok 6 metrov, na obeh straneh pa naj bi bil urejen tudi pločnik. Po junijskih cenah bi rekonstrukcija stala dobrih 5 milijonov dinarjev. ● S. Z.

Razgrnitev načrta za plinovod

Tržič, septembra - Na zadnji seji izvršnega sveta je bil sprejet sklep o javni razgrnitvi posebnih strokovnih podlag in osnutka lokacijskega načrta za plinovod Retnje - Golnik. Osnutek bo javno razgrnjen v prostorih oddelka za prostor in okolje občine Tržič ter v krajevnih skupnostih Sebenje in Senično takoj po objavi v Uradnem listu RS. V času javne razgrnitve bodo v obeh krajevnih skupnostih organizirane tudi javne razprave. Pisne pripombe je treba oddati do poteka roka razgrnitve pismeno, lahko pa jih krajanje vpišejo kar v knjigo pripomb in predlogov. ● D. D.

Transcendentalna meditacija

Delavska univerza Kranj in Center za Transcendentalno meditacijo Kranj vabita na začetni tečaj TRANSCENDENTALNE MEDITACIJE. Transcendentalna meditacija izboljšuje umske sposobnosti, zdravje, medčloveške odnose in ustvarja harmonijo ter mir. Je znanstveno preizkušena mentalna tehnika, ki pospešuje človekov duhovni in telesni razvoj. Začetni tečaj bo 10. oktobra od 19. uri v prostorih Delavske univerze v Kranju. Prijavite se lahko na telefonski številki: 211-757 ali 217-481. ● M. P.

Janez Cvetko

Ferdinand Udir - mlajši

Poleg zadnjega cestnega odseka obnavljajo tudi oporni zid in stopnice proti cerkvi

referendumskega programa na podlagi samoprispevka."

Zadnje cestno akcijo tokrat vodita Ferdinand Udir - mlajši in Janez Cvetko iz Kamne Gorice. "Glede sodelovanja krajanov ni nobenih težav. Pravzaprav so vsi zelo zadovoljni in pripravljeni za delo. Povprečno dvanajst krajanov je vedno na akciji. Nekaj težav je bilo v tej akciji z mehanizacijo in zaradi vremena. Če bo vse potekalo po programu, bomo čez nekaj dni položili asfalt, konec tedna pa bi bila lahko tudi svečana otvoritev.

Mislim, da nam bo uspelo, saj volje in zaupanja v sedanje vod-

stvo ne manjka. Ljudje v krajevni skupnosti pravi, da prej nekaj deset let ni bilo toliko narajenega, kot pod sedanjim vodstvom s predsednikom Janezom Cengletom."

Najprej so v krajevni skupnosti iz referendumskega programa s samoprispevkom gasilci dobili avtomobil. Potem so skupaj s krajanje iz dela sosednje krajevne skupnosti Lancovo zgradili mrliške vežice. Zdaj pa končujejo obnovo ceste in opornega zidu ter stopnic proti cerkvi. ● A. Žalar

Peti Barletov memorial v Cerkljah Pokal za Zgornji Brnik

Cerklje, 5. oktobra - Gasilsko društvo Cerklje pod Krvavcem v kranjski občini je v soboto dopoldne že petič organiziralo srečanje gasilcev z vse Gorenjske, ki so se pomerili na tekmovalju za peti memorial Frana Barleta, domačina in znanega slovenskega gasilskega strokovnjaka in pobudnika številnih humanih oblik delovanja te množične in z bogato in dolgoletno tradicijo preverjene ter potrjene organizacije.

Pri združnem domu v Cerkljah se je zbralo tokrat kar 18 članskih in 9 pionirskih ekip in številnih gasilskih društev. Člani so se pomerili na ročni batni črpalki pri črpanju vode, pionirji pa s prenosom vode iz kadi in z zbijanjem tarče. Skoraj 200 gasilcev je pred začetkom tekmovalja najprej pozdravil podpredsednik Gasilske zveze Slovenije Vili Tomat, med gosti pa sta bila tudi poveljnik in tajnik občinske gasilske zveze Kranj Franc Košnjek in Stane Sorčan.

Na tekmovalju je pri pionirjih zmagala ekipa GD Voklo. Za njimi pa so se uvrstili GD Gameljne, Zali Log, Cerklje, Podnart, Mavčiče, Gameljne (pionirke), Podnart (druga ekipa) in Zgornji Brnik. Brničani so bili diskvalificirani. Pri članih pa so prvo mesto in prehodni pokal osvojili člani tretje ekipe GD Zgornji Brnik, ki so v 80 sekundah načrpali 20,95 litra vode. Druga je bila druga ekipa iz Zgornjega Brnika, tre-

tja je bila ekipa Cerklje, četrta pa prva ekipa Zgornjega Brnika. Na tekmovalju so sodelovale še ekipe iz GD Zasip, Zali Log, Prebačevo - Hrastje, IGD Sava, GD Zasip, Gameljne, Mavčiče, Železniki, Tacen in Golnik. Poleg pokalov so udeleženci dobili tudi spominske plakete in diplome.

V okviru meseca požarne varnosti pa je bila v nedeljo dopoldne sektorska gasilska vaja tudi na Stefanji Gori, ki jo je spremljal poveljnik občinske gasilske zveze Kranj Franc Košnjek, sodelovali pa so gasilci s Stefanje Gore, Cerklje, Zgornjega in Spodnjega Brnika, Zaloga ter s Senturške Gore.

V soboto, 12. oktobra, bo gasilsko društvo Cerklje v okviru meseca požarne varnosti v gasilskem domu v Cerkljah organiziralo tudi pregled hišnih gasilnih aparatov. Za območje GD Cerklje in sosednjih društev bodo aparate pregledovali od 8. do 14. ure. ● A. Žalar

Na tekmovalju za Barletov memorial je zmagala tretja ekipa GD Zgornji Brnik

Akcija "Slovenija 2000 in rak" v šolah

Več znanja - manj raka

Kranj, oktobra - Pred tednom dni je Društvo za boj proti raku Ljubljana gorenjskim ravnateljem porazdelilo knjige in materiale, iz katerih naj bi učitelji in profesorji gorenjskih osnovnih in srednjih šol črpali vse potrebno vedenje o zgodnjem odkrivanju in preprečevanju raka in to svoje znanje prenašali na učence. To naj bi bil eden najpomembnejših točk v organizacijski shemi izobraževanja in vzgoje prebivalstva v boju proti tej zahrbtni bolezni, ki ne potrka, temveč se preprosto pojavi.

Vsako leto odkritih 6000 bolnikov, na novo obolelih za rakom in vsako leto 4000 ljudi, ki zaradi raka umro, sta številki, nad katero se moramo zamisliti tudi Slovenci. Če bo šlo tako naprej, bo leta 2000 vsak 3. človek našega planeta rakov bolnik, ugotavljajo zdravstvene statistike. Zato je treba vedenje o raku, od kod vse grozijo nevarnosti zanj, vcepiti že otroku, kajti raka je lažje preprečevati kot zdraviti. Evropa je napovedala boj raku s posebnim programom, s katerim upa zmanjšati obolenja za rakom za 10 do 15 odstotkov. Uresničevala naj bi ga na dveh ravneh: z motiviranjem zdravstvenih delavcev, da bodo program "sedmih dobrih nasvetov" približali slehernemu Slovencu in s tem, da bi pripravili prebivalstvo, mlado in staro, da se bo odreklo škodljivim navadam in razvadam, ki vodijo v raka, ter sprejelo tiste, ki zagotavljajo uspešno zdravljenje.

Slovenija se je pridružila temu programu in v desetih letih naj bi vsak otrok, že tisti v vrtcu, vedel, da je kajenje škodljivo, kako pomembna je za človekovo zdravje zdrava prehrana, kaj pomeni zdravo okolje itd. Uresničitev programa "Slovenija 2000 in rak" bo možna le ob najtesnejšem sodelovanju med strokovnjaki in laiki, predvsem pa naj bi se vse skupaj začelo v šoli. Ne s predavanji, temveč z opominjanjem učitelja, profesorja o nevarnosti za raka ob vsaki priložnosti, ne le pri uri biologije, temveč se da kaj o raku povedati tudi pri uri an-

"Ne želimo zdravstvene prosvete ex katedra," je v uvodnih besedah poudaril prof. dr. Andrej Kocijan, predsednik Zveze slovenskih društev za boj proti raku, "lepo je poslušati predavanje, a čez teden to zbledi, čez en mesec pa se povedanega ne spomniš več. Želimo, da otroku o raku spregovorijo priložnostno, ne glede na stroko. Miselnost o raku naj gre pod kožo vsakega Slovenca."

Prof. France Demšar: "Življenje je enkratna priložnost, zato je pomembno, da se zanj borimo. Borimo se z znanjem in osebno pripravljenostjo odreči se nekaterim razvadam, ki vodijo v raka, po drugi strani pa hoteti prisluhniti svojemu telesu, kadar nam signalizira, da se v njem pripravlja tak ali drugačen napad na naše zdravje. Bodimo torej kritični do sebe in upoštevajmo geslo društev za boj proti raku: "Več znanja - manj raka!"

gleščine, matematike, zgodovine. Da bo vse to zaživelo v šolah, ima pri tem silno pomembno vlogo Zavod RS za šolstvo, ki naj bi preko regijskih zavodov za šolstvo, ti pa preko aktivna ravnateljev in učiteljskih konferenc profesorje in učitelje podrobno seznanili o akciji "Slovenija 2000

in rak". Vsaka knjižnica bo dobila nekaj najnovejše literature o raku, vsak učitelj pa priložnost "Beseda o raku", od koder bodo lahko črpali znanje, ki ga bodo postopoma, priložnostno prenašali na učence. Vsaka slovenska družina bo dobila tudi zloženke, ki nazorno govorijo o vzrokih in

7 DOBRIH NASVETOV

1. Opustite kajenje
2. Proč z debelostjo in odvečno težo
3. Opustite pretirano in brutalno sončenje
4. Spoštujte in upoštevajte predpise o zaščiti pri delu
5. Prislusnite svojemu telesu
6. Preglejte si svoje dojke vsak mesec
7. Odločite se za redni vsakoletni ginekološki pregled

zgodnjem odkrivanju raka, v vsakem razredu bo visel plakat, ki nazorno prikazuje "7 DOBRIH NASVETOV", ob upoštevanju katerih bi se lahko izognili raku.

Akcija je torej na Gorenjskem stekla. Če bomo pri tem sodelovali vsi, ne le učitelji in profesorji, temveč predvsem tudi starši, bomo čez deset let lahko doživeli uspeh. Podobno, kot smo s pomočjo šol in zdravstva v vpadljivi napisi "Ne pljuvaj po tleh!" izkoreninili tuberkulozo in z večnim ponavljanjem, da je treba pred jedjo umivati roke, pregnali boleznih prebavnih organov, lahko uspemo tudi pri raku. Predvsem naš boj uperimo proti kajenju, je prejšnji torek v krajšem predavanju gorenjskim ravnateljem poudaril prof. France Demšar. Kadilca je treba tretirati v naši družbi kot manjvrednega človeka in že otroku je treba vcepiti misel, da kaditi za očetov denar ni pošteno. Ne le pravica, dolžnost staršev je, da ob dajanju žepnine otroka opozarja, da ta denar ni za cigarete. Prav tako bi morali zaščititi tudi pri štipendiji. Šolniki so dolžni, da pri prosvetljevanju pomagajo s svojimi zahtevami, prepovedmi kajenja. Šola bi morala postati svetišče, kjer cigareta ne bi imela prostora - ne za učitelje, še manj za učence, znova in znova ponavlja prof. France Demšar.

Začetek je torej tu. Ni se treba zagnati s preveliko silo in naglico v akcijo. Časa je deset let. Za uspeh bosta potrebna le vztrajnost in doslednost. ● D. Dolenc

DELAJSKI ODVETNIK ODGOVARJA

Delovno-pravna imuniteta sindikalnih zaupnikov

Vprašanje:
Izvoljen sem bil za sindikalnega zaupnika in sem kasneje ostal brez stalnega delovnega mesta, brez obrazložitve in brez sklepa. V podjetju me stalno preražoporejajo in tudi drugače poskušajo kaznovati. Menim, da je vse to zaradi moje sindikalne dejavnosti. Kako lahko uveljavim delovno-pravno imuniteto?

Odgovor:
Vprašanje zagotavljanja delovno-pravne imunitete je ključnega pomena za delovanje sindikata v podjetju. V našem primeru gre za očitne kršitve določb tako zakona o delovnih razmerjih kot tudi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Zakon o delovnih razmerjih v 3. in 4. odstavku 5. člena v zvezi z zaščito sindikalnega zaupnika določa naslednje:

»Sindikalnega poverjenika (zaupnika) v času trajanja njegove funkcije kot tudi po njenem preteku v roku, določenem s kolektivno pogodbo, zaradi sindikalne dejavnosti brez soglasja sindikata ni mogoče:

- prerazporediti na drugo delovno mesto,
- v drugo organizacijo ali k drugemu delodajalcu,
- uvrstiti med presežke delavcev,
- ali ga kako drugače postavljati v manj ugoden ali podrejen položaj.

Sindikalnemu zaupniku zaradi sindikalne dejavnosti tudi ni mogoče znižati osebnega dohodka in proti njemu začeti disciplinskega ali odškodninskega postopka. Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo pa določa, da opisano delovno-pravno imuniteto sindikalni zaupniki uživajo tudi dve leti po preteku njihovih funkcij.

Takšne določbe so konkretizacija določb konvencije MOD, štedilka 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetjih in priporočila 143 tej konvenciji. Gre za zaščito sindikalnega zaupnika in proti njemu ni mogoče zaradi sindikalnega delovanja brez soglasja sindikata začeti nobene postopke ali sprejeti odločitve, ki bi pomenila poseg v njegove pravice ali njihovo zmanjševanje.

Glede na izkušnje iz prakse in glede na podobne primere, kot je opisano v vprašanju, smo mnenja, da je potrebno v podjetniških kolektivnih pogodbah absolutizirati pogoj soglasja sindikata ter breme dokazovanja dejstva, da ukrep zoper sindikalnega zaupnika ni posledica njegove sindikalne dejavnosti, prevailiti na pristojni organ podjetja oz. delodajalca. Treba je torej izrecno in jasno zapisati:

- da je katerikoli delovno-pravni ukrep zoper sindikalnega zaupnika v zgoraj navedenih primerih brez pravnega učinka, če ni bilo soglasja sindikata;
- da mora v primeru odklonitve soglasja sindikata dejstvo, da ukrep ni posledica sindikalne dejavnosti sindikalnega zaupnika, pred organom za reševanje sporov dokazovati podjetje in ne seveda obratno.

Le takšna ureditev v podjetniških kolektivnih pogodbah bo lahko zagotovila učinkovito ravnanje sindikalnega zaupnika pred kakršnimi koli »šikanoznimi« ukrepi s strani podjetja oz. delodajalca.

Pravna služba sveta
kranjskih sindikatov
Aljoša Drobnič, dipl. iur.

POMISEL

Dvorezni meč

Podjetjem v današnjih ekonomskih in socialnih razmerah prav gotovo ni lahko. Ondan je potekal pogovor s ključnim človekom nekega podjetja na Gorenjskem, ki je v pogovoru omenil specifičen problem svoje tovarne, za katerega pa nikakor ne najdejo prave rešitve. Hkrati z južnim trgov se je tej tovarni podrl tudi sistem kooperantov, s katerimi so dokončevali dobrušen del svojih finalnih izdelkov. V isti sapi pa taista tovarna sestavlja obsežne spiske odvečnih delavcev. Drži, da v naših podjetjih že dolgo vlada tako imenovana podzaposlenost, da namreč kadrovske preobsežne organizacije z ustvarjenim dohodkom ne morejo več preživljati same sebe, zaradi česar pač zmanjšujejo število zaposlenih. Po ravnanju ključnih ljudi v podjetjih sodeč je tovrstna selekcija pač lažja pot kot pa denimo iskanje novih programov, ki bi ljudem dali zaslužek, namesto da jih pošiljajo na cesto v breme države. Tako ravnanje bi bilo do neke mere logično, toda ne ob hkratnem tarnanju, da je zaradi zaprtja južne meje podjetje ostalo brez neobhodnih kooperantov.

Kdove, nemara bi se dalo iz obeh problemov, ki sta udarila podjetje, izvleči tudi kaj dobrega. Naš laični predlog je takle: delavcem, ki so jih spoznali za presežek, bi morda lahko dali delo, ki so ga poprej opravljali kooperanti. Če to ne bi bilo možno v tovarni, kjer se ukinjajo nepotrebna delovna mesta, bi pač, tako kot poprej na jugu, ustvarili pogoje in sklenili z njimi kooperantske pogodbe. Ponekod pa delavci, ki v tovarni izgubijo delo, niso pripravljeni na take kompromise: bodisi da se raje zanesejo na socialno varnost države kot pa na drugo delo, bodisi da niso dovolj sposobni za samostojno delo in poslovanje s firmo. V takem primeru podjetje še vedno lahko poišče kooperantske sodelavce med številnimi nezaposlenimi, ki so voljni ne samo dela, temveč tudi vlaganja.

Kot rečeno, gre za laični predlog, ki bi bil potreben strokovne presoje. Tovrstna prizadevanja namreč od podjetij terjajo sposobne strokovnjake in organizatorje (v tovarni sami priznavajo, da jim takega kadra manjka, medtem ko imajo nizko kvalificirane delovne sile na pretek), najbrž pa tudi interes, saj je znano, da so kooperantska razmerja na jugoslovanskem jugu bistveno cenejša, kot bi bila na naših tleh. Tako je spričo cenene delovne sile in domala kolonialnih razmerij. Res se sliši grdo, toda v enakem razmerju do tujih partnerjev so tudi slovenski delavci v tovarnah, ki so vezana na tako imenovan »lohn arbeit«. ● D. Z. Žlebir

VEST

Skupina za samopomoč

Kranj, 8. oktobra - V času po izgubi partnerja pogosto prihaja do osebnih kriz in zapletenih življenjskih situacij, ki jih je brez pomoči težko premagati. Z ljudmi, ki imajo podobne težave, in s pomočjo strokovnjakov gre to lažje. Zato Center za socialno delo v Kranju vabi v skupino za samopomoč, ki ponovno začne z delom prihodnje sredo, 16. oktobra, ob 18. uri na Centru za socialno delo Kranj, soba 1. Za dodatne informacije je na voljo Doris Erzar, telefon 215-661, interna 394.

Tudi starost je lahko lepa

Uršcov Matija

Uskovnica tisti dan ni bila prav zelo vabljiva. Megle so se vlekle čez Bohinj in Voje, zajele so vsa Pokljuko. Nikamor se ni videlo, le do konca planine. Bolj dan za gobarje je bil, pa še za te ni bila prava luna. Saj gobo si našel, a navadno staro. Matija Cvetek, ki ima na Uskovnici svojo hišico - za sirarno stoji in velika rdeča mabela od narodne noše skozi okna verande da vedeti, da so tu doma pravi Gorenjci - je šel ta dan za gobarji. Ni bilo veliko v vrečki, bo pa za večerjo zanj in za ženo. Kar nočejo in nočejo na novo poznati. In če bi jih kdo našel, bi jih on, kajti te uskovniške kucije pozna kot svoj žep. Za vsako rastišče ve. Marele se že ponujajo, jurčki pa... Saj bodo rasli, še vsako leto so, samo takrat bo ljudi tu gori, da bo imela vsaka goba svoj avto.

Vsa poletja preživi tu gori. Gobarji in planinari. Tudi vodi v planine, če kdo želi. Na manj znane, a zanj najlepše vrhove: Mišeljski vrh, Tošč, Veliki Draški vrh, Debeli vrh, Krsteniški stog. Na Triglav raje ne. Triglav je postal božja pot. Bo pa šel en dan ta teden, samo da se pokaže iz te megle. Šestdeset let bo minilo od njegovega prvega vzpona nanj. Dobrih deset let je imel, ko ga je oče neko septembrsko soboto zvečer vzel s seboj na vrh. Vse sta oče in hlevu in doma v Srednji vasi, potem pa odrinila. Okrog polnoči sta bila na Kredarici, zjutraj okrog štirih pa sta že rinila na vrh. Nekdo se je celo našel, da ju je slikal. Čez teden je prišla slika, kot razglednica narejena. Zanj je bil to velik dan. Proti Dolici sta sestopala in potem čez Hribarice in Komno v Bohinj. Kravji bal je bil tisto nedeljo v Bohinju in ljudi se je trlo. Gospod Bevkšč z Bleda ju je pri Zlatorogu povabil v avtomobil. Prvič v življenju se je Matija tako peljal. A tudi nikoli še tako ustrašil: naenkrat je luči avtomobila ugledal v jezeru. Mislil je, da je z njimi konec, da bodo vsi potonili. Pa je bil le odsev z vodne gladine. Ja, to je bil dan in ta teden mora na vrh. Buteljko bosta vzela s seboj s prijateljem, na vrhu jo bosta spila. Šestdeset let je od takrat. Kaj vse je že preživel ta čas. Vojno, on in vsi bratje po taboriščih, v partizanih, po vojni so se borili, da bi Bohinj ne le turistično, tudi gospodarsko živel. On je bil tisti, ki se je tako krčevito boril, da bi jim ne vzeli zadrage, žage. Uspeli so in še danes jo imajo. Ne sme se pa spomniti, kakšen pritisk so delali nanje z občine, okraja. Dolga leta je bil predsednik Planinskega društva Srednja vas. Planinski dom na Uskovnici so oni gradili. Lep dom imajo in ponosni so nanj. Ko bi le mir bil. S fanti iz poključke kasarne so se dobro razumeli. Električno je Uskovnica dobila prav z njihovo pomočjo. Ko so jim v dneh vojne vzeli elektriko, so njega prosili, naj posreduje zanje v dolini. Kakšne grde stvari se zdaj dogajajo. Kdo bi si mislil, da se bodo stvari tako obrnile. Saj so ljudje čisto ponoreli. In nikjer več poštenja. Še dobro, da ima svojo Uskovnico in hribe. Najbolje je, da ne odpreš ne radia ne televizije, da ne slišiš in ne vidiš nič. ● D. Dolenc

V stečaju BPT

Kaj je sindikat izposloval za delavce

Škofja Loka, 3. oktobra - Območna organizacija svobodnega sindikata na Gorenjskem je v stečajnem postopku tržiške BPT reševala socialni položaj odpuščenih delavcev. Kaj je njihova pravna zastopnica uspešno izposlovali zanje na prvem stečajnem naroku, smo slišali na seji tega sindikata v Škofji Loki.

Naj obnovimo: 14. maja je z uvedbo stečaja nad podjetjem BPT tamkajšnjim delavcem prenehalo delovno razmerje, podjetje pa jim je dolgovalo še nekaj neplačanih OD, regresov, prevozov na delo, odpravnin, jubilejnih nagrad, inovacij... Delavce je stečajni upravitelj prijavil na zavod za zaposlovanje, kjer so 15. junija začeli prejemati nadomestilo, čez mesec dni pa so se začeli delavci v BPT spet zaposlovati po pogodbi.

Medtem je sindikat v imenu odpuščenih delavcev vložil na sodišču prijave za terjatve, ki so skupno znašale 37 milijonov dinarjev. Šlo je za 841 delavcev (od tega 734 članov sindikata) in 65 upokoencev. Kot je poročala sindikalna pravničnica Lucija Vuga, je stečajni upravitelj le delno priznal terjatve delavcev. Tako je oporekal terjatvam iz obveznic, izdanih leta 1991 in predstavljajo neizplačano razliko do izhodiščnih OD, premalo izplačanih OD po kolektivni pogodbi za meseca april in maj, neizplačanega regresa za dopust za leto 1991 in onega za leto 1990, ki naj bi ga delavci prejeli kot socialno pomoč, ter plačila neizkoriščenega letnega dopusta za leti 1990 in 1991. Priznal pa je terjatve iz prve emisije obveznic, izdanih leta 1990; neizplačane OD za meseca april in maj (v višini, kot bi jih dobili delavci, če BPT ne bi šel v stečaj); neizplačan regres za malico za april in maj, neizplačan regres za prevoz za isti čas, neizplačan regres za dopust za lansko leto, in sicer za one, ki ga niso dobili v obliki socialne pomoči; neizplačane nadure, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi.

Za nepriznane terjatve bodo lahko delavci tožili na sodišču, pravomočna sodna odločba pa bo nadomestila ali potrdila upraviteljevo odločitev o terjatvah. Za BPT torej še ni bila rečena zadnja beseda. Stečajna ekipa je odslej pod nadzorom upniškega odbora, ki štiti pravice upnikov, v njem pa je poleg predstavnikov največjih upnikov tudi pooblaščen predstavnik delavcev BPT. ● D. Z.

V četrtek stavka v zdravstvu

Kranj, 8. oktobra - S stavko, ki so jo sindikati zdravstvenih delavcev napovedali za četrtek, 10. oktobra, želijo vlado opozoriti na grozeči zlom v zdravstvu, na skopo in neredno financiranje te dejavnosti, na stanje dolgov v zdravstvenih zavodih in ne nazadnje na gmotni in socialni položaj ljudi v belih haljah. Že spomladi so slovenski vladi, zdravstvenemu ministru in republiški upravi za zdravstveno varstvo nanizali vrsto zahtev na omenjene teme, vendar od naslovnikov še ni bilo zadovoljivih ukrepov, ki bi zdravstvu pomagali iz krize. Ali jih bo predramila četrtekova stavka? Ali pa bo šlo kot že večkrat doslej za nezapaženi lajež, karavana pa pojde dalje? ● D. Z.

KULTURNI KOMENTAR

lea mencinger

LEA MENCINGER

SESTOP VREDNOT

To jesen si velja zapomniti; ne le zato, ker je bolj poletna kot jesenska, pač pa tudi taka, kot da napoveduje nov čas brez vrednot. Le-te namreč skoraj na slehernem koncu te nekdanje družave pokopujejo z vso hito in ob spremljavi peklenskih orgel. Ta nekdanji dom in domovina različnih narodov postaja v nekaterih svojih predelih že podobna neizmernemu pokopališču, po katerem se opotekajo nemočni in obupani preživeli, ki po nekakšni zadnji kabinalski večerji iščejo po vmesnem prostoru med racionalnim in iracionalnim svetom.

Iščejo kaj? Ko so davno tega, ko je bila dežela še podolgem in počez socialistična, sociologi, filozofi in drugi poznavalci dogajanj v kaki družbi govorili o znakih socialne dezintegracije, jih ni nihče razumel, ali ni hotel razumeti. Tudi zato ne, ker je bila spirala vija sesutja družbe z njenimi vrednotami vred nekaj posevem nepredstavljivega. Tako kot ni predstavljalvjo niti to, kar se dogaja vsak dan pred očmi sveta: na poti proti totalnemu sesutju vleče neka država v svoj spiralistični vrtnec pogube ne le življenja, materialne dobrine, pač pa tudi vse ostalo vezivo, brez katerega družbe ne obstajajo. Materialno in duhovno bogastvo sesa vase vrtnec divje sile samouničenja, katere razsežnosti je znal izmeriti veliki mojster verza Dante. Toda zdi se, da pesniki, ti veliki poznavalci človeškega (in s tem tudi nečloveškega), ne izmerijo vsega zla do kraja: Dantejev Pekel ima za vse, kar se zdaj dogaja streljaj od nas, premalo krogov, njegova peklenska vizija dna je preblaga. So kdaj v zgodovini od Feničanov naprej ladje streljale v domače luke? Okoli posameznih hrvaških mest frontni boji spreminjajo vsak milijon dolarjev vreden tank v ničvreden kup pločevine na neznanskem pokopališču slonov. Toda na takem pokopališču je med mrhovino vredno iskati tudi kaj dragocenega, vsaj tako trdi mit. Ali pa bo na tem jugopokopališču ostalo sploh kaj takega, kar bo vredno očistiti pepela in krvi. Nad bojiščem pri Waterlooju - tako govori legenda - so še dneve in dneve po bitki slišali glasove duhov umrlih bojevnikov. Na tem današnjem je tako, kot da glasovi ne bodo mogli nikoli utihniti.

Morda pa bo že jutri ali čez dva, tri dni konec te poletne jeseni; dež naj moči zemljo, da bodo v blatu običali tanki, vojniki in že zdaj do grla blatni generali in politiki s svojimi norimi ideologijami. Smešno, toda že od nekdanje zgodovine krojilo tudi vreme, zakaj je ne bi tudi zdaj: vsi drugačni poskusi pri nas doslej so le ubijali mir.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše razstavlja svoje grafike akademska slikarka, **Alenka Kham-Pičman**. V stebrišni dvorani in galeriji Mestne hiše je na ogled **razstava ob petstoletnici dogradnje župnijske cerkve**. V dvorani Gorenjskega muzeja v Tavčarjevi ulici je odprta razstava karikatur **Aljane Primožič**. V galeriji kluba Gauloises Blondes bo v četrtek, 10. oktobra, otvoritev razstave umetniške fotografije **Boštjana Gunčarja**.

JESENICE - V Kosovi graščini si je moč ogledati **razstavo fotografij Jake Čopa, "Megleni dnevi v Julijcih"**.

RADOVLJICA - V knjižnici A. T. Linhartar bo danes, 8. oktobra, ob 19.30, predaval in prikazoval svoje diapozitive o Raju pod Triglavom, **Jaka Čop**. V Državni založbi Radovljice bo v četrtek, 10. oktobra, ob 19.30 **Polona Škrinjar** predstavila svojo zadnjo knjigo **Divji volčini**, ki je izšla pri založbi Kmečki glas.

ŠKOFJA LOKA - V Groharjevi galeriji odpirajo jutri, v sredo, ob 18. uri razstavo slik slikarja Berka. **Zbirke Loškega muzeja** so odprte vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure. V "Mini-galeriji" občine Škofja Loka razstavlja akvarele - cvetje **Jožica Reje** iz Železnikov.

GROBLJE - V petek, 11. oktobra, ob 20. uri bodo v grobeliški cerkvi nastopili **Slovenski madrigalisti z dirigentom Janezom Boletom**. V programu se bodo sprehodili od Pindarja do Palestre in ter Gallusovih madrigalov in motetov.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB je na ogled **razstava Kmečke hiše v Selah**. V avli tovarne Peko je odprta prodajna razstava akrilnih platen **Jake Kepica**.

SENZIBILNOST BARVE

Janko Korošec, član likovne skupine Dolik z Jesenic, razstavlja krajine v akvarelni tehniki v prostorih Zavoda RS za šolstvo in šport v Kranju. Sicer realistične krajine so prežete z liricnim občutenjem, ustvarjalčevim razpoloženjem in vide-njem stvarnega. Tankočuten odnos do krajine slikarju ne dovoljuje kričočih barv, barvna senzibilnost, občutek za prostor ter razpoznavnost krajine so odlike njegovega ustvarjanja.

Slikar je rojen in živi na Jesenicah in je eden izmed ustanovnih članov Dolika, to je likovnega kluba, ki deluje že petinštirideset let nepretrgoma.

Marija Perat

KONCERT V ŽUPNIJSKI CERKVI

Pokljuka, 6. oktobra - Na otvoritvenem koncertu letošnje koncertne sezone, ki ga je priredila Glasbena šola Kranj in je bil v petek, 4. oktobra, ob 19.30 uri kranjski župnijski cerkvi, so nastopili trije mednarodno priznani slovenski glasbeniki: sopranistka Dunja Sprunk, violinist Tomaž Lorenz ter organist in skladatelj Maks Strmčnik. Na programu so bila dela baročnih, predklasičnih in klasičnih mojstrov: A. Vivaldija, H. Purcella, G. Frescobaldija, G. F. Haendla, J. S. Bacha, J. V. Stamitz, W. A. Mozarta, D. Scarlattija in G. B. Bononcini.

Na žalost pa je gorenjska kulturna zavest še vedno zelo nizka in je skrbno izbran program poslušalo le peščica navdušencev. Tudi od kulturnega življenja je odvisen naš obstoj. ● M. Z.

Uvodna premiera v Prešernovem gledališču

SKRAJNOSTI V MIŠLJENJU
IN ČUSTVIH

Idiotova zgodba litovskega pisatelja Algirdasa Landsbergisa v režiji Zvoneta Šedlbauerja pomeni analitični gledališki esej o ruski duši in o človeških rečeh nasploh. Studiozna uprizoritev izziva nekatere pomisleke.

Ob sleherni uprizoritvi dramatičnej obsežnih romanov ruskega pisatelja Fjodora Mihajloviča Dostojevskega (1821-1881) se ponuja nevarnost, da se analitiki zgubi v gozdu sicer že temeljito raziskane »dostojevščine«, v labirintu čustvenih, miselnih, etičnih, političnih, filozofskih, nacionalnih in ne nazadnje tudi zdravstvenih problemov. V primeru Landsbergisove priredbe *Idiota* pa se oglašja še dodatna tema, ker v tem primeru ne gre za običajno dramatičnizacijo, kakršna je še na primer Vajdova dramska priredba *Zločina* in kazni, oprta predvsem na zagovor Razkolnikova, marveč za zgoščeno preureditev besedila, za zožen izbor oseb in za nekakšno sanjsko nadrealistično retrospektivno kompozicijo ter razčlenbo vzrokov, ki so privedli do tega, da je strastni silak Rogožin ubil svojo kraljico ljubezni Nastasjo Filipovno.

Čeprav se je avtor odločil svoj dramaturški ekscerpt nasloviti *Idiotova zgodba*, je vendarle treba ugotoviti, da gledalec spremlja pet zgodb, pet človeških usod, izhajajočih iz njihove problemske teže in prepletenosti med seboj, oziroma moči vplivanja. Šedlbauerjeva uprizoritev poteka v temačni Rogožinovi spalnici ob veliki postelji, kjer je obmirovalo truplo Nastasje Filipovne, ob njej pa Rogožin in knez Miškin, oba s strastjo in čustvom navezana na pokojnico, razpredata in razgrinjata postaje v medčloveških odnosih, ki so privedli do tega, da je Rogožin zabodel

Nastasjo Filipovno natanko pod levo dojko. Rogožinova spalnica z veliko posteljo, z nakazanimi temačnimi hodniki ob njej ter z gugalnico, ki jo sugerira tudi besedilo, vse po zamisli scenografa **Vojteha Ravnikarja**, pomeni kompozicijsko in likovno primeren ambient za dušna in miselna razkrivanja junakov Dostojevskega. Režiser je nadalje izbral verjetno najbolj primerne interpretate za osrednje vloge: bolj samoanalitičnega, neboljgno simpatičnega interpretata kneza Miškina, kot ga je impresivno in v globokim razumevanjem uprizoril **Boris Ostan**, bi si težko predstavljaval. Povsem nov lik v sebi razdvojene ženske lepote Nastasje Filipovne je odigrala **Judita Zidar** tokrat v črnolasi varijanti ter z nevslivim izrazom distančne odmaknjenosti od mož, ki pomenita skrajnosti med strastjo in polaščanjem ter dobroto in razumevanjem. **Pa-vel Rakovec** zelo ustreza anarhistu Rogožinu tako s svojo bradato in možato postavo kot z nenavadno umirjeno in nadzorovano igro, kar pomeni novo kakovostno stopnjo v razvoju tega vsekakor izrazitega igralca. Primerne kontrapunktične mimične izrazne poudarke je v ta krog psihološko in pomensko izrisanih likov vnesla tudi **Bernarda Oman** v vlogi tekmovalne in ženina željne Aglajne Ivanovne, ki si želi, da bi možki videli v njej nekaj več skrivnostnega; to željo in bolečino v tekmi z oboževano lepoticco Nastasjo Filipovno je **Bernarda Oman** pokazala z zanesljivo izrazno kulturo.

Iz tega, psihološko decidirane kvarteta pa povsem izstopa peti interpret **Matjaž Višnar**, ki mu je naloženo kar nekaj vlog: najprej je Nastasjin skrbnik in prvi ljubimec Tocki, potem pa hip preiskovalni sodnik, potem pop, vseskozi pa klovnovsko označen interpret dogajanja z ironično distanco. Ta groteskna, ludistična in že kar absurdna sestavina v predstavi učinkuje prej moteče kot pa po svoji temeljni zamisli: vzpostavlja miselno, analitično distanco do psihološko motiviranih likov - simbolov. Vsaj kot Nastasjin skrbnik in zapeljivec bi moral učinkovati enakovredno Rogožinu in knezu Miškiju, saj je pravzaprav Tocki krivec za Nastasjina nadaljnja razmerja do možkih, zlasti za nihanje med Rogožinom in Miškinom, med strastjo in duhovno bližino.

Očitno je režiser s tem in takim ironiziranjem eksklamacij ruskih duš skušal reševati neko zadrego, ki izhaja iz časovno in prostorsko oddaljene tako čustvene kot miselne tematike, zlasti glede na njeno skrajnostno intenzivnost. Dramatizacija je očitno narejena za prostor, ki o Rusiji, njeni zgodovini, njenem religioznem mesijanstvu, njeni duši, njenem razmerju do Zahoda, o njenem

slovanofilstvu, bogoskatejstvu, o njeni surovosti in otroški dobrotljivosti hkrati in kar je še vsega tega nakopičeno od apokrifov, bylin, popa Avaakuma, Raduščeva do Dostojevškega, - ne ve prav nič. Tega je zlasti v drugem delu zelo veliko. Medtem ko se Rogožin izkaže kot avtentični anarhist, ki vidi prihodnost Rusije v njeni radikalni preobrazbi, pa knez Miškin zastopa stališče moralne preobrazbe prek ruskega pravoslavja, pri čemer ga liki sami označujejo za don Kihota v švicarski opravi in hkrati tudi za tistega znamenitega mladeniča z Danske; Nastasjo Filipovno pa za Dumasovo damo s kamelijami.

Tako se zmenimo: Šedlbauer je napravil temeljito, studiozno predstavo, pri čemer je skušal literarnost Dostojevškega in Landsbergisa nadgraditi z nekoliko bolj teatralično komponento v liku komentatorja - klovna, kar se mu seveda ne šteje v zlo, vprašanje je le, ali se je posrečilo. Predstava vse-kakor sodi med tehtnejše izdelke slovenskega teatra, čeprav se prav malo dotika bodisi slovenske psihe, bodisi aktualnih tem. Morda pa jih prav s svojo oddaljenostjo kliče v zavest in teatralično eksplicitacijo?

France Vurnik

Finska književnost

KALEVALA

Kranj, 2. oktobra - Člani literarnega krožka Gimnazije so tokrat spet pripravili pravo poslastico za knjižne sladokusce. Predstavili so finsko književnost, del finske klasike - narodni ep Kalevala in del sodobne finske poezije ob spremljavi sodobne finske rock glasbe. Dve pesmi najnovejšega ustvarjanja Fincev sta prevedli gimnazijki, Eva Aljancič in Damjana Todorovič, članici literarnega krožka.

V svojo sredo pa so povabili tudi prevajalko Kalevale, Jelko Ovasko-Novak, ki je sedem let živel med Finci in njihov zapleten in nenavaden jezik zelo dobro obvlada. Iz njene pripovedi so obiskovalci lahko izvedeli, da so Finci na svojo Kalevalo izredno ponosni, saj je delo vsega naroda. Kalevala so zgodbe iz ustnega izročila v obliki pesmi, ki jih je zbral in napisal zdravnik in literat **Lonnrot**. Naredil je nekoliko potov in na ta način zbral več kot 100.000 verzov! Izmed njih je izbral epski, lirski del in čarovne igre. Celotna Kalevala naj bi štela več kot 22.000 verzov.

Prevod Jelke Ovasko-Novak zajema 7 spevov, ostali deli prevedene Kalevale je v prozi, predvsem zato, da bralec lahko spremlja vsebino. Knjiga je letošnje pomlad izšla pri Kondorjevi založbi. Epske pesmi zbrane v Kalevali so običajno prepevali možki, le ponekod tudi ženske. Pesmi je pel en sam pevec, ali pa sta bila dva, ki sta si med petjem segla v roke in tako prepevala ob spremljavi finskih citer, kantel. Kalevala je s svojo močno izraznostjo tudi pri nas navdihnila celo vrsto različnih umetnikov. ● M. P.

Ob stoletnici smrti Radivoja Poznika

NARODOVA UŠESA

Pretekli petek popoldne so v Kovaškem muzeju v Kropi obudili spomin na Radivoja Poznika, pred 100 leti preminulega kropskega rojaka - zbiralca narodnega blaga. Iz pozabe ga je v svojem predavanju obudil etnolog dr. Zmago Šmitek.

Poznik se je že v času šolanja na ljubljanski realki navduševal nad ljudskimi pesmimi in pripovedmi, ki jih je zbral v okviru dijaškega društva, imenovanega Narodova ušesa. Nekatere zbrane pripovedke, pesmi in legende (iz Kroke, Radovljice, Bleda, Kranja, Ljubljane...) je tudi objavil (pomemben je njegov *Slavljanski almanah*). Radivoj Poznik (1850 - 1891) je bil narodno zaveden že od študentskih let, in svojemu zbirateljstvu se tudi med študijem tehnične stroke v Gradcu ter kasneje na službovanju v Brežicah, Ljubljani in drugod ni odpovedal. V začetku dvajsetega stoletja je večino njegovih zbranih del objavil dr. Karol Štrekelj v zbirki "Slovenske narodne pesmi".

Njegova družina se je ponemčila, bogastvo našega naroda, ki ga je zbral, pa je ostalo. Del njegove neobjavljene zapuščine hrani SAZU, mnogo pa bi o njem in njegovem delu najbrž našli tudi v arhivih avstrijskega glavnega mesta, kjer je bil Poznik svo- je čase glavni inženir vodovoda. ● T. A.

MUZICA VIVA VABI

Mešani pevski zbor **Muzica Viva Primskovo** je zbor s 45-letno tradicijo. S svojim programom, ki obsega domačo in tujo zborovsko literaturo iz vseh obdobij, nastopa doma in v tujini. Zbor načrtuje razširitev svoje dejavnosti, zato vabi nove pevce in pevce, da se mu pridružijo. Pevske vaje so vsak torek in četrtek ob 20. do 22. ure v prostorih Zadržnega doma Primskovo Kranj (vhod v pevsko sobo z dvoriščne strani). Vabljeni! ● A. M.

Nova razstava v galeriji Prešernove hiše

MAČKARE NA OBISKU

Kranj, 3. oktobra - Akademska slikarka **Alenka Kham-Pičman** je tokrat Kranju pripravila poseben praznik. Pustne mačkare, pravzaprav **mačkare iz Ponikev** je k nam pripeljala daleč pred pustnim časom, daleč pred februarjem, ko pomislimo na vsele norčije pod maskami. Alenka Kham-Pičman je na otvoritvi razstave prikazala svojo vizijo v grafikah upodobljenih pustnih in svatbenih "mačkar" iz Dobrepolja. O zanimivih običajih tistega konca je na razstavi spregovorila Anka Novak, o razstavljenih delih, tudi o kranjskih in pariških vedutah ter o utrinkih s slovitnega Beneškega karnevala, pa je govoril umetnostni zgodovinar Damir Globočnik. Obiskovalci, ki so na povabilo slikarke počakali tudi "živi" del razstave, so se lahko nasmejali ob veselih norčijah mačkar, ki so na obisk prišle iz Ponikev.

Po otvoritvi razstave grafik Alenke Kham-Pičman so si obiskovalci lahko ogledali tudi predstavitev videodokumentacije "Mačkare v Ponikvah", avtorja Naška Križnarja, v Renesančni dvorani Mestne hiše. ● M. P.

V turizmu se vsak skuša reševati kot najbolje zna in zmore

Da bi prišli vsaj domači gostje

Letošnja poletna turistična sezona se je s septembrom končala in trenutno je večina hotelov na Gorenjskem zaprtih ali skoraj praznih. Tujih gostov ni in nič ne kaže, da bo pozimi drugače. Zato so se v gorenjskih turističnih središčih preusmerili na domači trg.

Bohinj, Bled, 4. oktobra - Že spomladi si turistični delavci od letošnje sezone niso obetali velikega zasluga, saj so tuje agencije po nemirih na Plitvicah vse pogosteje odpovedovale celotne aranžmaje pri nas. Z vojno v Sloveniji so splahnili še zadnji upi, da bo letošnja poletna sezona naši mladi državi prinesla prepotrebne devize. In čeprav vojne ni več, je v tujini vse jugoslovansko ozemlje (vključno s Slovenijo) označeno kot nevarno in zato so vsa potovanja k nam odpovedana. Vzrok temu so tudi zaprta letališča. Ker tujcev ni, odpovedani pa so tudi aranžmaji za zimo in celo za naslednje poletje, so se vsa naša turistična središča, vključno z gorenjskimi, preusmerila na iskanje domačih gostov.

Turizem je tista gospodarska panoga, v kateri je moč hitro zaslužiti, še hitreje pa sta lahko dolgoletno delo in trud pokopana. To so letos naši hotelirji, z njimi pa tudi vsi, ki so povezani s turizmom, še kako krepko občutili. Zlasti pa so občutili tisti, ki so svojo propagando že pred leti večinoma usmerili na tuj trg.

Bohinjski Alpinum pripravlja svoj prodajni program

Mnogi sicer bohinjskim turističnim delavcem pravijo, kaj bi tarnali, saj je bilo pri vas letos veliko turistov in tudi pozimi boste, če kdo, potem prav v Bohinju (na Voglu) imeli sneg. Janko Humar, vodja marketinga pri Alpinumu pravi: "Res smo bili letos na vrhuncu sezone, dober mesec dni, zadovoljni z zasedenostjo naših kapacitet, vendar pa je treba vedeti, da smo za to morali krepko, za šestdeset odstotkov znižati spomladaj objavljene cene. Naši delavci, oziroma vsi zaposleni, smo dobivali nižje plače kot lani in smo bili tako rekoč na ča-

Letošnje cene bohinjskih hotelov bodo, glede na lansko sezono, v markah nižje za okoli 30 odstotkov. Tako bo polpenzion v hotelih B kategorije okoli 35 mark, v hotelih Jezero in Zlatorog pa okoli 45 mark. Nekaj dražje bo okoli novega leta. Vendar pa hkrati z novimi cenami pri Alpinumu pripravljajo tudi najrazličnejše ugodnosti - kot je naprimer cenejše bivanje za otroke in družine, ugodni vikend programi... Podobne cene hotelov pa bodo pozimi tudi na Bledu.

vetje turizma, pa ni bilo storjeno skoraj nič."

In ker v Bohinju vedo, da bodo za svoje preživetje tudi v zimski sezoni morali poskrbeti predvsem sami, v tem času potekata dve novi akciji. "Aranžmajskih poslov v tujini ne bo, to nam je že jasno, ne letos pozimi in najbrž tudi ne še prihodnje poletje. Zato spet računamo na domače goste. Tako pri Alpinumu pripravljamo lastni prodajni program, sami bomo nastopali kot agent. Obiskali smo vse naše zasebne turistične agencije, ki bodo naše programe prodajale, imeli bomo direktno prodajo z najrazličnejšo ponudbo. Naredili bomo tudi novo brošuro, ki bo namenjena predvsem domačemu tržišču in morda kasneje še bližnjim italijanskim obmejnim krajem, v njej pa bomo poleg naših hotelov predstavili tudi smučišča. Akcija, ki jo pripravljamo skupaj z Bledom, Kranjsko Goro in Bovcem, pa je promocija Julijskih Alp. Drugo leto se naši kraji ne bodo več pojavljali v brošuri o Jugoslaviji, zato je pomembno predstaviti Slovenijo kot svojo turistično destinacijo in v okviru Slovenije Julijske Alpe kot tisti del, ki ima skupno ponudbo vezano na na podobne naravne značilnosti s skupnim imenovalcem ekologije," pravi Janko Humar.

Na Bledu računajo tudi na Zagrebčane

Tudi na Bledu, kjer so bili vrsto let gostje predvsem tujci, so spoznali, da, če bodo letos hoteli zaslužiti vsaj nekaj, bodo morali več pozornosti nameniti domačemu trgu. "Glede prihoda tujih gostov sta najpomembnejši dve oviri - to so zaprta letališča in dejstvo, da je Slovenija v tujini, zlasti v Skandinaviji, od koder smo imeli največ gostov, opredeljena kot nevarna država. Zato bi moralo naše zunanje ministrstvo storiti vse, da se ta nevarnost prekliče. Prav tako je zmeda pri relaciji med agencijami Jugotoursa in Globtourja, kjer ni jasno, kako bo s plačili, če bi gostje na primer bili. Skratka, vse to je povzročilo, da pred letošnjo zimo razmišljamo takole. Ker bo tujina, zaradi neugodnega teča-

ja, za večino naših ljudi predraga, se bodo odločali za počitnice doma. Če predpostavimo, da bo sneg in da se vojna vsaj ne bo širila, potem lahko računamo na naše goste, pa tudi na tiste z "debelejšimi" denarnicami iz Zagreba, ki se s počitnicami pri nas vsaj za hip umaknejo iz tamkajšnjih razmer. Tako

smo naprimer prav med nemiri v Zagrebu imeli v naših hotelih okrog 400 gostov... Letos je, za razliko od lani, tudi ugodnejši razpored počitnic, tako računamo, da bi bili hoteli lahko kolikor toliko zasedeni od konca decembra do konca februarja.

Seveda pa bodo tisto, kar bo pritegnilo ljudi k nam, tudi cene. Poletne izkušnje nas uče, da popust še ni dovolj. Če smo hoteli imeti vsaj nekaj gostov, smo morali cene krepko znižati, za 60 do 70 odstotkov. Hkrati pa smo za domače goste pripravili številne programe, zlasti takšne, ki naj bi izboljševali človekovo zdravje in počutje, programe za zdravo življenje. Zato smo se povezali s strokovnjaki na teh področjih in prav danes smo v hotelu Golf odprli nov del z bazenom, trim kabinom, savno,..... V ponudbi bomo imeli tudi dnevno varstvo za otroke, da bodo lahko

starši v miru smučali, in podobno. Skratka, radi bi ponudili čimveč, da bi bili zadovoljni tudi domači gostje in bi radi prihajali k nam," razmišlja vodja prodaje hotelov Park in Golf Matjaž Završnik. ● V. Stanovnik

Svetovni standardi pri razvoju menedžmenta

Ljubljana, 3. oktober - Na okrogli mizi o izobraževanju za menedžment v tovrstnih najboljših šolah na svetu (Harvard, INSEAD Fontainebleau in IMD Lausanne) so nas priznani predavatelji dr. Derek Abell, dr. Hellmut Schutte in dr. Danica Purg ter dva udeleženca podiplomskega študija menedžmenta v Centru za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju, skušali seznaniti z značilnostmi, načinom takega študija.

Najprej so poudarili razliko med šolami za strokovni menedžment in ekonomskimi šolami. Poudarili so najpomembnejšo značilnost prvih - izredno močna povezava med teorijo in prakso (kar je razvidno že iz dejstva, da so njihovi ustanovitelji praviloma podjetja, zbornice...). Take šole, tako tudi "Center" na Brdu organizirajo MBA podiplomske študijske programe (ti trajajo eno ali dve leti) in tako imenovane programe za usposabljanje direktorjev (nekaj dni). Najbolj znana metoda v takih šolah je "studij primera", ko majhne študijske skupine rešujejo resnični problem nekoga podjetja. Za tako "proučevanje" se podjetja lahko dogovorijo tudi v Centru na Brdu. Seveda tak študij ostane poslovna skrivnost. Na ta način bi lahko pomagali mnogim. Kot je poudaril dr. Abell, so pomembni ljudje, zato bo zanimiv podatek o potrebnih pogojih za vpis na tak študij pri nas: visokošolska diploma, tri leta delovnih izkušenj, poseben izpit iz angleščine in 16.000 nemških mark. Glede na to je bilo umestno vprašanje, kakšne so možnosti za finančno nepreskrbljene. Dr. Abell pravi, da je zdaj le ta možnost, da te financira podjetje, da pa poskušajo prepričati našo vlado za štipendije, spodbujajo podjetja ipd., saj je to v korist podjetju in gospodarstvu v celoti. Zanimiva je bila tudi pripoved dr. Purgove o njeni harvardski izkušnji ter pohvala njeni ustanovi iz ust dr. Abella. Ta pravi, da imamo Slovenci na Brdu nacionalno in mednarodno bogastvo, da je Center dobro voden, ambiciozen in uspešen. Dober ugled in dobri profesorji so pogoj, da privabimo več tujcev in s tem pridobimo osnovne stike za pridobitev kapitala v Slovenijo. ● T. A.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Presežek v menjavi s tujino

Po podatkih Narodne banke Slovenije (ICD) je gorenjsko gospodarstvo v osmih mesecih letošnjega leta izvozilo za 304,66 milijona dolarjev blaga, od tega kar 99 odstotkov na konvertibilno območje in torej le za 4,53 milijona dolarjev na klirinško območje. V primerjavi z enakim lanskim razdobjem je bil celotni izvoz manjši za 11,6 odstotka (v Sloveniji za 8 odstotka), od tega konvertibilni za 0,7 odstotka (v Sloveniji večji za 2,3 odstotka), klirinški pa manjši za 89,3 odstotka (v Sloveniji za 79,6 odstotka).

Celotni uvoz je v letošnjih osmih mesecih znašal na Gorenjskem 246,53 milijona dolarjev, od tega 99,1 odstotka s konvertibilnega območja. V primerjavi z enakim lanskim razdobjem je bil celotni uvoz manjši za 10,7 odstotka (v Sloveniji za 5,1 odstotka), konvertibilni pa je bil manjši za 6,5 odstotka (v Sloveniji za 1,6 odstotka). V celotnem uvozu je imel repromaterial 87-odstotni delež, oprema 18,27-odstotnega in blago za široko potrošnjo 5,6-odstotnega.

Pokritost uvoza z izvozom je bila tako na Gorenjskem 123,6-odstotna, na konvertibilnem območju 122,9-odstotna, presežek blagovne menjave s tujino je znašal 58,1 milijona dolarjev, od tega 55,9 milijona dolarjev na konvertibilnem trgu. V Sloveniji pa je bila pokritost celotnega uvoza z izvozom 92,7-odstotna, na konvertibilnem trgu 93,2-odstotna.

Višje cene letalskega prevoza

Adria Airways ima zaradi prisilne preselitve na celovško letališče in zaradi izrednih razmer v drugih republikah vse večje stroške poslovanja, zato je podražila cene v domačem prometu za poletje v Beograd, Sarajevo in Skopje. Vrednost vozovnice se obračunava po dolarski ceni in se po tekočem borznem tečaju preračunava v dinarje. Enosmerna vozovnica do Beograda stane 90 dolarjev, do Sarajeva 76 dolarjev in do Skopja 137 dolarjev.

Zaradi širjenja napetosti in politične nestabilnosti na jugu države so angleške zavarovalnice nanovo uvedle, ponekod pa povišale zavarovalne premije za poletje na letališča v BiH, Srbiji in Makedoniji. Tako znaša povišana pristojbina za varnost letenja 30 dolarjev v protidinarski vrednosti, izračunani po tekočem borznem tečaju, potnik pa jo mora plačati ob nakupu vozovnice.

Na trgu pšenice preveč

Zvezna vlada je predpisala zaščitne cene pšenice za tri razrede: za prvi 4,5 dinarja za kilogram, za drugi 4 dinarje in za tretji 3,5 dinarja za kilogram. Njena informativna služba je sporočila, da so tako ravnali, ker želijo spodbuditi sejanje kvalitetnejših sort "rumenega zlata". Cenovna politika bo v prihodnje torej višje ovrednotila tiste sorte pšenice, katerih predelava prinaša končne izdelke visoke kakovosti. Sicer pa je pšenice za kruh na tržišču preveč, zato predvidevajo zmanjšanje celotnih površin, namenjenih proizvodnji pšenice. Letošnje jesen je za pšenico predvidenih 1,37 milijona hektarjev, kar je približno 10 odstotkov manj kot lani.

Brez posebnih davkov za tuje cigarete

Zanimiva je vest o odločitvi zvezne vlade, da uvoz cigaret Kent, Dunhill, Marlboro in Rothmans ter vina, namenjena prodaji v posebnih carinskih prodajalnah, oprosti plačila posebnih dajatev. Sodi namreč, da bi obstoječe dajatve in davke na te proizvode nevtralizirali dokazane učinke od prodaje v posebnih carinskih prodajalnah. Kot zakonsko osnovo za takšno odločitev navaja 4. člen zakona o posebnih dajatvah pri uvozu poljedelskih in prehranbenih proizvodov, v katerem zis daje možnost, da določene proizvode ali količine teh proizvodov lahko oprosti posebnih dajatev. Pri kro torej lahko rečemo, da se zis v teh težkih časih res ukvarja z zelo pomembnimi stvarmi.

140 let Gospodarske zbornice Slovenije

Zbornica se je ozrla daleč v preteklost

Kranj, 4. oktobra - Upravni odbor Gospodarske zbornice Slovenije se je odločil, da bodo počastili 140-letnico zbornice, v materialnem pogledu sicer skromno, v vsebinskem pogledu pa razmišljalo celo o forumu slovenskih gospodarstvenikov, iz domovine in tujine.

Tudi GZS se je ozrla daleč v preteklost, kar je v duhu današnjega časa. V arhivih so izbrskali podatek, da je bila 12. januarja 1851 ustanovljena Trgovinska in obrtna zbornica za Kranjsko, ki je zastopala interese industrije, obrti in trgovine. Datum je pravzaprav že mimo, vendar so se kljub temu odločili, da visok jubilej obeležijo s slavnostno sejo upravnega odbora, na katero nameravajo povabiti predsednike sosednjih zbornic in podeliti nagrade. Razmišljajo pa tudi o tem, da bi pripravili forum slovenskih gospodarstvenikov iz domovine in tujine.

Za čas pred 140 leti je bilo značilno osamosvajanje slovenskega človeka, ki se je začel ukvarjati z gospodarsko dejavnostjo, zlasti s trgovino in obrtjo, ki je ponekod prerasla v tovarniško proizvodnjo, kasneje pa se je uveljavilo tudi denarništvo. Glavno obeležje razvoja ljubljanske zbornice pod Avstrijo je bilo prav postopno napredovanje slovenskega življenja v trgovini, obrti, kasneje v industriji in denarstvu, postopna demokratizacija volilnega reda, širjenja slovenskega zastopstva iz manjšine v večino, uveljavljanje šolstva in slovenskega jezika. ● M. V.

Preddvor, 4. oktobra - Kranjska Živila so v Preddvoru obnovila in povečala trgovino, ki jo je slovesno odprl Vladimir Mohorič, predsednik kranjskega izvršnega sveta. Trgovina je bila prej klasična, z zastarelo in dotrajano opremo, zdaj pa je sodobno urejena in opremljena z uvoženo hladilno tehniko italijanskega izdelovalca Costan. Prodajni prostor je povečan za polovico, prenova pa je bila zahtevna, saj so objektu vrnil njegove značilnosti, zato se lepo vključuje v stari del Preddvora. Adaptacija je stala 10 milijonov dinarjev, Živila so jo v celoti pokrila sama.

Kakovost slovenskih proizvodov

SQ vključiti v promocijo Slovenije

Ljubljana, 4. oktobra - Pri Gospodarski zbornici Slovenije bodo oživili svet za kakovost, spodbudil jih je nedavni kranjski sejem "Slovenski proizvod - slovenska kakovost", na katerem so promovirali znak SQ. Kranjska poteza je marsikoga našla nepripravljenega, tudi GZS, pri kateri je že deloval svet za kakovost, pred dvema letoma pa je zamrl, ker je nekaj njegovih protagonistov odšlo v pokoj.

Upravni odbor GZS je sklenil oživiti svet za kakovost, na zadnji seji so ga imenovali. V njem je predsednik zbornice Feri Horvat, slovensko vlado zastopa minister za industrijo Izidor Rejc, državni urad za standardizacijo pa Rudi Zorko. V svetu je še pet uglednih slovenskih direktorjev: generalni direktor IMV Revoz Novo mesto Marjan Anžur, direktor razvoja Lek Ljubljana Miha Kremser, generalni direktor Iskre Avtoelektrike Ljubljana Aleš Nemeč, generalni direktor Hotelov Bernardin Portorož Čedomir Vojnič in generalni direktor Save Kranj Viljem Žener.

V razpravi seveda niso mogli mimo ocene, kaj je pomenil kranjski sejem, predsednik zbornice Feri Horvat je dejal, da je bil nekoliko izsiljen, vendar je zbornica sodelovala predvsem zato, da se zamisel ne bi izrodila. V prihodnje je potrebno narediti korekten sistem s strogimi merili, sejem pa je lahko prostor za promocijo. Tudi nekaj drugih razpravljalcev je opozorilo, da je sporno podeljevanje znaka SQ iz komercialnih razlogov in da je znak za kakovost slovenskih proizvodov potrebno vključiti v promocijo Slovenije. ● M. V.

RADIATORJI JUGOTERM

IN OSTALA OGREVALNA TEHNIKA PO ZELO

UGODNIH CENAH

KIKA ŽIRI TEL. 692-036

Test: renault 5 campus diesel

Na mladostni frekvenci

Renault 5 campus diesel je zadnji model tega priljubljenega avtomobila nižjega razreda, ki je pripeljal s tekočih trakov novomeškega Revoza in je poleg bencinskih različic že osvojil srca tistih, ki imajo radi prijetno in tudi gospodarno vožnjo. Hkrati ima Revoz v rokah še en adut: Campus je trenutno najcenejši dizel na domačem trgu. Za našo preizkušnjo je poskrbelo podjetje Alpetour Remont.

Resnici na ljubo je treba priznati, da celotna campusova podoba dobro skriva letnico rojstva, saj kombijevska zasnova tako v izvedbi s tremi kot tudi s petimi vrati ostaja mlado-stna in sveža. To se odraža tudi v notranjosti, čeprav mora voznik zamizati na eno oko, ko sedi na sedežu s prekratko sedalno površino in nekoliko preslabo bočno prijemljivostjo. Precej boljše je udobje na zadnji klopi, čeprav je naslonjalo preveč pokončno. Tiste z daljšimi nogami bo verjetno razveselilo izredno veliko prostora za kolena, čeprav gre to na račun nekaj manjšega prtljažnika, ki pa se ob prevrnjeni klopi s 235 poveča na solidnih 915 litrov prostornine. Konstruktorjem lahko zamerimo precejšnje skoparjenje z notranjo opremo, posebej pa to drži za armaturno ploščo, ki so jo dobesedno z nekaj izboljšavami "prenesli" iz renaulta 4. Voznik bi za lažjo vožnjo potreboval predvsem

merilnik vrtljajev in merilnik ogretosti motorja, čeprav je motor dovolj prožen in se brez težav vrti tudi v višjih vrtljajih. Motor ima seveda vse značilnosti (dobre) dizla, ki pa jih pokaže šele ob vžigu, saj v tovarni nikjer na avtomobilu niso označili, da gre za tovrstni motor. Pri hladnem zagonu je sicer potrebno malce daljše čakanje pri predgretju motorja, vendar bo to voznik z veseljem pozabil, ko bo ugotovil, da pri vožnji ni pretirano poskakujoč in da se zunanji ropot v kabini zaradi dobre izolacije in vpetja prečno ležečega motorja spremeni v prijetno "brundanje". Morda bi motorju, ki sicer pospešuje povsem solidno in je z njim avto mogoče prignati do hitrosti okoli 150 kilometrov na uro, ustrezala nekoliko daljša prestavna razmerja, sicer pa kot že rečeno mu ne gre očitati neprožnosti. Dokaj opazno trd je volan z nedomiselnimi oblikovanim obročem, zato pa se je

avto pripravljen odkupiti z dobro lego, čeprav skoraj pri vsakem ostrejšem ovinku zacvilijo gume, in z učinkovitimi dvokrožnimi diagonalnimi zavornimi s servo ojačevalnikom.

Skratka, renaultu 5 campus z dizelskim motorjem skoraj ni

Tehnični podatki: štirivaljni prečno nameščeni dizel motor s 1595 ccm, 40 kW/55 KM. Dolžina, višina, širina: 3650/1585/1385 mm. Poraba goriva po ECE normah: 3,9/ 5,7/ 5,7 l plinskega olja / 100 km. Posoda za gorivo: 44 l. Najvišja hitrost: 150 km/h. Tovarniška cena: 444.000 din.

moč očitati večjih napak, ker pa v zadnjem času v Revozu izhodno kontrolo izvajajo po evropskih standardih, je tudi izdelava po vseh kriterijih zadovoljiva. Vsekakor pa ob tem ne gre pozabiti njegove gospodarnosti, kar je v kriznih naftnih časih seveda nadvse pomembno.

● M. Gregorič, slike Aleš Gorišek

Cene rabljenih vozil na kranjskem avtosejmu dne 6. 10. 1991

Tip vozila / letnik	1990	1989	1988	1987	Starejši
IMV R-4	6.700			3.500	
Golf	15.000		13.200		
Yugo 45		5.300		4.500	
Yugo 55	6.000		5.300		
Zastava 101		5.400			
Zastava 128		6.000	5.800		
Fiat 126	4.800		3.500		

Opomba: navedene so povprečne cene s sejma rabljenih vozil v Kranju z dne 6. 10. 1991 in so v DEM. Podatke pripravila podjetje Praktikum Gorenja vas, d.o.o., ki izvaja kranjski avtosejem vsako nedeljo od 6.—14. ure.

Cene, cene,...

"Čarobno razmerje" olja in kisa

...naj bi bilo 3:1, kar pomeni, da bi bila cena olja trikrat višja od cene kisa. Večina gospodinj in tistih, ki redno nakupujete, pa točno veste iz lastne prakse, da tako že dolgo, žal, ni več. V dokaz za našo trditev pa naslednje cene. Zbrali smo jih 7. oktobra. Za podatke smo spraševali po telefonu, obrnili pa smo se na naslednje trgovine:

1. Market Stražišče (Emona Merkur)
2. Veleblagovnica Globus (Živila)
3. Veleblagovnica Nama (Škofja Loka)
4. Mercator-Preskrba, Sampostrežba 14, (Bistrica, Zelenica 2)
5. ABC Pomurka, Prodajalna 5 (Toneta Tomšiča 70A)

	olje v steklenici (1 l)	kis v plastenki (1 l)
1.	74,50 Helios	37,10 Podravka
		57,80 Talis
2.	74,30 Helios	43,40 Podravka
		50,80 Kolinska
3.	57,29 Helios	53,10 Kolinska
4.	67,30 Cekin	48,80 Kolinska
5.	74,50 Cekin	43,40 Kolinska

● M. P.

Pomlajevalni program v Golfu

Bled, 4. oktobra - V hotelu Golf na Bledu so odprli preurejeno bazensko etažo in s pomočjo strokovnjakov pripravili lepotilno pomlajevalni center DAAL, ki ga vodi Mija Sušnik. Ponudba v njem je bogata, hotelirji se tako prilagajajo zahtevnejšim gostom, ki bodo počitnice na Bledu lahko združili s polepšanjem in pomladitvijo.

Mreža igralnic

Slovenija pripravlja nov zakon o igrah na srečo po evropskih merilih, kar pomeni, da bo svojim državljanom odprla vrata igralnic. Doslej so bile namreč sprenevedavo odprte le za tujce, naši ljudje pa so hodili čez mejo ali pa se pritoževali vsaj do avtomatov, ki v nekaterih igralnicah prinesejo največ dobička.

Igralnic je v Sloveniji vse več, vendar ne držijo križem rok, čakajoč na nov zakon, temveč so se pred kratkim združile, kar je povzročilo vročo kri v turističnih krajih, ki so bili doslej deležni njihovega dobička. V Sloveniji je sedaj pet samostojnih igralnic (Portorož, Bled, Nova Gorica, Maribor in od letošnjega poletja Ljubljana), delujeta že dve njihovi enoti (v Rogaški Slatini in v Lipici), če bodo v kratkem začele delovati še štiri enote (Kranjska Gora, Kobarid, Otočec, Radenci) bo Slovenija "pokrita" že približno tako, kot je Avstrija.

Strah, kam se bo po združitvi igralnic zlival njihov dobiček, je zato toliko bolj upravičen. Novogoriška igralnica je imela lani 55 milijonov dinarjev dobička (največ iztržijo z avtomati), portoroška 21 milijonov in blejska 2,1 milijona dinarjev.

REMONT

p.o. Kranj

VOZILA RENAULT PRODAJA IN SERVISIRA

ALPETOUR REMONT KRANJ - LABORE

V avtosalonu lahko vplačate vsa vozila iz programa Renault, za katere je na Laborah poskrbljeno tudi za servisiranje. Po preteku garancijskega roka vam Alpetour Remont priznava 10-% popust za servisiranje vseh vozil, kupljenih pri njih.

Zelo ugoden je tudi nakup po sistemu staro za novo, po katerem se vzamejo v račun vse znamke vozil.

Vse informacije lahko dobite osebno v avtosalonu na Laborah ali po tel. 223-276.

CROATIA

zavarovanje d. d.

SKUPAJ V EVROPO

ZAVAROVANJE ZA PODJETNIKE IN OBRRTNIKE

Pripravili smo zavarovanje, prilagojeno in namenjeno posebej podjetnikom in obrtnikom, imenovano

PAKET ZAVAROVANJE

Naš »paket« vsebuje ugodnejše cene zavarovanja, celotno zavarovanje Vašega premoženja, vaših delavcev in vaše družine ter možnost dobivanja kreditov za vlaganje v razširitev dejavnosti.

OBIŠČITE NAS v našem zastopstvu v Kranju, Koroška 2 - tel. 217-687, kjer boste dobili vse potrebne informacije

ustanovljeno 1884

CROATIA
zavarovanje d. d.

ZA VAŠO VARNOST IN BLAGOSTANJE

NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO

Kotica in hobby program

v kleti veleblagovnice GLOBUS

PRIHRANEK ČASA IN DENARJA IN ŠE PRISPEVEK V BOJU ZA ČISTEJŠE OKOLJE ...

To je KOMBINIRANI PREVOZ z vlakom in avtobusom od doma do delovnega mesta ali šole. In nazaj, seveda.

Kranj: posebni avtobusi od Mlake do železniške postaje. Vmes ustavljajo na vseh pomembnejših postajališčih.

Drugi avtobus pelje od Dijaškega doma preko Planine do železniške postaje. Vozni redi avtobusov so usklajeni z voznim redom vlakov, ki peljejo v Ljubljano ali na Jesenice.

Škofja Loka: avtobus iz Podlubnika do železniške postaje. Vmes ustavlja na vseh pomembnejših postajališčih.

Tudi ta vozni red je usklajen z voznim redom vlakov, ki peljejo v Ljubljano ali v Kranj oziroma naprej na Jesenice.

Če želite z vlakom iz Kranj ali Škofje Loke v Ljubljano, vam ni treba prav do ljubljanske železniške postaje. Izstopite lahko na postajališču Litostroji, kjer čakajo posebni avtobusi mestnega potniškega prometa za smer proti Bežigradu, Centru in Viču.

MLAKA - BEŽIGRAD: 50 MINUT!

PODLUBNIK - BEŽIGRAD: 40 MINUT!

Vse vrste železniških popustov veljajo tudi za kombinirani prevoz.

železniško
gospodarstvo
Ljubljana

Torek, 8. oktobra 1991

Telecom 91 v Ženevi

Svetovna razstava telekomunikacij

Kranj, 4. oktobra - Pet Iskrinih podjetij bo sodelovalo na mednarodni razstavi telekomunikacij v Ženevi, jedro Iskrine predstavitev bo digitalni komutacijskih sistem SI 2000 s prenosno opremo.

Razstavi Telecom v Ženevi pravijo tudi telekomunikacijska olimpiada, vsake štiri leta so namreč prireja Mednarodna zveza za telekomunikacije ITU, ki je bila ustanovljena že leta 1865 in velja za najstarejšo mednarodno organizacijo na svetu.

Na razstavi seveda vsakokrat predstavijo najnovejše dosežke, razvoj na tem področju je izredno hiter, zato jih tudi na tokratni razstavi, ki bo odprta od 7. do 15. oktobra, verjetno ne bo manjkalo. Sodelovalo bo kar 849 razstavljalcev iz 36 držav.

Iskra bo tokrat sodelovala že četrtič kot edini predstavnik z ozemlja Jugoslavije. Njena ponudba bo celovita, vendar se tokrat pojavlja v dveh skupinah. Kot člana Iskre Telekom se predstavljata podjetji Iskratel in Teling (prej Inženiring) iz Kranja, kot člani Iskre Holdinga pa kranjsko podjetje Iskra Terminali ter Iskra Elektrozveze in Iskra Elektrooptika. Jedro Iskrine predstavitev je digitalni komutacijski sistem SI 2000, ki skupaj s prenosno opremo in terminali demonstrira telekomunikacijsko omrežje v malem. Sistem SI 2000 se potrjuje v delovanju z nad milijon instaliranih linij v desetih državah sveta.

Iskra je kot proizvajalec telekomunikacijske opreme na svetovnem trgu navzoča že štirideset let, v tem času so instalirali že približno 6 milijonov telefonskih linij in prodali 5,5 milijona telefonov, izvozijo pa 70 odstotkov optične prenosne opreme.

Sejem sodobne elektronike

Kranj, 7. oktobra - Na Gospodarskem razstavišču so danes odprli 38. mednarodno razstavo Sodobna elektronika, ki si jo boste lahko ogledali do 11. oktobra. Sodeluje 411 razstavljalcev, kar je manj kot lani, ko jih je bilo 594, saj je skromnejša udeležba tujih razstavljalcev, lani jih je bilo 417, letos jih je prišlo 230, kar je glede na naše razmere razumljivo. Okrnjena je razstava profesionalne tehnike, vrzel pa je zapolnjena z zabavno elektroniko. Slovenskih razstavljalcev je letos 141, lani jih je bilo 114, med njimi je tokrat kar polovico zasebnih podjetij.

Zastopstvo podjetja Wearnes

Ljubljana, 7. oktobra - Prodor novih, zasebnih podjetij na razstavi Sodobna elektronika najbolje pojasnjuje pogodba o sodelovanju in zastopstvu, ki jo je danes podjetje za računalniški inženiring, svetovanje in trgovino d.o.o. Orija iz Zagorja sklenilo s podjetjem Wearnes, ki je največji proizvajalec osebnih računalnikov (PC-jev) v Singapurju. Časopis Wall Street Journal ha je uvrstil med 66 podjetij iz vsega sveta, ki bodo vodila razvoj v prihodnosti. V Ljubljani je pogodbo podpisal David Yeh, direktor Wearnes Computer Systems v Evropi.

Zasebna agencija M. Turist

Ljubljana, 4. oktobra - V sredo, 2. oktobra, so v Ljubljani, na trgu Ajdovščina odprli novo zasebno agencijo M. Turist. Dogodek je zanimiv zaradi tega, ker je bil med povabljenimi gosti tudi nadškof Alojzij Šuštar. Kakor je povedala direktorica nove agencije Marjeta Brajić, se bodo ukvarjali s prodajo vozovnic in z organizacijo romanj, ekumenskih in drugih potovanj, romarske izlete bodo pripravljali tudi skupaj z agencijo Mercator-Turist.

Nov testor za računalniške kable

Jesenice, 4. oktobra - V malem zasebnem podjetju 3BM Elektronika in mikroročalniki d.o.o. Jesenice so razvili nov testor za računalniške kable. Gre za napravo za preizkušanje povezav s trakastimi kablji ali kablji centronics, ki so vgrajeni v računalnike in drugo elektronsko opremo. Na teh kabljih se pogosto pojavljajo napake, z novim testorjem jih je moč hitro in enostavno preizkusiti.

Veriga Elanovih trgovin

Begunje, 7. oktobra - Elan je minulo soboto v Novi Gorici odprl športno trgovino, ki sodi v verigo Elanovih franšizing butikov, ki ponujajo izdelke za šport in rekreacije, od smuči do konfekcije. V Novi Gorici so jo uredili s sodelovanjem M. Velikonje, lastnika Suvela, privabiti želijo predvsem kupce iz Italije.

Oktoobrski sejem

Kranj, 7. oktobra - v petek, 11. oktobra, se bo v Kranju začel 24. mednarodni Oktoobrski sejem. V primerjavi z dosedanjimi prireditvami, ko je bil poudarek na ogrevanju in varčevanju z energijo, bo letošnji sejem predvsem prodajni, s ponudbo dekorativnih izdelkov, pohištva, bele tehnike, avtomobilov, različnih obrtniških izdelkov in deloma, kot so napovedali prireditelji, tudi ozimnice. Tradicionalna bo na sejmu letos tudi razstava gob. Zadnji dan sejma, 17. oktobra, pa bo tudi končna podelitev znakov Slovenska kakovost. Na posebnem prostoru na sejmu bodo namreč predstavljeni proizvodi vseh, ki so se vključili v pripravo in uvedbo te blagovno storitvene in potrošniške znamke in bodo najkasneje do 15. oktobra predložili vso potrebno dokumentacijo. ● A. Z.

Slovenska kakovost

Kranj - Programski svet PPC Gorenjski sejem, ki mu predseduje podpredsednik izvršnega sveta kranjske občinske skupščine Peter Orehar, je na seji sredi minulega tedna ugodno ocenil letošnje sejemске prireditve v Kranju. Razvojna in tržna naravnost se je odražala tako pri kmetijskem kot na obrtniškem sejmu. Povsem novo usmeritev je že nakazal tudi sejem civilne zaščite. Veliko pozornost pa je vzbudila prva prireditev Slovenski proizvod. Programski svet je odločno podprl prizadevanja prireditelja, da ta sejem ostane v Kranju in da mora biti do konca leta sprejeta potrebna zakonodaja za podeljevanje znaka Slovenska kakovost. Zakonodajno ureditev podeljevanja znaka SQ pripravljata zdaj ministrstvo za trgovino in Gospodarska zbornica Slovenije. ● A. Z.

KOLIKO JE VREDEN DINAR

Na ljubljanski borzi so se v četrtek, 3. oktobra, devizni tečaj ustavili pri naslednjih vrednostih za efektivno:

Avstrija	ATS 100	377,0519
Nemčija	DEM 100	2.653,7648
Italija	ITL 100	3,5480
Švica	CHF 100	3.041,0528
ZDA	USD 1	44,1034

Devizni tečaj veljajo do vključno četrta, 10. oktobra. Stimulacija za odkup tuje valute znaša 110 odstotkov.

Črna borza:

Na ljubljanski tržnici je bilo potrebno v soboto, 5. oktobra za sto mark odšteti 3.750 dinarjev, za sto šilingov pa 540 dinarjev. Devize tam lahko tudi prodate, cena je nekoliko nižja, saj ste v soboto za sto mark dobili 3.600 dinarjev, za sto šilingov pa 530 dinarjev.

V Mariboru so devize dosegle nižjo ceno, za sto mark je bilo potrebno odšteti 3.250 dinarjev, za sto šilingov pa 450 dinarjev. V Kranju so cene podobne ljubljanskim, sto mark ste minulo soboto dobili za 3.700 dinarjev.

V Novem mestu pa je bilo potrebno za sto mark odšteti od 3.400 do 3.500 dinarjev, vendar jih je bilo zelo težko dobiti.

Na črnem deviznem trgu torej vlada nekaj zmede, ki najbolje pojasnjuje, kako so cene deviz odvisne od dogodkov na Hrvaškem in kako jim cene ne potiska navzgor le pričakovana devalvacija, temveč tudi dinarji, ki jih ljudje dobe v bankah kot izplačilo deviznih hranilnih vlog.

Odkup deviz

Ljubljana, 4. oktobra - Ljubljanska banka je tudi svojim varčevalcem v Bosni in Hercegovini, v Makedoniji in na Hrvaškem omogočila izplačilo deviznih hranilnih vlog v dinarjih po deviznem tečaju Ljubljanske borze. Odmev je zelo ugoden, zataknilo pa se je v podružnici v Zagrebu. Tam se namreč dogaja celo to, da SK Hrvaške ne pošlje gotovine za izplačilo pokojnin, ki jih dobijo upokojenci prek Ljubljanske banke v Zagrebu. Ljubljanska banka pa zagotavlja, da je njena zagrebška podružnica likvidna, in dodaja, da se s podobnimi težavami srečujejo tudi v Sloveniji, kjer so varčevalcem ponudili prenos na tekoče ali žiro račune. Pripravlja pa se na uresničevanje zakona o spreminjanju deviznih vlog v javni dolg države Slovenije, saj namerava varčevalcem ponuditi paleta možnosti.

Visoki tečaji na borzi

Ljubljana, 4. oktobra - Tudi četrtkov sestanek na Ljubljanski borzi je bil v znamenju visokih tečajev, temu seveda botruje že nekaj časa napovedana devalvacija dinarja. Ker je prišlo iz Beograda sporočilo, da je še nekaj časa ne bo, jo glede na dosedanje izkušnje lahko res pričakujemo v kratkem. Sicer pa za Slovenijo ne bo več imela pomena, saj z iztekom moratorija uvaja svoj denarni sistem.

Na četrtkovem borznem sestanku so dosegli visok promet deviznih pravic, prodali so jih za okoli 24 milijonov mark, promet vrednostnih papirjev pa je dosegel 4 milijone mark, ponudba je bila večja od povpraševanja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
Republiški center za obrambno usposabljanje Poljče
Poljče 27
64275 Begunje

Komisija za prodajo osnovnih sredstev na podlagi sklepa Ministrstva za obrambo objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo opreme za pripravo hrane, nabavljene leta 1980, in sicer: plinski žar, električni štedilnik, plinski štedilnik, električni cvrtnik, plinski kotel in prekučna ponev - izključna cena 70.000,00 din

ter za prodajo veliko-slikovnega projektorja "ADVENT", (v okvari), nabavljenega v letu 1981, z izključno ceno 40.000,00 din

Dražba bo 15. oktobra 1991 ob 10. uri v RCOU Poljče 27, 64275 Begunje na Gorenjskem. Pravico do dražbe na javni licitaciji imajo vse družbenopravne in fizične osebe.

Sredstva so naprodaj po sistemu videno - kupljeno, brez kasnejših reklamacij.

Ogled je uro pred začetkom licitacije. Kupnino pa mora kavec plačati najkasneje v osmih dneh po licitaciji. Udeleženci plačajo pred začetkom javne dražbe 10 odstotkov od izključne cene v blagajni RCOU.

Dodatna pojasnila dobite po telefonu 064/73-650.

SALON POHIŠTVA
KLANJ, Gorenjski sejem
tel.: 223-092

AVTOŠOLA
Begunjska 10, KRANJ, tel.: 216-245
VOZNIŠKI IZPIT V KRANJU
na Begunjski 10 se tečaj cestnoprometnih predpisov začne vsak ponedeljek dopoldne ob 9. ali popoldne ob 18. uri.
V TRŽIČU
v avtošoli JURE pa v torek, 14. 10., ob 16. uri.

 JUGOTANIN
kemična industrija, p.o. Sevnica

ODKUPUJE LES
PRAVEGA
KOSTANJA

Les odkupujemo preko:

- območnih gozdnih gospodarstev
- območnih kmetijskih združenj

Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, telefon **0608/81-349** oziroma na naslov: Jugotanin, Hermanova 1, 68290 Sevnica

PLAČILA SO KVALITETNA IN GARANTIRANA!

 SAMSUNG Electronics
IZKORISTITE ŠE ZADNJO PRILožNOST NAKUPA PO STARIH CARIJSKIH DAJATVAH

TV 70 cm, TTX, stereo	42.990,00	del čas od ponedeljka do petka 9 do 12 ure, od 15 do 19 ure
TV 51 cm, TTX	23.790,00	CENTER KRANJ
TV 51 cm	20.990,00	C. Talcev 3
videorekorder, 3 glave, VPS	19.990,00	(pri gostilni Blažuni)
hifi stolp, CD, digit., daljinsko upravljanje	20.590,00	tel.: 212-367
CD gramofon, daljinsko upravljanje	8.990,00	
radiokasetofoni	od 3.990 - 10.990,00	

Cene veljajo samo še do 8. 10. oz. do spremembe valute.

 zajček
TRGOVINA ZA OTROKE
Ulica Janka Pucelja 7, Kranj, tel.: 064/325-103

Poleg oblačil, kozmetike, ortopedske obutve Petejan, igrač in šolskih potrebščin, velika izbira otroške opreme iz uvoza:

- vozički ● stajice ● hojice ● nahrbtniki
- avtosedži ● previjalne mize...

AVTO ŠOLA VIKTOR
RAZPISUJE TEČAJ CESTNOPROMETNIH PREDPISOV, KI SE BO ZAČEL V PONEDELJEK, 14. 10. 1991, OB 16. URI V PROSTORI SREDNJE GRADBENE ŠOLE, CANKARJEVA 2 (CENTER MESTA KRANJA). INF. PO TEL.: 324-746

AVTO ŠOLA
VIC - MLADI VOZNIK HOROŠIŠI 5 (HOTEL CENAR) tel. 213-050 in 212-398-602
Teoretično in praktično izobraževanje - Ispisajo osebnih avtomobilov - važnje porok z voznikom in Video kamero.
RENT - A - CAR

Šestdeset tisoč kmetij ne bo preživelo

Besede, ki jih je izrekel republiški minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prof. dr. Jože Osterc na pogovoru o kmetijstvu v Framu, češ da naj bi pri prestrukturiranju slovenskega kmetijstva propadlo okrog 60 tisoč kmetij, močno odmevajo po Sloveniji. Predvsem na majhnih kmetijah, ki so že doslej živele v precejšnji negotovosti, se sprašujejo, ali je minister to mislil resno ali je podatek izrekel le za strah in za to, da bi se na teh kmetijah še bolj oprijeli dopolnilnih dejavnosti, ki so po novem izenačene z obrtjo.

Naj bo tako ali drugače! Nesporno je, da so slovenske kmetije v povprečju precej premajhne in da je razdrobljenost kmetij in parcel (hkrati s slabo izrabo delovnih strojev in delovne sile) eden najpomembnejših "krivcev" za drago hrano. Da je kmetije treba povečati in jih tudi gospodarsko okrepiti, je vsem, ki načrtujejo kmetijsko politiko in so zanjo odgovorni, bolj ali manj znano; ni pa jim povsem jasno, kako priti do večjih kmetij. Model, kakršnega so, denimo, izbrali v nekaterih alpskih državah, je sicer vabljiv, vendar bi ga bilo pri nas zaradi velikih gospodarskih problemov težko uveljaviti. S cenovno politiko ter z davčnimi in drugimi ukrepi je sicer mogoče doseči, da kmetovanje na majhnih kmetijah postane povsem nedonosno in družini v breme, problem pa je v tem, da so tudi ostale gospodarske panoge na psu in da delavcem ne zagotavljajo dohodka za normalno preživljanje. Šele, ko bo gospodarstvo trdno in stabilno in bo sedanjí kmet in delavec ("polkmet") dovolj zaslužil z delom v tovarni ali kje drugod, popoldansko delo na kmetiji pa mu bo zažiralo dohodek, ustvarjen v službi, je pričakovati, da se bo začel proces zmanjšanja števila kmetij in njihovega povečevanja. Ker je pot do trdnega in stabilnega gospodarstva še dolga, je bržkone tudi precej dolga pot do socialno nebolečega propadanja kmetij. V sedanjih razmerah (in na prihodnjih volitvah imajo zato več možnosti tisti, ki trdijo, da je kmetije, kakršne že so, treba ohraniti in jih le gospodarsko okrepiti z raznimi dopolnilnimi dejavnostmi. ● C. Zaplotnik

Višje premije za mleko

Ljubljana, 4. oktobra - Republiški odbor za mleko, ki deluje v okviru ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je hkrati z novo odkupno ceno mleka (povprečno 8,70 dinarja za liter) določil tudi nove, višje premije. Premija za liter mleka se je za hribovske kmetije zvišala z 0,55 dinarja na 0,80 dinarja, za gorske pa z 0,95 dinarja na dinar in štirideset par. ● C. Z.

MEŠETAR

Kakšne so cene kmetijskih strojev, priključkov, nadomestnih delov in vsega ostalega, kar prodajajo v poslovnem centru kranjske Agromehanike v Hrastju?

vrsta materiala	cena (v din)
električni agregat 2000 W	35.395,00
električni agregat 1500 W	29.720,00
akumulator 12 V 36 AMP	987,90
akumulator 12 V 45 AMP	1.201,50
akumulator 12 V 55 AMP	1.751,00
akumulator 12 V 63 AMP	1.854,00
akumulator 12 V 97 AMP	2.781,00
akumulator 12 V 110 AMP	2.987,00
akumulator 12 V 140 AMP	3.399,00
samokolnica	912,60
molzni stroj Virovitica	14.594,10
žensko kolo	4.274,50
priklop za traktor IMP, zgornji motor IMR 33T	1.044,40
traktor TV 818	64.555,30
kardan za škropilnice	125.660,00
kardan za vitle in za cepilec 1000	1.924,00
kardan za samonakladalko 1140	3.349,60
kardan za rotacijske kosilnice 870	3.905,80
kardan za retorezo TV	3.201,20
	3.473,20

V Kmetijskem inštitutu Slovenije so na podlagi modelne kalkulacije, ki temelji na hlevu z enajstimi kravami in njihovo povprečno mlečnostjo 3800 litrov, izračunali, da je bila septembra lastna cena mleka na kmetijah 10,67 dinarja. Stroški priraje enega kilograma goveda pa so ob prirastu 0,77 kilograma na krmni dan in pri pitanju od 38 do 500 kilogramov znašali 74,45 dinarja. Stroški priraje so bili septembra za 11 odstotkov višji kot avgusta. Na povečanje so najbolj vplivale višja vrednost ure živega dela (plače v kmetijstvu so se povečale za 18 odstotkov) in podražitev mineralnih gnojil za 13 odstotkov, močnih krmil za 7 do 8 odstotkov, sredstev za varstvo rastlin od 26 do 30 odstotkov, zavarovanja strojev za 14 odstotkov in goriva za 14 odstotkov. Gorivo se je sicer podražilo več, vendar je treba upoštevati tudi 20-odstotni regres.

Kolikšna je cena koruze za siliranje oz. koruzne silaže? Tudi na to vprašanje so odgovorili na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Po izračunih, narejenih ob koncu septembra, je lastna cena koruzne silaže pri pridelku 42 ton na hektar okrog 1,37 dinarjev za kilogram ali okrog 890 dinarjev za kubični meter, ki tehta 600 do 700 kilogramov. Kilogram stoječe koruze za siliranje (na njivi) stane 0,81 dinarja, kilogram požete koruze (brez tlačenja oz. siliranja) pa 1,12 dinarja. Iz izračuna je mogoče razbrati, da stroški siliranja (spravilo z vlečnim kombajnom, vožnja v koritasti silos, tlačenje in pokrivanje s folijo) predstavljajo približno tretjino vseh stroškov pridelovanja.

GLASBENA ŠOLA KRANJ, p. o.
Trubarjev trg 3
64000 Kranj

Glasbena šola Kranj organizira v šolskem letu 1991/92 cikel predavanj za odrasle z naslovom: »Spoznavajmo glasbeno umetnost«.

Vse zainteresirane vabimo na razgovor dne 10. 10. 1991 ob 18. uri v Glasbeno šolo Kranj, kjer bodo dobili podrobnejša pojasnila.

Miro Bajd, kmet iz Križev

Kmečka zveza se premalo zavzema za kmeta

"Zemljo bi morali v naravi vračati le kmetom, vsem ostalim plačati pravično odškodnino."

Križev, 4. oktobra - "Iz tarnanja škofjeloške klavnice, češ da so kmetje pri dobavi prašičev zastopani le z dvema do tremi odstotki, bi se dalo sklepati, da kmetje kljub zaslužku, ki se nam ponuja, za rejo prašičev nismo zainteresirani," pravi Miro Bajd, kmet iz Križev in predsednik tržiške podružnice kmečke zveze, in poudarja, da kmetje, rejci prašičev o tem menijo drugače.

"Pred šestimi meseci je bila odkupna cena prašičev (25 dinarjev za kilogram) tako nespodbudna, da je bila reja ena sama velika izguba. Za to je bila kriva "nategovalnica", lahko bi rekel tudi načrtno izkoriščanje rejcev, prevelik razkorak med odkupno in končno prodajno ceno. Da bi se izognili izgubi, smo reagirali tako, da smo se namesto za nadaljnje pitanje odločili za prodajo odojkov," pravi Miro, ki v svojem novozgrajenem hlevu v Seničnem redi poleg 70 goved in 500 kokoši nesnic še 150 prašičev. "Če se pri priraji mleka upošteva izračun stroškov, ki ga za vsak mesec posebej pripravijo v Kmetijskem inštitutu Slovenije, bi ga morali tudi v prašičereji. Rejce motijo tudi

Še beseda, dve o zadrugi. "Kmetje na zakon že težko čakamo, ker se zdaj ne moremo organizirati tako, kot bi želeli. Zavlačevanje pa gre v škodo kmetov in kmetijstva."

dolgi, enomesečni ali še celo daljši plačilni roki. V času hiperinflacije je plačilo oddanih prašičev šele po 30 do 40 dneh hud udarec. Če pa se kmetu, na primer, pokvari stroj, mora popravilo plačati takoj in tudi na nobeni položnici ne piše, da je znesek mogoče poravnati šele v tridesetih dneh. V takšnih razmerah, ko ni akumulacije in so pošle že zadnje rezerve, ni čudno, da je čedalje več črnih zakolov."

Miro je kritičen tudi do kmetijske politike. Takole pravi: "Pred šestimi, sedmimi leti so bile pri oskrbi z mlekem in z govejim mesom velike težave. Sledilo je nekajletno obdobje, ko kmetje za prirajo mleka in mesa niso dobili niti plačila stroškov, nato tudi obdobje pomankanja. Naenkrat, domala čez noč, se je začelo zbiranje in dovažanje mleka tudi iz najbolj oddaljenih in zakotnih kmečkih zaselkov (da je bilo to povezano z velikimi stroški, ni treba posebej poudarjati), "poskočila" pa je tudi cena pitane živi-

Kar zadeva dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ima Miro o njih svoje, posebno mnenje, ki se precej razlikuje od večinskega. Pravi, da so dopolnilne dejavnosti zanj le dodatna obremenitev kmetov, le pehanje za dodatnim zaslužkom, ki lahko zaradi preobremenjenosti privede tudi do nesreče pri delu ali česa podobnega. "V tržiški občini in v občinah, ki so ji podobne, bi se dalo kmetijam pomagati tako, da bi jim dodelili še nekaj gozda oz. kmetijskih zemljišč. Če bi kmetijam v naši občini, na primer, namenili okrog tri tisoč hektarjev državnega gozda, se jim verjetno ne bi bilo treba ukvarjati še z dopolnilnimi dejavnostmi oz. z dejavnostmi, ki jih zdaj niso vajeni," meni Miro Bajd in dodaja, da so prihodnost družinske kmetije - to so kmetije, ki naenkrat zagotavljajo dohodek trem generacijam: mladi, srednji in starejši.

Temu je spet sledilo pomankanje, kajti kmetje so zaradi nerentabilnosti zaklali precej mlaznic in telet. Ker pa so potrebna tri leta, da iz telčke dobimo kravo, in dve leti, da teleta spijemo v bika, čudeži in "coprnije" niso mogoče," meni Miro Bajd in ugotavlja, da bi s pametno in stabilno kmetijsko politiko lahko v Sloveniji pridelali domala zadosti hrane za lastne potrebe in da bi se lahko skoraj v celoti izognili uvozu.

Kar zadeva vračanje nacionalizirane, zaplenjene ali kako drugače odvzete kmetijske zemlje, gozdov in ostalega premoženja prejšnjim lastnikom, se Miro ne strinja z uradno politiko kmečke zveze, še zlasti ne s tem, da bi zemljo vračali v naravi tudi Cerki in nekdanjim grofom, za katere je nevarno, da bi postali novi monopolisti. "Zemljo naj bi v naravi vračali samo kmetom, vsem drugim pa naj bi krivice popravili s pravi-

čnim plačilom odškodnine. Tudi pri nakupu zemlje naj bi imeli kmetje absolutno prednost, preprečiti pa bi tudi bilo treba, da zemlja ne bi prehajala v roke odvetnikov, zdravnikov in drugih iz ne-kmečkih vrst. Če kmet ne more soliti pameti zdravniku, le zakaj bi jo zdravnik kmetu!" se sprašuje Miro in poudarja, da bi kmečka zveza morala bolj gledati na sedanjega kmeta, ne pa tudi na preteklega oz. na tistega, ki ga ni.

S kmečko zvezo tudi sicer ni najbolj zadovoljen. "Politika, ki jo vodi, pelje razkol," pravi. "Preveč se nagiba k nekmetu, premalo pa se zavzema za kmeta, ki mu je vsak dan slabše in dela samo še za preživetje. Velika nevarnost je, da ji bodo tudi tisti, ki so zdaj v stranki predvsem zaradi denacionalizacije, obrnili hrbet, ko bodo dobili nazaj krivično odvzeta kmetijska zemljišča in gozdove." ● C. Zaplotnik

Demografsko ogroženi

Denar šele decembra

Ljubljana, 4. oktobra - Za denar, ki ga bo republika namenila za spodbujanje demografsko ogroženih območij, se poteguje domala 2300 programov (1500 s področja kmetijstva in 800 s področja gospodarske infrastrukture). Čeprav se ni zgodilo tisto, kar je napovedovala vlada - namreč to, da bo znesek za demografsko ogrožene zmanjšala z 863 na vsega 200 milijonov dinarjev - pa tudi kompromisnih 685 milijonov dinarjev ne bo dovolj za vse. Nasprotno: v ministru za planiranje bodo imeli zelo težko delo, da

bodo na podlagi sprejetih meril najbolj pravično izbrali prosilce, kajti vrednost zahtevkov je najmanj desetkrat večja od zneska, ki ga predvideva rebalans republiškega proračuna. Najprej bodo dobili denar tisti, ki bi radi pripravili razvojne programe za demografsko ogrožena območja, potem pa tudi vsi ostali izbrani prosilci. Prve odločitve bodo znane novembra, na denar pa bo treba počakati do decembra. Da bo vmes svoje "storila" še inflacija, ni treba posebej poudarjati!

V poldrugem mesecu pet podražitev živine (in mesa)

Da živine ni, se bo poznalo tudi v mesnicah

V škofjeloških Mesoizdelkih, podobno pa tudi v drugih klavnih v Sloveniji in na Gorenjskem, se je živina od 19. avgusta do danes podražila že petkrat. Nazadnje se je 1. oktobra in sicer za približno deset odstotkov. Ker rejci čakajo na zamenjavo denarja, živino raje zadržujejo v hlevu, kot da bi jo prodali. V Mesoizdelkih so jo včeraj sicer pripeljali nekaj v klavnico, vendar bistveno manj kot v normalnih razmerah. Ker goveje živine ni, precej pa so pošle že tudi rezerve, se bo to ta teden že poznalo v mesnicah in trgovinah. Še slabša je oskrba s prašičjim mesom: domačih prašičev ni (tudi zaradi slabe kmetijske politike), s Hrvaškega pa jih za zdaj zaradi vojne ni več mogoče pripeljati. Če ne bo uvoza, se lahko zgodi, da bo povpraševanje po prašičjem mesu poraslo in še "navilo" odkupno ceno.

Poglejmo, kakšne so v Mesoizdelkih nove odkupne cene goveje živine!

vrsta goveda - kakov. razred	cena (v din/kg)	
	živa teža	meso
MPG - mlado pitano govedo:		
extra	64,00	114,28
I.	59,00	105,35
II.	54,00	96,42
zunaj razreda	44,00	78,57
Ostalo (starejše) govedo:		
I.	40,00	76,92
II.	36,00	69,23
III.	32,00	61,54
zunaj razreda	27,00	51,92
teleta	75,00	-
prašiči	55,00 - 60,00	-

Zakon o zadrugah

Tudi DPZ za 51-odst. delež

Ljubljana, 4. oktobra - Skupščinsko zasedanje, na katerem so obravnavali predlog zakona o zadrugah in številna dopolnila, ki so jih predlagali poslanci, se je tako razvleklo, da je bilo zelo težko spremljati, kaj se z zakonom dogaja. Zdjaj je že jasno, da sta kar dva zbora - zbor občin in tudi družbenopolitični zbor sprejela dopolnilo, po katerem naj bi zadruge dobile v mlekarnah, klavnih, vinskih kletih in še v nekaterih podjet-

jih, ki jih navaja spisek, večinski, 51-odstotni delež, medtem ko je zbor združenega dela sklenil, da je zakonsko določbo, ki opredeljuje delež (zakon je predlagal 40 odstotkov), treba črtati. Kaj bo (je) prineslo medzborovsko usklajevanje, za zdaj še ni znano, v Zadrugi zvezi Slovenije in v Slovenski kmečki zvezi - Ljudski stranki pa pričakujejo, da bo večinski delež tudi v končnem besedilu. ● C. Z.

Na gorenjskih kmetijah je mogoče videti različne, bolj ali manj enostavne naprave za podrezovanje parkljev pri govedih, sodoben traktorski priključek pa smo videli na najbolj obiskanem kmetijskem sejmu v srednji Evropi, v Riedu, nedaleč od Salzburga. Govedo priženejo k traktorju, ga s posebnimi pasovi privežejo k "deski", nato pa desko hidravlično dvignejo v lego, kot jo prikazuje slika. Delo na mizi je enostavno, lahko ga opravi en sam. Ker so tovrstni traktorski priključki zelo dragi, so zaradi boljše izrabe primernejši predvsem za strojne skupnosti ali za skupine kmetov. C. Z.

DELAVSKA UNIVERZA
TOMO BREJC KRANJ

vpisuje kandidate v

Tečaj za GOSTINCE (pomožni kuhar, pomožni natakhar)
Tečaj KNJIGOVODSTVA za obrtnike in zasebne podjetnike

Tečaj za VODOVODNEGA INSTALATERJA
Tečaj za UPRAVLJALCA NIZKOTLAČNIH KOTLOV
Tečaj STROJEPISJA NA RAČUNALNIKI

Prijave po telefonu 217-481.

C. Z.

Jerneja Terlep, urbanistična inšpektorica

Štiri črne gradnje zrele za rušenje

Štirim črnograditeljem na obrobju mesta je urbanistična inšpektorica izdala odločbe o odstranitvi hiš, o izvršbi bo odločal izvršni svet.

Škofja Loka, 7. oktobra - Prav zanimivo je, s kolikšno vneto se vsaka novoizvoljena občinska vlada zažene proti črnim gradnjam, nato pa (nemočna) odneha in se jih trudi legalizirati. Tudi sedanja škofjeloška vlada je že nekajkrat ugriznila v kislo jabolko, pred meseci je celo dala zasuti izkop nad Plevno. Njej in vsem zakonom v posmeh je Janez Hajnrihar jamo spet izkopal in njegova hiša je zdaj že pod streho...

Urbanistična inšpektorica Jerneja Terlep je na seznam črnih gradenj v škofjeloški občini od 1985. do vključno 1990 leta uvrstila kar 96 primerov. Vsem črnograditeljem je izdala ustavitvene odločbe. Od tu naprej se postopek začenja zapletati in vleči. Nekateri črnograditelji skušajo gradnjo legalizirati - večini s seznama je to že tudi uspelo - drugi pa se izmikajo na različne načine. Skrivajo pred poštarjem, ki jim prinaša sklep inšpekcije, če gradijo na zemlji, ki ni v njihovi lasti, lastniki prikrivajo graditelja, s pritiski prikrivajo gradnjo, s tožbami zavlačujejo postopek, skratka, s črnograditelji sočustvuje tako zakonodaja kot javnost. Spomnimo se le, s kakšnim pompom in strelcami je bila pred meseci pospremljena odločitev izvršnega sveta o zasutju Hajnriharjeve gradbene jame, v kako živem spominu je še vedno rušenje črne gradnje na Godešiču izpred četrte stoletja.

»Izvršbe so neprijetna stvar, priznava tudi urbanistična inšpektorica Jerneja Terlep. »Z ostrejšimi kaznimi bi morali črne gradnje že v povojih preprečiti, tako da do izvršb sploh ne bi

prihajalo. Zdaj so kazni res smešno nizke, od pet do deset tisoč dinarjev.«

V Škofji Loki so štirje primeri črnih gradenj stanovanjskih hiš, ki jim preti izvršba. Zagrožena je (že drugič) Janezu Hajnriharju, Ivanki in Zvonki Pokorn - obe hiši sta nad Plevno, prva je pod streho, druga zgrajena do druge plošče - ter Stanetu Rugarju in Vinku Jurčiču, ki imata hiši na Kamnitniku tudi že pod streho.

»Do izvršbe še ni prišlo,« pravi Jerneja Terlep, »ker ni bila podpisana pogodba med občinskim izvršnim svetom in pooblaščenim izvajalcem. SGP Tehnik je sodelovanje pri odstranitvi črnih gradenj odpovedal. Izvršnemu svetu sem predlagala, naj pooblasti kranjski KOGP, ki je pooblaščen za izvršbe tudi v kranjski občini. Šele ko bo pogodba podpisana, bom od pooblaščenega organizacije lahko dobila predračun in izdala sklep o izvršbi. Ker pa inšpekcije za izvršbe od ustanoviteljic ne dobivajo denarja, bom predlagala škofjeloškemu izvršnemu svetu, da ga založi.«

V končni fazi bo torej izvršni svet presojal, ali izvršba da ali

Zazidalni načrt za Kamnitnik je po "zaslugi" Ločanov padel, če bosta padli tile dve črni gradnji na njem, pa bodo taisti Ločani z graditeljema globoko bržkone sočustvovali in kritizirali hudobno oblast...

ne oziroma za katere črne gradnje. Odločitev gotovo ne bo lahka, saj vlada v primeru rušenja tvega, da se bodo ljudje obrnili proti njej in pokazali tudi na družbene in gospodarske črne gradnje (pridelek k občinski stavbi, klavnica na Sp. trgu, denimo, ki sta najbolj na očeh).

Red je, tudi ob sedanji zvo-deneli zakonodaji, mogoče uveljaviti; do določenega datu-

ma popisati vse črne gradnje v občini, črnograditeljem zagotoviti, da se jim ne bo nič "zgodilo", od tod naprej pa morebitnim novim dosledno stopati na prste. Zdi se, da se je sedanja vlada za tak način odločila že kmalu po prevzemu mandata, kako dosledna bo pri uveljavljanju (ob njenem soglasju za obnovo klavnice, ki mora 1995. leta iz mesta) pa se bo kmalu pokazalo. ● H. Jelovčan

Prometna vzgoja osnovnošolcev

Za varno hojo in kolesarjenje

Stražišče pri Kranju, 4. oktobra - V osnovni šoli Lucijan Seljak, kjer je pred leti deloval tudi prometni krožek, danes dobivajo učenci znanje o prometu večinoma pri rednem pouku. Rezultati dela na tem področju se odražajo najbolj v dobri prometni varnosti otrok, ocenjuje Ciril Krek, dolgoletni mentor prometne vzgoje v tej šoli.

Že na začetku pogovora z mentorjem Cirilom Krenom smo izvedeli, da je med učenci osnovne šole Lucijan Seljak še danes veliko zanimanja za promet. To dokazujejo predvsem številne prijave za sodelovanje na vsakoletnem tekmovanju. Kaj veš o prometu, kjer so dosegli tudi vidne uspehe. Glavni razlog za prenehanje delovanja prometnega krožka v preteklosti je bil pičlo odmerjen denar za interesne dejavnosti. Ker je med učenci višjih razredov veliko vozačev, prihajajo namreč iz petih podružničnih šol, je tudi težko organizirati te dejavnosti po pouku.

»Težišče dela z učenci nižjih razredov je priprava za kolesarske izpite. Večina tretješolcev opravi te izpite že prvič. Čeprav je sodelovanje za značko prometnika neobvezno, jo pridobi veliko učencev od 1. do 4. razreda; s tem si utrdijo znanje o prometnih znakih in predpisih ter zvedo več o pravem obnašanju na cesti. Za hojo prvošolcev vsak začetek šolskega leta s pomočjo policistov in gasilcev v Stražišču, pri podružničnih šolah pa nadzirajo prehode vse leto mladi prometniki. Da tudi učenci višjih razredov ne ostanejo brez znanja o prometu, si že dobri dve

desetletji prizadevam pri tehničnem pouku,« opisuje svoje delo mentor prometne vzgoje Krek.

Izobraževanje pri pouku dopolnjujejo nekatere stalne vzgojne akcije, med katere sodi tudi organizacija izpitov za voznike koles z motorjem dvakrat na leto. Pozornost posvečajo pregledom brezhibnosti koles svojih učencev in dobri označenosti varnih poti v šolo. Zaradi vsega tega že dolgo ni bil nihče od njihovih otrok udeležen v prometni nesreči. ● S. Saje

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Oče ni dal denarja

Na kaj čuden način je pokazal ljubezen do očeta I. L. iz Podlubnika. Ker mu oče ni hotel dati denarja za letovanje, ga je fant v silni jezi preprosto oklofutal. Očitno mladenič (še) ne ve, kako težko je dandanes služiti denar in kako hitro skopni. Morda mu bo to lažje dopovedal sodnik za prekrške. Oklofutani oče je namreč poklical na pomoč policiste, ti pa so razboritega I. L. prijavili.

Ženina družina pred vrati

Ob enajstih zvečer je na policijo klical Ž. A. iz Frankovega naselja v Škofji Loki. Dejal je, da trije neznanci zvonijo na vratih in nikakor ne odjenjajo. Policista, ki sta šla pogledat, kaj se dogaja, sta ugotovila, da je pred vrati žena Ž. A. s tremi prijateljicami. Pred tem so vsi skupaj, tudi mož, pili v lokalju. Mož je nato odšel domov, žena pa je kasneje prijateljice povabila še na en kozareček. Zanimivo, če že ne smešno, pri vsej zgodbi je, da je prihod policistov žensko tako prestrašil, da je šla prespat v hotel namesto v zakonsko posteljo. Na srečo vsaj kazni za galamo ne bo visoka; policisti so se zadovoljili s kilometrino.

Vasovalci

M. Ž. iz Škofje Loke je bila z dvema prijateljicama v očetovem vikendu na Andreju nad Zmincem. Ko so dekleta legla, so jeli na okna trkati neznanci in zahtevali, naj odprejo. Bilo je že krepko čez tretjo ponoč, ko je prestrašena M. Ž. poklicala policiste. Ti so pred hišico zalotili štiri "vasovalce", domačine, ki so dejanje priznali in poklapani šli spat domov. Čaka jih povabilo k sodniku za prekrške.

Grozil s puško

Ponoči je F. V. iz Blažev v Škofji Loki poklical na policijo. Povedal je, da je prišel domov sin, teritorialec, da je s seboj prinesel avtomatsko puško in z njo grozil domačim. Puško je celo nameril v policista, ki sta prišla posredovat. Ko sta potegnili pištole, se je I. V. vdal. Odpeljala sta ga na odvzem krvi, obvestila štab teritorialne obrambe, proti "rambotu" pa je napisana tudi kazenska ovadba.

Prenočil v policijski depandansi

Ob pol devetih zvečer je T. C. s Češnjice poklicala policijo, ker je doma pijan brat razgrajal in razmetaval posodo. Policista sta res dobila močno opitega F. C., ki se ni hotel pomiriti niti po njenem prihodu. Ker sta menila, da bo še naprej delal zgago, če ga pustita doma, sta ga odpeljala na streznitev v kletno depandanso škofjeloške policijske postaje.

Ni bil tepen

Nekaj po deveti zvečer je A. G. obvestil policiste, da na parkirnem prostoru pred škofjeloško občinsko hišo leži očitno pretepen neznanec. Policista, ki sta prijavo preverila, sta res našla S. M. iz Sp. Bitenj. Krepko nažgan možak jima je povedal, da je vse popoldne popival po lokalih. Čeprav sta mu policista že popoldne svetovala, naj gre domov, je bil še naprej žejen. Zato sta domnevala, da je obležal zaradi maliganov in ne, kot je trdil sam, da so ga neznanci napadli in pretepli. Da si je zaplet izmislil, je potrdil tudi dežurni zdravnik, ki na njem ni našel nobenih bušk in prask. Ker je S. M. obetal, da bo z napadalci obračunal s pištolo, ki jo ima doma, so varuhi postave pri kranjskih koleh preverili tudi to možnost. Kot se je izkazalo, je imel S. M. res prebujno domišljijo.

Na meji nič novega

Konec moratorija na osamosvojitve Slovenije čez noč ne bo vnesel nikakršnih revolucionarnih sprememb v delo gorenjskih policistov na mejnih prehodih s sosednjima Avstrijo in Italijo in ob t.i. zeleni meji s tema državama. Zastave Republike Slovenije so že pred tem prelomnim dnem veselo vihrale ob prehodih, nekdanje mejne stražnice jugo-vojske so že lep čas zapečateni, policisti jih med "letečimi" patroliranjem ob zeleni meji občasno obiskujejo, skratka, liberalnejši prehod prek meje po vzoru zahodnoevropskih držav so naši policisti uspeli uveljaviti (in zadržati) že pred iztekom moratorija.

Tak način nadzora nad mejo, ob hkratni večji budnosti v notranjosti države, se je doslej potrdil. Ilegalnih prebežnikov je - resnici na ljubo, predvsem zaradi razmer v preostali Jugoslaviji - občutno manj, tudi promet prek prehodov je tekoč, nekaj več kot v mirnih časih jugoslovanskega bratinstva je le tihotapljenja orožja in streliva, ki potuje proti jugu.

Na meji od včeraj do danes torej nič novega. Drugače bo le na slovenski južni meji z Republiko Hrvaško, kjer so vznikle mejne kontrolne točke. Na hrvaško "vročo linijo" se je včeraj preselilo tudi nekaj gorenjskih mejnih policistov. ● H. J.

HALO, 93

Kranj, 7. oktobra - Prejšnji ponedeljek je zagorelo v deponiji premoga Cestnega podjetja Kranj. Domnevno je ogenj povzročil samovžig in poklicni gasilci so se, skupaj z delavci podjetja, pošteno preznajili, preden so požar zadušili. Istega dne je bil na številko 93 najavljen tudi požar v transformatorski postaji na Kidričevu, vendar je preminil sam od sebe. Naslednega dne, v torek, 1. oktobra, se je zaradi kratkega stika vnel zaklenjen osebni avto na Kokrici. Ker ogenj ni imel zraka in je bilo posredovanje bliskovito, večje škode ni bilo. V sredo so kranjski poklicni gasilci slišali za požar na Gorenjesavski cesti. Goreli so odpadki, še več pa je bilo dima. Dim se je kadil tudi nekje pri Senčurju, vendar je iznenada izginil, še preden so gasilci in policisti odkrili, od kod natanko prihaja. Zato pa je zares gorelo v smetnjaku pri osnovni šoli Franceta Prešerna. Gasilci so ogenj poškrpili z vodo. V četrtek, 3. oktobra, je gorela lesena baraka v Sp. Besnici. Požar je bil toliko bolj nevaren, ker bi se lahko razširil na bližnji gozd. Seveda so ga omejili in pogasili.

O ponedeljkovem neurju z močnim vetrom smo nekaj že pisali. Na Mlaki je borovec padel na streho, na Iskrini šoli je veter odkril 60 kvadratov strehe, veliko škode pa je bilo tudi na Koroški cesti, kjer je drevje pomečalo tri parkirane avtomobile. V zadnjem primeru so pomagali žagati debela tudi poklicni gasilci. Sicer pa so v torek odpirali jugo, v katerega je raztreseni lastnik zaklenil ključke, v ulici Gorenjskega odreda so v zaklenjenem stanovanju zapirali vodo, ki je pricurljala k spodnjemu sosedu, v Zabnici so v petek zaprli glavno vodovodno cev, ki je počila, po tradiciji pa so prevažali tudi karambolirana in pokvarjena vozila. ● H. J.

NESREČE

Pobeglega voznika izsledili

Kranj - 2. oktobra ob 11.50 je neznan voznik tovornjaka TAM vozil od Kranja proti Škofji Loki. V bližini stanovanjske hiše Hafnerjeva pot 21a ga je začel z osebnim avtom prehitovati 46-letni Nikolaj Pustavrh iz Škofje Loke. Ko je bil že vzporedno s tovornjakom, je voznik tovornjaka zavil na levi pas, da bi prehitel avto pred seboj. Pustavrh, ki mu je tovornjak zaprl pot, je zapeljal skrajno levo, pri tem pa trčil v nasprotni vozečo kolesarko Marijo Godec iz Sp. Bitenj, staro 47 let. Huje ranjeno kolesarko so odpeljali v UKC, povzročitelj nezgode, voznik tovornjaka, pa je odpeljal naprej. Izsledili so ga 4. oktobra. Gre za 41-letnega poklicnega voznika Alpetourovega Bandaga Franca Justina iz Škofje Loke.

Z avtom v drog

Kokra - 3. oktobra ob 21. uri je 34-letni Nikola Česen s Kokrice peljal z osebnim avtom od Sp. Jezerskega proti Preddvoru. V Kokri je v desnem nepreglednem ovinku prešel na nasprotni vozni pas, nakar ga je vrglo s ceste v telegrafski drog, ki se je prelomil. Sopotnik v avtu, Jože Lotrič, star 25 let, s Kokrice, je bil v nezgodi hudo ranjen. ● H. J.

NA SONČNI STRANI ALP

ODSLEJ NADZOROVANO ODLAGANJE ODPADKOV - V gramoznico pri Senčurju, ki je last te krajevne skupnosti, so ljudje od blizu in daleč dovažali razne odpadke, veliko pa so jih odlagali tudi na njen rob in v okoliški gozd. Takemu početju so Senčurjani sklenili napraviti konec, zato so dovoz na rob gramoznice zagradili. Rampe odpre Blaž Arnez le ob petkih popoldne in sobotah dopoldne, ko nadzira, kaj kdo pripelje k jami. Tako ni več dovoljeno dovažati starih strojev, ostankov kemikalij in drugih nevarnih snovi, sploh pa je prepovedano dovažanje odpadkov v jamo, ker v njej še kopljejo material za nasipanje. Za odlaganje odpadkov mora lastnik avtomobilske prikolice prispevati le 30 dinarjev. Zaenkrat so v krajevni skupnosti Senčur organizirali nadzor, v prihodnosti pa nameravajo urediti nov dovoz k odlagalšču, počistiti okolico, poravnati obrobje jame in ga zasejati s travo. Zgleda torej, da bo vsaj na enem od divjih odlagalšč odpadkov v kranjski občini zavladal red! S. S. - Foto: S. Saje

V nedeljo na Peračici - Foto: J. Cigler

Sindikat Neodvisnost za prijatelje na Hrvaškem

Ko v Zagrebu omeniš Osijek, se slehernemu orosijo oči

Sindikat Neodvisnost, Konfederacija novih sindikatov Slovenije, se je zavzel za konkretno pomoč Hrvatski. Akcijo zbiranja sanitetnega materiala, rjuh in posteljnine ter otroške hrane sta začela sekretarka sindikata Neodvisnosti Milena Koselj - Smit in predsednik Bogomir Ličof z Jesenic, ki sta se povezala s Splošno bolnišnico v Osijeku in ponudila pomoč. Iz osiješke bolnišnice so na Jesenice dobili konkreten spisek materiala, ki ga najbolj nujno potrebujejo, predvsem zdravil. Najbolj dragocena zdravila sta zaupnika sindikata na Jesenicah dobila celo preko sindikalnih in drugih poznanstev iz Švice, vse drugo pa so darovali Gorenjci, Ljubljanci in Murskosobotani, kajti sindikat Neodvisnost je akcijo razširil na vso Slovenijo.

»Odziv Gorenjcev in vseh, ki so se v Sloveniji pridružili akciji našega sindikata Neodvisnost, je bil za vse nas presenetljiv,« pripoveduje Milena Smitova, ki je vso akcijo od začetka do konca tudi nadvse sposobno in požrtvovalno vodila. »Zbirni centri so bili na Jesenicah, v Kranju, Ljubljani in Murski Soboti, kamor so v kratkem času akcije ljudje nenehno prihajali in nosili vse, kar so želeli darovati. Bila sem zares presenečena, kajti zdaj dobro vem, da bi ljudje srčno radi dali, če bi le vedeli, da bodo prizadeti darovano tudi prejeli. K nam, na Jesenice, je denimo, prišla mati znanega pisatelja, ki nam je poleg ostalega izročila tudi otroško kapico, rekoč: »Kapica mi je izredno drag spomin na sina. A ob tem, kar se dogaja v Osijeku, želim, da jo nosi otrok iz Osijeka...« Ali: starejši upokojenec s Poljan na Jesenicah je ob našem pozivu po Radiu odšel v trgovino, kupil 24 čokoladnikov in nam jih prinesel... Župnik v Lescah je ob maši pozval vernike, naj darujejo in nam darila sam osebno pripeljal... Zanimivo tudi je, da ljudje niso prinašali starih rjuh, kupovali so nove. Za rjuhe smo namreč tudi prosili, saj nas je dr. Pajkler iz osiješke bolnišnice, s katerim smo navezali stike, prosil tudi za rjuhe. Nimajo jih, ker jih niti prati ne morejo...«

Ali se vam je zmešalo? V Zagreb pa že ne!

Tako smo zbrali za približno 370.000 dinarjev otroške hrane, sanitetnega materiala in posteljnine. Pri sindikatu Neodvisnost smo sklenili, da bo sami peljali tovor do Osije-

Milena Smit - organizatorka akcije

ka ali do zagrebških sindikatov, ki so obljubili, da bodo v primeru, da nam do Osijeka ne bo mogoče priti, takoj prevzeli tovor in ga s spremstvom napotili v Osijek. SA80

Nismo pa računali na nekaj: namreč tik pred zdajci sploh nismo mogli dobiti voznikov, ki bi bili voljni odpeljati v Zagreb ali Osijek. Kamorkoli smo telefonirali, vedno enak odgovor: »Ali ste vi zmešani, da zdaj tiščite v Zagreb?«

Ko smo že domala obupali, so se nenadoma oglasili iz podjetja Karavanke transport z Javornika s sporočilom, da so takoj pripravljene odpeljati tovor. Tudi pri Autocommercu v Ljubljani ni bilo težav - tako smo le dobili dva, očitno hrabra in humana voznika: Mirka Lakota iz podjetja Karavanke transport in Janeza Tomažiča iz Autocommerca.

V soboto zjutraj smo se tako pridružili sindikatu Neodvisnost in tovoru, ki je odpeljal proti Hrvaški. V Ljubljani smo naložili še tiste pošiljke, ki jih je prispevala Ljubljana. Najbolj dragocena zdravila iz Švice smo vozili v kombiju.

Če je za Osijek, ne boste plačali ničesar!

V Bregani smo morali za cesto, kajti v Zagrebu je bil zračni alarm, v tistem času pa so hudo bombardirali tudi nekaj deset kilometrov oddaljeni Karlovac.

V Zagrebu je danes 56.000 brezposelnih od 270.000 nezaposlenih v vsej Hrvaški. Kar 300.000 ljudi v vsej Hrvaški pa danes ne dela, kajti tovarne so porušene.

V Zagrebu bliskovito raste število beguncev in javnih kuhinj. V javnih kuhinjah pa narašča poraba - riža. Zagrebčani danes prosijo, da bi jim poleg ostalega poslali tudi - zobne ščetke.

Zvedeli smo tudi to, da so med najhujšimi bitkami v Vukovarju socialni delavci odpeljali otroke na varno - na Reko. Danes, ko imajo seznam padlih in mrtvih v Vukovarju, so med njimi tudi straši teh otrok, ki so na Reki. Nihče ne upa na Reko, da bi povedal tem otrokom, da so ostali brez staršev...

Bogomir Ličof - predsednik območnih sindikatov Neodvisnost

Alenka Orel - sekretarka sindikata Neodvisnost

Ko smo čakali predstavnike zagrebških sindikatov, ki naj bi nas skupaj s tovorom vodili na sindikalni sedež v Zagrebu, smo iz karlovske smeri slišali detonacije. Ko je novinarka Radia Triglav v recepciji motela v Bregani po telefonu oddajala poročilo za poslušalce in opisala, da vozimo tovor za osiješko bolnišnico, jo je hrvaški receptor pazljivo poslušal. Ko je vprašala, koliko je dolžna, jo je vprašal: »Ali res vozite tovor za Osijek?« Po njenem pritrdilnem odgovoru ni o plačilu za telefon hotel niti slišati, rekoč: »Ako je za Osijek, onda ništa nećete platiti!«

V času, ko je Zagreb ponovno pričakoval alarm za nov zračni napad, so se predstavniki slovenskega sindikata Neodvisnost pogovarjali s predstavniki hrvaških samostojnih sindikatov, v

bližnji ulici pa so tovor hitro pretovarjali na hrvaška vozila, ki so se v spremstvu nemudoma odpeljala v Osijek - osiješka bolnišnica je naslednji dan pisмено potrdila, da je prejela vso pošiljko! V tistih nekaj urah, kolikor smo jih preživeli v Zagrebu, smo lahko marsikaj videli, marsikaj slišali in marsikaj doumeli.

Sedež hrvaških sindikatov, preko katerih sta prišla v Osijek še dva kamiona pomoči sindikata Neodvisnosti iz Murske Sobotice, je na Trgu kralja Petra Krešimira, stavba pa je točno nasproti poveljstva 5. armadnega območja. To poveljstvo si je »zabarikadiralo« vsa okna tako, da je prostora le za ostrorelce, ki bi jih mi nikoli ne videli, če nas nanje ne bi opozoril vratar. Bil je vidno vznemirjen, ko smo le preveč obotavljivo vstopali v stavbo - ko pa so nam pokazali razbite šipe in preluknjano pročelje, smo le verjeli, da nas migogrede lahko tudi počijo.

Solidarna akcija za zgled

Ljudje na ulicah so do kraja obupani, nezaupljivi, vidno zaskrbljeni: hodijo hitro in ob stenah stavb, ki imajo dosledno vsa z vrečami peska zakrite line v kletih in s selotejmom preplepljena okna. Ne govorijo radi, če pa, so pesimisti: pričakujejo namreč, da bo prav na koncu vse najhujše doživel tudi Zagreb. Ostrorelci, pravijo, so vsepovsod: čeprav sredstva javnega obveščanja sploh ne poročajo o mrtvih v samem mestu, o razdejanih trgovinah in drugih lokalih, Zagrebčani sami vedo, da se to dogaja vsak dan in za slehernim vogalom. Nihče ne ve, kdaj in kje bo sam žrtev ostrorelskih tolpa, ki se klatijo po mestu. Ko pa omeniš Osijek in pomoč zanj, Zagrebčani sklonijo glavo in slehernemu se orosijo oči...

Ko smo se vračali, v koloni begunskih vozil, ki se vali proti Sloveniji, smo se ustavili v motelu v Trebnjem. Tam so stali »ringlšpiki«, avtomati podeželskega cirka, pred restavracijo pa se je na vso moč muziciralo. Ko smo sedli k mizi, smo nekaj časa še trpeli razne Oj, Marička, glej ga tička, nato pa smo preprosto zaprli vrata restavracije, da se je čimmanj slišalo.

Ne gre za to, da bi kar naenkrat zahtevali vesplošno zalovanje na tej strani meje! Nikakor! Le veselje in divje vaško muziciranje se pa res težko prenaša, če si se slabo uro prej sreča s potrim, obupanim in prestrašenim obrazom Zagreba. In nenadoma sploh ni bilo več tiste prijetne zavesti, da na neki način sodeluješ v taki humani akciji sindikata Neodvisnost, ki je bila več vredna kot vseh petinštirideset ozimnic, ki so jih prirejali bivši sindikati. Neodvisni so namreč dali v pravem času, predvsem pa v roke tistim, ki pomoč potrebujejo.

● D. Sedej

2. Prešernov super maraton

Od Kranja do Vrbe in nazaj

Kranj, 5. oktobra - "Z negotovostjo smo organizirali letošnji, 2. Prešernov super maraton, saj je bilo predpriprav zelo malo. Časi so pač taki, da človek ne ve, kaj bo v naslednjih štiriindvajsetih urah. Vendar pa smo vsestransko poskrbeli za varnost vseh tekmovalcev. Več prijav je bilo danes, tako da je skupaj štartalo okrog 80 tekmovalcev, iz Kranja sedemintrideset, le iz Vrbe do Kranja pa nekaj več," je po tekmovanju povedal predsednik organizacijskega odbora Stane Bobek.

Tako je bil po šestdesetih kilometrih med od Kranja do Vrbe in nazaj najhitrejši Kranjčan Marjan Berčič, ki je razdaljo pretekel v treh urah, dvainpetdesetih minutah in enainštiridesetih sekundah. Na krajši, 30-kilometrski progi od Vrbe do Kranja pa je najboljši čas dosegel Radovljčan Milan Kotnik, ki je tekel eno uro, osemtrideset minut in enaindvajset sekund. Na 60-kilometrskem teku sta bili dve ženski, Olga Grm iz Lesc, ki je razdaljo pretekla v štirih urah, enainštiridesetih minutah in enaindvajsetih sekundah in Terezija Filipič. Na 30-kilometrski progi od Vrbe do Kranja pa je med ženskami najhitreje tekla Maja Ušeničnik. Najstarejši udeleženec 2. Prešernovega super maratona je bil dvainsedemdesetletni Škofjeločan Stane Konstantin, najmlajši pa šestnajstletni Gregor Nastran iz Mengša. ● V. Stanovnik

Tekmovalci so se v Vrbi obrnili proti Kranju. Čakalo jih je še 30 kilometrov teka.

Namizni tenis

Ločani v drugi slovenski ligi

Škofja Loka, 5. oktobra - Igralci Partizana iz Škofje Loke so se udeležili kvalifikacij, ki so bile v Velenju v organizaciji kluba Tempo - Velenje. Igrali sta še ekipi Logatca in Zalca. Škofjeločani so odlično zaigrali in se uvrstili v višji razred tekmovalja. V prvi tekmi so sicer izgubili z Logatcem, v nadaljevanju pa zaigrali izvrstno in premagali domačine Tempo Velenje kar s 5:0 in v odločilni tekmi še ekipo Zalca 5:2. Odlično je tokrat igral Boštjan Rant, poleg njega pa so nastopili še: Domen Poljanec, Jaka Bokal ter veterana Ivko Svoltjšak in Jano Rant.

Hkrati sekcija za namizni tenis pri Partizanu Škofja Loka vabi pionirke in pionirje k vadbi namiznega tenisa. Vpis je vsak dan ob 18.30 v hali Poden v dvorani za namizni tenis. (vs)

Gorenjska in področni nogometni ligi

Prva zmaga Alpine

Kranj, 6. oktobra - V SNL - zahod je Alpina prvič zmagala. Po голу iz enajstmetrovke je minuto pred koncem odločil srečanje Križnar. Pri domačih se je izkazal zlasti vratar, ekipa Alpine pa je osvojila prvi dve točki v letošnjem ligaškem tekmovalju. Premagali so Elan. V gorenjski nogometni ligi pa so bili doseženi naslednji rezultati: Polet - Visoko 0:1, Bitnje - LTH 1:1, Mavčiče - Lesce 1:3, Bled - Senčur 3:0, Sava - Creina 0:1, Zarica - Trboje 1:0. V slovenski mladinski ligi - zahod sta Creina in Triglav igrala izenačeno 3:3. (vs)

Danes atletsko prvenstvo v Kranju

Kranj, 8. oktobra - Atletski klub Triglav danes organizira gorenjsko atletsko prvenstvo. Prvenstvo bo v športnem parku v Kranju, začelo pa se bo ob 15. uri. (vs)

GORENJSKI GLAS

Peter Colnar

28 Major Balanč

DREVESA V GOZDU

»Zelo se mi mudi in nimama časa. Pogovorite se z župnikom, ki delo zasleduje...«

Lojze je imel vsako jutro polne roke dela. Prihajali so ljudje, ki so imeli najrazličnejše opravke. V pisarni jim je rekel, kje in kdaj naj ga počakajo. Ko so se nabrale večje skupine, je šel z njimi na Rdeči križ, na italijanski konzulat ali kam drugam.

Ko se je opoldne vrnil, ga je čakal prelat Kalan. »V vašem delu sem opazil veliko napako...«
»Verjamem, da so tudi napake...«
»Vse hočete voditi sami. Vrbanšek nima konkretnega referata.«

»To je res. Sam nosim veliko osebno odgovornost in zato ne pustim, da bi mi kdo ukazoval. Če imate v Ljubljani človeka, ki je pripravljen prevzeti tudi odgovornost, mu rad odstopim kakšno svoje delo...«

Lojzetovo delo je bilo pač takšno, da bi ga lahko vsak dan obesili. Bil je resnično tudi zaletav in na to ni mislil. Samo Srbi in Židi v transportih bi zadoščali...

Tudi na RK v Ljubljani je povedal, da ni prav, da se vrtil vse izključno okoli njegovega imena. Zato so mu dodelili dr. Franja Pernuša (kasneje vojaški zdravnik polkovnik v Splitu) kot sodelega.

Od pristava Buriča je Lojze redno dobival spiske zapornikov, na osnovi katerih je predlagal, oziroma iskal slovenska imena, ki naj bi jih poslali v Ljubljano.

Bilo je junija ali julija, ko je tako zapisal na svoj spisek tudi majorja Balanča. Še posebej mu je padlo v oči, da je Slovenec po činu major.

Burič je moral dati vsako transportno listo (kasneje je potrdil italijanski konzulat, da so vsi italijanski državljani) potrditi predstojniku. Ko je vrnil to listo, sta bila prečrtani dve imeni: major Balanč in Rudolf Strmecki iz Celja.

To, da bi katerega črtali, se ni pogosto dogajalo. Oba je dal zopet v naslednji spisek. Ponovno sta bili prečrtana.

Prav v tem času je prišla k Lojzetu Balančeva žena, ker je izvedela, da dobiva ljudi iz zapora. Bila je prijateljica Silve Tonejc, poročene Varičak, kasnejše direktorice kavarne Evropa v Ljubljani. Povedal ji je, kako je z njenim možem in da ga vedno črtajo s spiska.

Čez nekaj dni mi je Balančeva žena pojasnila položaj. Balanč je bil letalski oficir v Zagrebu. Njegov podrejeni kapetan Kren je dobil precej visok položaj in je baje ugovarjal, da bi Balanča izpustil. Najverjetneje ga je dal tudi on aretirati.

Balančeva žena je odšla h Krenu. Zagotavljal ji je, da nima ničesar proti možu in da nima pojma, zakaj ga ne izpustijo. Ko je dal majorja Balanča na naslednjo transportno listo, so ga izpustili.

»Takoj zvečer gremo v Ljubljano,« mu je povedal.
»Ne morem. V Zagrebu moram še veliko urediti. Poskrbeti moram za transport mojih šestnajstih kovčkov prtljage...«
»Glava je glava. Če ne boste sli, vas lahko kaj hitro ponovno

zaprjejo...«
Skoraj prisilil ga je, da se je odpeljal.

Rudolf Strmecki

Družina Strmecki je bila v Celju med eksponiranimi Slovenci. Tega v začetku Lojze ni vedel in je začuden spraševal Buriča, zakaj črtajo Strmeckega.

»Ne vem,« je bilo vse, kar je lahko odgovoril. Ko ga je Burič pustil samega v svoji pisarni, kot je to stori večkrat namenoma, je poiskal med »hapsečnicami« Strmeckovo. Dal jo je v aktovko in odšel v bližnjo kavarno.

Tako je bil zaverovan v samega sebe, da ni niti pomislil, da bi bilo lahko čitanje »hapsečnice« v kavarni sredi Zagreba, nevarno.

Iz akta je razbral, da je ovadil Strmeckega zagrebški policiji neki Nemeč iz Celja. Pisal je, da je »Strmecki znan sovražnik Nemcev« in da lahko dobijo vse podrobnejše informacije na celjskem Gestapu...

Ovadbica je bila le rahlo prilepljena na ostale dokumente. Lojze jo je odtrgal in »hapsečnico« brez ovadbe kasneje vrnil med akte v Buričevi pisarni.

Strmeckega je dal ponovno na spisek. Niso ga več prečrtali. Bil je zaprt v Kerestincu in zato je šel zanj k nadzorniku zaporov Bencariću:

»V Kerestincu imam zaprtega Slovenca. Imate kakšen avto?«

Bencarič, ki je šel vedno na roko, je dal na razpolago policijski avto in policaja, ki je pripeljal Rudolfa Strmeckega naravnost na transport na železniško postajo.

Aleš Pagon, zmagovalc letošnjega kolesarskega cestnega prvenstva

Večja konkurenca obeta boljšo kvaliteto

Prejšnji teden sta se zaključila letošnje slovensko cestno prvenstvo in kriterij slovenskih mest. Sezona je prinesla vrsto dobrih uvrstitev kolesarjem Save v vseh kategorijah, med člani pa je naslov letošnjega slovenskega prvaka v cestnih dirkah osvojil Aleš Pagon, ki je bil tudi naš reprezentant na svetovnem prvenstvu.

Kranj, 2. oktobra - Kot v večini športov je bila letošnja sezona nekaj posebnega tudi za naše kolesarje. Ob domačih dirkah in prvenstvih je prihajalo do protestov KZJ, zaradi vojne nekaj časa niso tekmovali na tujem, do konca ni bilo znano, kako bo z udeležbo na svetovnem prvenstvu.... Vendar pa se je, po drugi strani, sezona začela z močno konkurenco domačih klubov in zanimivimi dirkami (tudi v Kranju in Škofji Loki). Na njih so nekaj lepih uspehov zabeležili tudi kolesarji kranjske Save. Tako je v slovenskem cestnem prvenstvu med starejšimi mladinci po zaključku sezone najboljši Marko Poljanec, med člani pa Aleš Pagon.

Letošnja sezona se je za ekipo Save začela drugače kot prejšnje. Dobili ste novega trenerja, v Sloveniji so nastali novi konkurenčni klubi, relacije med slovensko in jugoslovansko kolesarsko zvezo so se začele zaostrovaniti.

"V klubu se je pod vodstvom novega trenerja Matjaža Zevnika začelo delati bolj zavzeto, vsaj občutek smo imeli vsi skupaj. Čez zimo smo stoodstovno naredili vse potrebne priprave in mislim, da načrtovano zato v sezoni ni moglo izostati. Tudi sam sem dosegel in presegel zastavljene cilje, čeprav ob začetku sezone še nisem vedel, ne kako bo z reprezentanco, niti ali bom imel interes se voziti v jugoslovanski reprezentanci, kjer je vse skupaj podrtija". Na začetku leta so sicer našli novega direktorja in sponzorje, toda, potem ko smo šli na svetovno prvenstvo, se je spet izkazalo, da je v našem kolesar-

stvu še vedno tako kot včasih, vse narejeno na pol... vse na silo."

Vendar na svetovnem prvenstvu ni bilo pričakovanih uspehov.

Zvezni selektor Bilic je pričakoval, kaj vse bomo dosegli, vendar pa je s takšnim načinom dela uspeh reprezentance nemogoč.

Vse leto ni bilo nobenih priprav, deset dni pred odhodom smo se pripravljali v Celju, kjer je bil trening čisto drugačen od običajnega. Se vedno mislim, da bi bil dober trening v klubu boljši od takšnih priprav. Meni pravzaprav svetovno prvenstvo ni bil kakšen poseben cilj, vendar se je po prej doseženih rezultatih pokazalo, da sem zaslužil svetovno prvenstvo. Potem ko smo šli, nam je bilo žal, saj je spet prišla na dan vsa zmeda in v takšnih razmerah ni tiste motivacije, ki bi bila potrebna za tako pomembno dirko, kot je svetovno prvenstvo.

Toda v Sloveniji vendarle kaže na bolje, nekaj je tudi mednarodnih uspehov.

"Na jugu so le kakšni trije, štirje tekmovalci, ki se lahko enakopravno merijo z nami. Zelo dobro pa se mi zdi, da je v Sloveniji nastal nov klub As Astra, da ni vedno le rivalstva med Krko, Rogom in Savo. Mislim, da bo še nastal kakšen nov klub, kar pa je samo dobro, kajti več kot nas je, več nas je na štartu, večja bo kvaliteta.... Glede nastopov v tujini pa mislim, da je bilo letos tudi nekaj uspehov, naprimer bil sem

tretji na eni etapi dirke po Normandiji. To pa je že rezultat v hudi konkurenci, ko pridejo na dirko kolesarji dvajsetih držav. Težje pa je dirkati v Italiji, kjer je ogromno kolesarjev, tega nisimo vajeni, mislim, da smo še dosti za njimi. Tudi glede medicine, vsak kolesar ima svojega zdravnika. Tam ni več pomembno le koliko treniraš, ampak moraš jemati prave vitamine. Ne rečem, da je to doping, vendar imajo stvari, za katere mi še niti vem ne."

In kaj bo treba storiti, da bi se približali svetovnemu kolesarskemu vrhu?

"Mislim, da nam manjka veliko mednarodnih dirk. Če bodo pri nas še novi klubi, se bo zvišal tudi kakovostni vrh in lahko se bomo kosali z najboljšimi."

Imaš že cilje pred prihodno sezono? Boš ostal pri Savi?

"Mislim, da bom ostal pri Savi, kakšnih posebnih ciljev pa si zaenkrat še nisem postavljaj. Ne vem, kako bo s političnimi razmerami Sloveniji, ali bo Slovenija že lahko nastopala na olimpiadi. Če bo Slovenija na svoje, bo nov zvezni trener, drugačno vzdušje, vse bo drugače..." ● V. Stanovnik

11. kolo slovenske nogometne lige

Nova zmaga Živil Nakla

Naklo, 6. oktobra - Pred sedemsto gledalci so v lepem vremenu domači igralci spet pokazali dopadljivo igranje, gostje, nogometaši Steklarja, pa so uspeli vodstvo 2 : 0 zmanjšati šele pet minut pred koncem.

Za ekipo Nakla so nastopili: Vodan, B. Križaj, Murnik, Naglič (Bohinc, Hribar), D. Jošt, J. Križaj, Nunar (Zaplotnik), Pavlin, Ahčin, Jerina, A. Jošt

Streli: 1:0 - Jerina (44), 2:0 - Ahčin (58), 2:1 - Neskič (85)

V ostri tekmi, v kateri je sodnik pokazal štiri rumene kartone in tik pred koncem izključil kapetana gostujoče ekipe Steklarja, so spet slavili domači nogometaši, ki so igrali brez Taneskega, ki ne bo smel na igrišče še dve naslednji srečanju. Takšna kazen ga je doletela po rdečem kartonu na tekmi v Ljubljani.

Rezultati ostalih srečanj so: Slovan Mavrica : Jadran Lama 5:0, Rudar (V) : Ingrad Kladivar 3:1, Vozila : Domžale Lek 1:0, Koper : Olimpija 1:1, Eurospekter Ljubljana : Belvedur Izola 2:1, Maribor Branik : Primorje 6:2, Nafta : Mura 2:3, Rudar(T) : Medvode 2:1, Potrošnik : L.M.Svoboda neodigrano, Zagorje je bilo prosto.

V prihodnjem, 12. kolu, 13. oktobra Naklanci gostujejo pri ekipi Proletarca. ● V. Stanovnik

Uspeh mladih Gorenjcev

Mladi nogometaši Gorenjske so odigrali dve tekmi z reprezentanco pionirjev in kadetov območja Ljubljane. Pionirji (trener Kužnik) niso bili rezultatsko uspešni in so izgubili z 0 : 4. Kadeti (Gorenjci imamo zelo obetavno selekcijo) pa so odigrali odlično in zabeležili uspeh - neodločen rezultat z mladimi upi Olimpije, Slovana, Ljubljane, Svobode - združenih v reprezentanco, ki je bila lani v slovenskem vrhu. Gol za Gorenjsko je dal David Božič - tik pred koncem tekme. Uspeh varovancev trenerja Kodeleta je dokaz strokovnega dela v klubih, ki dajejo največ reprezentantov (Creina, Triglav, Zarica, Jesenice). Selektor Gorenjske Stenovec in predsednik MNZ Torkar sta bila zadovoljna z uspehom mladih nogometašev do 16. leta na igrišču Ježice v Ljubljani.

(mš)

Košarka

Poraza domačih

Kranj : Odeja Marmor 68 : 78 (34 : 31)

Kranj, 5. oktobra, športna dvorana na Planini, gledalcev 150, sodnika Plut (Ljubljana), Vidič (Tolmin).

Kranj: Brkič, Žnidar 4, Jakšič, Podrekar 23 (4-3), Troha 9 (2-1), Gartner 4, Čufar, Franko 5, Maljuga, Ciglar 15 (5-5), Kump 8 (2-2), Cankovič

Odeja Marmor: Oblak, Šifrar, Čajič, Maček 35 (10-10), Bizjak 13 (6-6), Primožič, Luskovec 6 (3-1), Baligač 10 (7-47), Frakelj 2 (1-0), Pejič, Kržišnik 12 (4-4)

Osebnne napake: Kranj 29, Odeja Marmor 17
Pet osebnih napak: Troha 27 minut, Gartner 38 minut, Frakelj 39 minut. Za tri točke: Franko 1, Maček 1, Bizjak 1.

V dvorani smo gledali dva različna polčasa. V prvem so bile boljše domačinke in si tako priigrale 3 točke prednosti. V drugem delu so se Ločanke zbrale, z dvema trojkama prešle v vodstvo in tako naredile zmedo v ekipi Kranja. Kranjčanke so začele igrati na silo, Ločanke pa izkoriščati njihove napake.

Trener Kranja Erlih je po tekmi rekel: »Boljši vedno zmagajo. Ciglarjeva je igrala s temperaturo, kapetanka Gartnerjeva pa je igrala kriminalno slabo.«

Triglav : Smelt Olimpija 97 : 119 (46 : 57)

Kranj, 5. oktobra, športna dvorana na Planini, gledalcev 500, sodnika Lindič (Ljubljana), Strnad (Domžale)

Triglav: Lojk, Ceranja 19 (4-4), Mubi, Prevodnik, Prezelj, Tušek, Tadič 10 (2-0), Bošnjak 21 (11-9), Šubic 2, Kastigar 3, Jeras 12 (6-5), Mitič 30 (6-6)

Smelt Olimpija: Horvat 8, Šiško 7 (4-3), Daneu 4, Mirt 8, Bačar 4, Hauptman 12, Kraljevič 6 (1-0), Volfan 31 (8-7), Kotnik 13 (1-1), Đurišič 26 (5-4)

Število osebnih napak: Triglav 21, Smelt Olimpija 27
Pet osebnih napak: Kastigar 33 minut, Bačar 36 minut

Izvajanje prostih metov: Triglav 35-30, Smelt Olimpija 19-15

Met za tri točke: Ceranja 3, Mirt 2, Vilfan 2, Hauptman 2, Kastigar 1, Jeras 1.

V prvem delu srečanja se je peterka Tadič, Bošnjak, Šubic, Jeras in Mitič dobro upirala izkušenim košarkarjem Smelt Olimpije. Na odmor so igralci odšli z razliko 11 točk. V drugem delu so domači igralci zmanjšali razliko na eno točko, vendar so jim pošle moči, kar so gostje izkoristili in s težko zasluženom zmago odšli v Ljubljano.

Igor Dolenc trener Triglava je po tekmi dejal: »Zaslužena zmaga gostov. Premagala nas je višina in izkušnost.«

J. Marinček

Rokomet

Zmaga Olimpije

Kranj : Olimpija 16 : 21 (9 : 12)

Kranj, 5. oktobra, športna dvorana na Planini, gledalcev 80, sodnika Hreščak, Bolčina (oba Ajdovščina)

Kranj: Ropret, Čeferin, Tkalec 1, Sturm-Jelenič 8, Bajrovič, Herlec, Jeruc 1, Mežek 6 (2), Križaj, Škofic, Osterman, Ogrizek

Olimpija: Škopilija, Babič, Vinčič, Danič 5 (2), Sturm 13 (7), Kurent, Marton 2, Kapidič 1, Tomšič, Klopčič, Stefanisin, Minčič Sedemmetrovke: Kranj 5 (2), Olimpija 9 (9)

Izključitve: Kranj 2, Olimpija 5
Rdeči karton: trener Olimpije Bašič, Kurent - tretja izključitev

V prvem delu srečanja je bila ekipa Kranja enakovredna nasprotnik bivšim igralcem prve lige. Do rezultata 6 : 6 so bile stalno v vodstvu, največ za dva gola. Pri tem rezultatu sta sodnika oškodovala domačinke, kar so gostje iz Ljubljane izkoristile in prevzele pobudo. V drugem delu srečanja so igralke Kranja naredile nekaj manjših napak, kar pa je izkušena ekipa Olimpije izkoristila. Največja razlika v drugem delu je bila sedem zadetkov (12 : 19). Trener Kranja Kavčič je po tekmi dejal: »Odigrali smo dobro, pohvalno zaslužijo vse igralke za dobro in prizadevano igranje v obrambi.«

Rokometaši Preddvora so gostovali v Murski Soboti in izgubili z rezultatom 26 : 17 (13 : 9).

J. Marinček

Alpska liga v hokeju na ledu

Nesrečni poraz Acroni Jesenic

Potem ko so v četrtrek zvečer Jeseničani doma ugnali Asiago in se povzpeli po lestvici skupine B alpske lige, so Blejci v soboto ponovno izgubili v Italiji z ekipo Bolzana. Prvo tekmo v osmem kolu pa so Jeseničani nesrečno izgubili po podaljških.

Jesenice, 6. oktobra - V nedeljskem derbiju alpske lige so hokejisti Acroni Jesenice gostili svojega starega tekmeca, celovški KAC. Srečanja najuspešnejših ekip svojih dežel so že nekaj pomenila pravi hokejski spektakl in tudi tokrat je bila tekma prava poslastica za štiri tisoč gledalcev v dvorani Podmežaklja. Žal so, po podaljških točki odnesli gostje.

Vso tekmo "trda" igra

Mladinci Jesenic v slovensko-hrvaški ligi

Jesenice - Strokovno vodstvo Hokejskega kluba Jesenice se je odločilo, da bodo v slovensko-hrvaški ligi nastopali mladinci Jesenic, ki jih vodi češkoslovaški strokovnjak Vaclav Červený. V moštvo so med drugim tudi igralci do 22. leta starosti z dvojno registracijo, saj so sicer člani prvega moštva. To so: Mohor Razinger, Omerzel, Varl, Pretnar, Sodja, Simon Smolej, Kunčič in Bešlagič.

Vaclav Červený - napoveduje, da bodo v tej ligi mladi igralci imeli priložnost, da se izkažejo na kvalitetnih tekmah, ki jim bodo predvsem koristile za nadaljnje nastope v članskem moštvo.

Prve tekme v dvorani Podmežaklja niso odigrali, ker Medveščaka iz Zagreba ni bilo. Zaradi alarma za nevarnost zračnega napada se igralci niso uspeli zbrati in odpotovati na Jesenice.

J. Rabič

Slovensko mladinsko prvenstvo v dresurnem jahanju

Velik uspeh kranjskih tekmovalcev

Bobovek pri Kranju, 5. oktobra - Čudovito sončno vreme, odlična organizacija in velik uspeh domačih tekmovalcev, so glavne značilnosti sobotnega slovenskega mladinskega prvenstva v dresurnem jahanju, ki so ga pripravili člani Konjeniškega kluba Kranj v Bobovku. V obeh disciplinah, A in L, je največ pokazal Blaž Kalan, pa tudi klubske kolegice so potrdile dobro z mladimi kranjskimi dresurnimi jahači.

Mladi tekmovalci so se najprej pomerili v najlažji, A nalogi.

Jeseniški napadalec Povečerovski

Dvoboj na Jesenicah se je začel že veliko pred začetkom tekme, ko so navijači obeh ekip pozikovali preglasiti drug drugega. Vile so se številne zastave, bobneli so bobni, tudi grla se niso štedila. Takšno vzdušje je spodbudilo obe ekipi, da sta prikazali vrhunski hokej.

Jeseničani so prišli v vodstvo v 10. minuti preko Šuvaka, ki je izkoristil lepo podajo Magazina. Toda že v enajsti minuti so se veselili Korošci, ki so prek Korena izenačili. Siloviti napadi obeh ekip so v petindvajseti minuti prinesli spremembo rezultata, saj so gostje prek Pušnika premagali sicer izvrstnega Cveta Pretnarja. Jeseničani so se trudili, goste so potisnili v njihovo tretjino in končno v 33. minuti izenačili prek Varjanova. Že dve minuti kasneje je Borisov z raketno na-

Drugi izid 7. kola v skupini B:
Milano Devils : Feldkirch 12:0 (4:0, 3:0, 5:0), Asiago : Zoldo 8:3 (4:1, 3:0, 1:2), EC Graz : Alleghe 3:6 (0:3, 2:2, 1:1).

Milano Devils	6	6	0	52:14	12
Alleghe	6	5	1	45:22	10
Asiago	7	5	2	37:23	10
Acroni Jesenice	8	5	3	47:38	10
KAC	7	4	3	27:31	8
Feldkirch	7	3	4	34:34	6
EC Graz	7	3	4	31:31	6
Bolzano	6	2	4	30:23	4
Bled Promolines	7	1	6	20:45	2
Zoldo	7	0	7	16:73	0

tančnostjo povedel Jeseničane v vodstvo. Le minuto kasneje je Marko Smolej povišal na 4:2. Iakoj nato je Neinhuis znižal rezultat na gol razlike. Vnel se je še hujši boj. Gledalci so uživali v hitrem hokeju in do konca uspeli rezultat izenačiti na 4:4. Po kazenskih strelih so imeli več sreče avstrijski državni prvaki in končen izid je bil 5:6.

Kljub porazu domači gledalci niso bili razočarani in so na koncu obe ekipi iz igrišča pospremili z bučnim aplavzom.

Ekipa Bled Promolines pa je v šestem kolu gostovala v Bolzanu in izgubila z rezultatom 7 : 2 (4:0, 1:2, 2:0). V osmem kolu, danes, 8. oktobra, ob 19. uri prihaja na Bled ekipa ATSE Graz. ● B. Jeršin, V. Stanovnik

Na sobotnem prvenstvu, ki se je začelo s slovesno otvoritvijo, na kateri je govoril predsednik kranjskega izvršnega sveta Vladimir Mohorič, se je zbralo šestindvajset tekmovalcev in tekmovalk, zmagal pa je Blaž Kalan (Whisper) s 436 točkami.

Tudi drugo mesto je pripadlo domači tekmovalki, Polonci Kalan, ki je prav tako nastopila z Whisperjem in zbrala 428 točk. Tretja v skupini A pa je bila Vesna Bitenc (Strumf) iz Ljubljane, ki je zbrala 423 točk. Poleg prvih dveh tekmovalcev pa so bile med prvimi desetimi uvrščene še štiri tekmovalke KK Kranj: Nina Virnik, Saša Pegam, Neža Rebolj in Marjana Markun. V težji, L nalogi, so se med devetimi prijavljenimi spet izkazali domači tekmovalci, saj je ponovno zmagal Blaž Kalan s konjem Pluto Navarro in

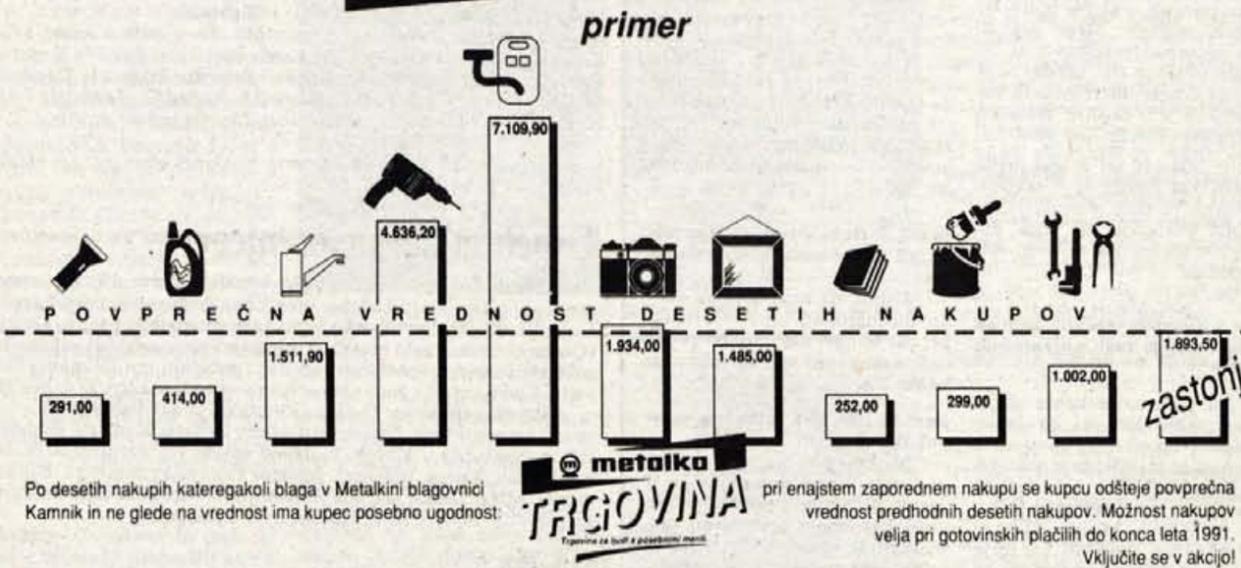
517 točkami, pred Vesno Bitenc (Ljubljana) s konjem Strumfom in 504 točkami ter Nino Virnik (KK Kranj) s konjem Tangom in 500 točkami.

Predsednica KK Kranj Ajda Kalan pa je po tekmovalcu povedala: "Zelo zadovoljni smo z napredkom naših tekmovalcev, saj dokazujejo, da v klubu dobro delamo. Prav tako pa nas veseli, da smo uspeli pridobiti organizacijo tako rekoč državnega mladinskega prvenstva v dresurnem jahanju. To nam je bilo zaupano zato, ker smo dosedanja tekmovalca dobro organizirali. Namen smo imeli organizirati tudi tekmovalce v najtežji nalogi M, vendar sta se prijavila le dva tekmovalca, kar pa je bilo premalo. Zadovoljni pa smo tudi z vremenom in obiskom, saj gledalci ves čas prihajajo in mnogi nas tudi pohvalijo, kaj vse smo uspeli v zadnjih dveh, treh letih tukaj narediti." ● V. Stanovnik, Foto: J. Cigler

MARMOR HOTAVLJE
Gorenja vas tel.: 064/68-210
PRIDITE - PRESENEČENI BOSTE NAD PONUDBO IN KVALITETO!

Končno nekaj zastonj!

v Metalkini blagovnici Kamnik

Razstava kitar v Mengšu

V galeriji Oranžerija v Edigsovem klubu bo v četrtek, 10. oktobra, ob 18. uri, otvoritev razstave kitar. Na otvoritvi se bodo poleg nenavadnega umetnika, Ignaca Zaletelja, ki razstavlja svojo zbirko kitar, predstavili: Tomaž Pengov (lutnja) in Bojan Drobež (kitara) ter orkester Mandolina iz Ljubljane. Petkov večer, 11. oktobra, ob 19. uri, pa bo namenjen ljubiteljem jaza, ko bodo nastopili: duo Milan Ferlež (kitara) in Andrej Arnol (saksofon), kot solist na kitari pa še Lado Rebrek. V soboto zvečer, 12. oktobra, pa vabijo na koncert resnejše glasbe s klasično kitaro. ● M. P.

Pomoč prizadetim

Radovljica - V akcijo za zbiranje pomoči prizadetim ob agresiji na Slovenijo so se vključili tudi člani osnovne šole Antona Tomaža Linhartarja v Radovljici. Zbrali so 38.850 dinarjev in jih namenili Borisu Habjaniču v Presiki pri Ljutomeru. Borisa Habjaniča je posebna delegacija šole obiskala prejšnji teden in mu izročila denar. ● (až)

Konfederacija 90 o lastninskem zakonu

Kranj, 4. oktobra - Konfederacija sindikatov 90 je v procesu nastajanja nove lastninske zakonodaje ves čas zelo aktivna, tudi v zvezi z zadnjim vladnim zakonom je parlamentu predložila kopico predlogov in enajst konkretnih dopolnil k besedilu seznanimo, in da postanejo sestavni del našega jedilnika. ● D. D.

ocenjevala usklajevanje lastninske zakonodaje v posebni skupščinski komisiji, so povedali, da je komisija v precejšnji meri upoštevala nekatere ključne pripombe Konfederacije 90. Posebnega pomena so tako nove rešitve glede širše udeležbe delavcev pri lastninjenju in bodočem upravljanju podjetij, neproračunske uporabe privatizacijskega izkupička, drugega oblikovanja sveta za imenovanje članov upravnih odborov podjetij in vprašanja lastninjenja holdingov. Niso pa denimo upoštevana opozorila sindikatov o popolni nesprejemljivosti merila mladostnosti na določen dan kot podlage za delitev državljanjskih delnic. Vztraja tudi pri zahtevi, da skupščina sprejme zakon vsaj z dvotretjinsko večino.

DOMUS razstavlja Dopolnilo k vsakodnevno jedilniku

Ljubljana, oktobra - Center za zaščito potrošnikov Ljubljana Kardeljeva 2 vabi na razstavo pod naslovom DOPOLNILO K VSAKODNEVNEMU JEDILNIKU, ki bo od 8. do 11. oktobra v njihovih prostorih (zraven uršulinske cerkve). Predstavili bodo dietetični program za dojenčke PLIVA Zagreb ter linijo prehrambnih izdelkov višje kakovostne ravni - DIEKAL program Podravke Koprivnica. Poleg degustacij bo razstavljen izdelke možno tudi kupiti, predvsem pa bo to dobra priložnost, in se s temi izdelki seznanimo, da se postanejo sestavni del našega jedilnika. ● D. D.

VAŠE ŽELJE URESNIČUJE

Knorr

1000 OLIMPIJSKIH MAJIC ALBERTVILLE '92.

NAGRADNIH ARANŽMAJEV ZA ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE ALBERTVILLE '92.

POGOJ ZA SODELOVANJE: 10 OVITKOV Knorr JUH ALI Knorr KOCK POŠLJITE DO 25. 11. 1991 NA NASLOV: NAGRADNA IGRA Knorr P. P. 16. 61112 LJUBLJANA

ZREBANJE NAGRAD BO 28. 11. 1991. IMENA DOBITNIKOV BODO OBJAVLJENA V REVIJAH: "JANA", "NEDELJSKI DNEVNIK", "VEČER", "GORENJSKI GLAS", "DOLENJSKI LIST" IN "PRIMORSKE NOVICE".

TEHNIK

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
Stara cesta 2, 64220 Škofja Loka
Telefon: 064-620-371, 620-375
Telefax: 064-620-375

Po sklepu delavskega sveta z dne 3. 10. 1991 razpisujemo
JAVNO DRAŽBO

nezasedenega dvosobnega stanovanja v velikosti 60,70 m² v Škofji Loki, Podlubnik 159 z izključno ceno 1.558.000,00 din. Javna dražba bo dne 31. 10. 1991 ob 8. uri v sejni sobi SGP Tehnik, Škofja Loka, Stara c. 2. Oglede stanovanja je mogoče vsak dan od 8. do 14. ure; informacije dobite po telefonu 620-371. Na dražbi lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki na kraju dražbe vplačajo varščino v višini 10 % izključne cene. Ob enakih pogojih kupcev imajo prednost pri nakupu delavci SGP Tehnik. Davčne obveznosti plača kupec. Kupec je dolžan prodajno pogodbo skleniti takoj po zaključku dražbe, ceno ter druge obveznosti pa poravnati v roku 15 dni po sklenitvi pogodbe, sicer varščina zapade.

MALI OGLASI

☎ 217-960

APARATI STROJI

- Prodaj MOTORKO Husqarna, tip 61 FF. ☎ 622-581 16718
- Prodaj nov OVERLOCK, znamke Baby Lock. ☎ 216-153 16758
- Prodaj nov AVTORADIO Sparkomatic in ZVOČNIKE. ☎ 311-001 17040
- IZPOSOJA videokamer. Enostavna uporaba. ☎ 241-265 17107
- Prodaj nerabljen termoakumulacijsko PEČ. ☎ 633-156 17110
- Prodaj žitno SEJALNICO. Prosen, Strahinj 10, Naklo 17111
- Prodaj nov ŠIVALNI STROJ v kovču. ☎ 75-610, zvečer 17120
- Prodaj ohranjen, rabljen PRALNI STROJ. ☎ 324-622 17123
- Prodaj termoakumulacijsko PEČ, 3,5 kW. ☎ 45-711 17126
- Prodaj dvojno POMIVALNO KORITO. ☎ 218-480 17127
- Prodaj ŠTEDILNIK, 4 plin, 2 elektrika. ☎ 218-480 17129
- Prodaj 5 kW termoakumulacijsko PEČ. ☎ 242-857 17131
- Prodaj VIDEOREKORDER. Cena 500 DEM. ☎ 52-314 17147
- Poceni prodaj ŠTEDILNIK Kuppersbusch. ☎ 74-663 17152

ROBINSON club TRŽIČ DETELJICA tel.: 52-266

V četrtek, 10. 10., ob 21. uri nastopa
DAMJANA in HOT HOT HOT

- Ugodno prodaj 2 leti star kombiniran HLADILNIK. ☎ 802-081 17156
- Ugodno prodaj-malo rabljen PRALNI STROJ. ☎ 66-270 17157
- Prodaj malo rabljen zidan ŠTEDILNIK. ☎ 66-148 17159
- Prodaj PUHALNIK za rezanje in puhanje sena. ☎ 51-288 17160
- Prodaj 1-igeln inudstrijski OVERLOCK. ☎ 422-380 17179
- Novo Grundfos ČRPALKO prodaj za 4.500 din. ☎ 83-055 17193
- Ugodno prodaj ŠTEDILNIK (2 + 2). ☎ 68-452 17214
- Poceni prodaj PEČ na olje. Pipanova 45. Senčur. ☎ 41-095 17222
- Prodaj 10-litrski BOJLER in PLETILNI STROJ. ☎ 215-197 17233
- Prodaj ŠTEDILNIK Kuppersbusch. ☎ 215-197 17234
- Prodaj VARILNI APARAT Gorenje Varstroj, 180 Amperov in inudstrijski PLETILNI STROJ Veritas. ☎ 83-673 17235

Prodajni ceni NAKLADAC za IMT 533 - 539. 70-009 17239
STEDILNIK (2 + 2), rabljen, prodam. 45-264 17254
 Prodajni nov PISALNI STROJ v kovčku, TBM. 81-834 17277
 Prodajni RADIOKASETOFON, GRAMOFON in PLOŠČE. 51-458 17281
 Prodajni CIRKULAR in termoakumulacijsko PEČ. 212-200 17284
 SUŠILNIK perila, poceni prodam. Smokva 26. 802-040 17289
 RACUNALNIK Atari 800 XL z vso opremo, prodam. 242-289 17291
 Prodajni nov 200-litrski BOJLER TVT. 70-058, zvečer 17292
 Prodajni Dymudio ZVOČNIKE. Kalinškova 7, Kranj. 242-133 17305
 Prodajni PLETILNI STROJ Singer. 73-827 ali 73-624 17316
 Prodajni PUHALNIK za rezanje in puhanje sena. 51-288 17320

GLASBILA

Prodajni električne ORGLE Siel HB 720. 73-827 ali 73-624 17315

GRABENI MATERIAL

Prodajni 6 ŠPIROVCEV, dim. 14 x 12 cm. 64-188 17115
 Prodajni lamelni hrastov PARKET, I. kl. 622-353 17134
 Prodajni lesen kmečki STROP. Kolir, Frankovo 91, Šk. Loka 17150
 Prodajni 2 kub. m. smrekovih PLOHOV in OKNO, dim. 60 x 60 cm. Ivana Hribarja 9, Cerklje 17185
 Prodajni bukove DESKE, deb. 35 mm. 45-263 17215
 Prodajni PUNTE in BANKINE. 70-009 17238
 Prodajni 8 OKEN, 120 x 120 cm in 2 VHDNA VRATA. 622-089 17243
 Prodajni VHDNA VRATA. Cena po dogovoru. 631-335 17245
 Prodajni balkonska VRATA, dim. 100 x 230 cm. 633-677 17246

IZOBRAŽEVANJE

Rabim INŠTRUKTORJA za programiranje Cobol. 620-545 17136
 Profesorica INŠTRUIRA in PREVAJA angleščino. 78-911 17174
 INŠTRUIRAM matematiko, fiziko, za OS in SS. 242-086 17257
 INŠTRUIRAM matematiko fiziko, za OS in SS. 43-131 17285

KUPIM

Kupim TELICO simentalco, od 60 do 80 kg. 061/611-527 17135
 Kupim dva OBROČA - KOLESI za R 5, z vijaki. 57-633 17143
 Kupim 1 teden starega BIKCA simentalca. 79-609 17178
 Kupim od 80 do 100 kg težkega BIKCA simentalca, za nadaljnjo rejo. 73-534 17314

LOKALI

V najem oddam SKLADIŠČE v Naklem. 50-852 17104
 Za pomoč pri delu - šivanje, oddam PROSTOR. 311-935 17286
 AGENCIJO, 110 kvad. m., takoj oddam v najem. 325-922, od 7. do 9. ure in po 17. uri 17308

MOTORJI KOLESA

Prodajni MOTOR 15 SLC, letnik 1981. Kropa 3/b (Srečo) 17139
 Prodajni dodatno opremljeno KOLO na 10 prestav. 57-633 17142
 Prodajni lepo ohranjen APN 6. Brezje 76. 79-088 17154
 Prodajni CAGIVO Kros 125, letnik 1988. 46-014 17169
 Prodajni Tomos AVTOMATIK, letnik 1986. 632-405 17203
 Nujno prodam APN 6. 68-682, zvečer 17228
 Prodajni MOTOR 200 D, z dokumenti. 48-067 17249
 Ugodno prodam CTX 80, letnik 1989. 218-423 17261

OBVESTILA

J & J TV, VIDEO, HI-FI, SERVIS. Popravljamo vse vrste TV, VIDEO in HI-FI NAPRAVE. 329-886 16355
 OBNOVA trakov za tiskalnike. Naročila na 061/576-078 16398
 MONTIRAM stiskače Fiochi. Cena 15.00 din. 216-153 16760
 IZPOSJOJA Videokamer! Enostavna uporaba! 241-265 16848
 Nudim POPRAVILO ali PREDELAVO vašega pohištva po želji ter montiram stenske obloge in napušče. 75-940 17024
 TIPKAM, LEKTORIRAM in PREVAJAM na računalniku. 312-221 17116
 PLESKAM okna, opaže, ograje. Možnost na 3 obroke. 76-342 17140
 Napeljujem vodovod in centralno. 327-323 17146
 IZDELAVA in MONTAŽA pohištva, oblog, stopnic. 83-727 17148
 Hitro in poceni lepo POPLESKANA hiša. 76-342 17171
 Pleskanje opažev in fasad ima novo TEL. ST. 76-342 17172

Na lestvi PLESKAM opaže in fasade. 76-342 17173
 Napeljujem centralne kurjave. 65-817, po 19. uri 17195
 RESTAVIRAM starine, slike, freske. 45-372 17197
 RACUNALNIŠKI PROGRAM za trgovino. 48-249 17225
 INSTALACIJO vode na hiši, tudi popravila! 218-427 17226
 VARIM cisterne, ograje - hitro in zanesljivo. 83-673 17236
 SKRBIM za grobove na kranjskem pokopališču. 48-067 17247
 Občasno ČISTIM stanovanja, LIKAM - v Kranju. 48-067 17248
 OPRAVLJAM prevoze s kombi-bus vozilom. 323-522 17294

OTROŠKA OPREMA

Prodajni AVTOSEDEŽ in otroški VOZIČEK Aico. 58-203 17124
 Prodajni otroški VOZIČEK Peg. 41-897 17181
 Ugodno prodam kombiniran otroški VOZIČEK. 216-707 17189
 Prodajni belo otroško ZIBKO. 85-351 17216
 Prodajni globok otroški VOZIČEK za dvoječke. 44-142 17300
 Ugodno prodam otroško POSTELJICO. 215-351, popoldan 17303
 Prodajni otroško POSTELJICO z jogijem. 211-149 17304

OSTALO

Ugodno prodam KOTEL za žganjekuho. 213-157 16991
 Prodajni novo PRIKOLICO za osebni avto. 421-550 17162
 Prodajni 10 kvad. m. suhih bukovih DRV. 622-656, po 14. uri 17164
 Prodajni ZLATO za zobe. 310-265 17182
 Prodajni ustrojene teleče KOŽE. 65-939 17201
 Prodajni KADI za namakanje sadja. 633-009 17220
 Prodajni PRIKOLICO, 140 x 180 cm. 4. oktobra 29, Cerklje 17242
 Prodajni KAMP PRIKOLICO Treska 380. Cena 1.200 DEM. Janko Maček, Podhom 45, Zg. Gorje 17265

PRIDELKI

Krmlini KROMPIR Rafuza, prodam. Starman, Godešič 26, Škofja Loka. 633-918 16977
 Ugodno prodam SENO iz kozolca. 421-086 17180
 Prodajni silažno KORUZO. Prebačevo 45, Kranj. 327-203 17251
 Prodajni MAČEHE in KRIZANTEME. Konec, Močnje 37, Radovljica. 79-943 17258

POSESTI

Prodajni zazidljivo PARCELO v Sovodnju. 692-552, zvečer 17153
 PARCELO, 300 kvad. m., (voda, elektrika), na Gorenjskem, prodam. Šifra: MIR 17227
 Prodajni HIŠO v IV. gradb. fazi, z velikim vrtom. 74-251 17280
 Prodajni dvostanovanjsko HIŠO v Begunjah. 73-827 17317

RAZNO PRODAM

Prodajni traktorske GUME, dim. 11.2 - 10 - 28 in otroško POSTELJICO. 622-192 17016
 Prodajni STAJICO, barvni in črno-bel TV. 79-642 17205
 MENJALNIK za Z 101 in KOMPRESOR, 40 l, prodam. 421-265 17241

STAN. OPREMA

Ugodno prodam KUHNJO in SEDEŽNO GARNITURO. 329-982 16974
 Prodajni hrastovo OMARO, 200 x 120 x 50. Triglavska 2, Žiri 17149
 Ugodno prodam nov WC KOMPLET, svetle barve. 50-825 17177
 Prodajni kotno SEDEŽNO GARNITURO in dva TEPIHA. 58-317 17196
 Ugodno prodam novo belo kuhinjsko NAPO. 58-282 17213
 Ugodno prodam KAVČ - LEŽIŠČE. 45-098 17274

ŠPORT

Prodajni UTEŽI za Body Building. Zelo ugodno! 66-958 17187

STANOVANJA

Prodajni 2-sobno STANOVANJE, 60 kvad. m. Cena po dogovoru. Možnost 50 odstotnega kreditiranja. 323-684 ali 633-927 17007
 Mlad par išče STANOVANJE v Kranju. 212-715 17119
 V najem oddam opremljeno 1-sobno STANOVANJE. 311-935 17208
 Prodajni 2-sobno STANOVANJE na Planini, s centralnim ogrevanjem in telefonom. 327-003 17219
 Lastniško 2-sobno STANOVANJE, 57 kvad. m., s centralnim ogrevanjem in telefonom, ugodno prodam. 620-354 17223
 Prodajni 1-sobno STANOVANJE v Škofji Loki. 622-703 17244
 Dvosobno STANOVANJE v Kranju v zmem v najem. 213-713 17260
 V najem oddam 1-sobno STANOVANJE. 311-935 17287

NOVA TEL. ŠT. 328-540

Candy Servis
RAJKO KNIFIC

Tončka Dežmana 4, Kranj

Ugodno prodam dvosobno STANOVANJE v Kranju. 46-030

VARSTVO

V popoldanskem času VARUJEM otroke; lahko občasno. 215-701, zvečer 16685

VOZILA DELI

Prodajni MASKO, PRAGA, BLATNIKA, novo, za Z 101. 81-384 17271
 Prodajni nove plastične BLATNIKE za R 4. 216-153 16761
 Ugodno prodam dodatne prednje in zadnje kromirane CEVI, zavorne ČELJUŠTI, prednje LUČI, ROKO za prednje kolo, zadnji SPOILER, prednji ODBIJAC, stransko vratno STEKLO in druge DELE za Lado Niva. 77-054 16950
 Prodajni izpušni LONEC in zadnji LEŽAJ za Z 101. 57-633 17161
 CITROEN GS, GA, Visa, po delih prodam. 691-946 17183
 Prodajni DELE za Citroen GS in Kuppersbuech. 79-642 17206
 Prodajni razno PLOČEVINO za Z 101. 84-834 17262

VOZILA

Nujno prodam GOLF diesel, letnik 1984. 695-051 16740
 R 5 CAMPUS 5 V, 10/91, prodam. Cena 13.900 DM. 40-537
 R 21, letnik 1989 - 19.000 DEM, KOMBI VW diesel Bus, letnik 1983 - 17.500 DEM in BUGGI FIAT 850 - 3.500 DEM, prodam. 723-393 16769
 Ugodno prodam nov R 19 TSE Shamade. 242-815, po 20. uri 16842
 Prodajni WARTBURG Tourist, letnik 1978, obnovljen. Kokalj, Gorice 20, Golnik 16869
 Prodajni VW 1300, letnik 1971. 77-731
 R 18, obnovljen, ugodno prodam. Bulovec, Begunje 106 17002
 GOLF JL, letnik 1979, 80.000 km, registriran do 4. 4. 1992, obnovljen, ugodno prodam. 73-201 17013
 Prodajni 126 PGL, letnik september 1987, 42.000 km. 57-658 17106
 Nov, registriran SUZUKI Maruti, prodam. 324-125 17108
 Prodajni ohranjeno Z 101, letnik 1978. 46-273 17112
 Prodajni Z 750, letnik 1979, registrirana. 47-576 17113
 Prodajni JUGO 55 A, letnik 1988, 22.000 km. 622-185 17114
 Prodajni AUDI 50, letnik 1975. Tavčarjeva 14, Jesenice 17117
 Prodajni LADO SAMARO, letnik 1977. 801-605, po 15. uri 17118
 Razprodaja - FORD SIERA, ugodno! 215-887 17121
 Prodajni WARTBURG z novim VW Golf motorjem. 212-191 17122
 Prodajni VW 1300, letnik 1972, registriran. 216-239 17125
 Prodajni Z 101, letnik 1983, 67.000 km. 695-033 17130
 Prodajni JUGO 45 AX, letnik 1987, 54.000 km. 74-726, zvečer 17133
 Prodajni JUGO 45, letnik 1989, 6.000 km. 51-128 17137
 Prodajni Z 128, letnik 1989. Cena 5.700 DEM. 75-167 17138
 Prodajni BMW 315, letnik 1983, registriran. 620-976 17141
 Ugodno prodam Z 750. Kersnik, Gorenjska 45, Bled - Ribno 17144
 Prodajni VW 1200, letnik 1975. 64-358, popoldan 17151
 Prodajni ali menjam R 18 TLJ, letnik 1984. 631-721 17155
 Prodajni Z 750, letnik 1976, nereg. Bistriča 6, Duplje 17158
 Prodajni JUGO 55, letnik 1985. Cena 3.300 DEM. 79-523 17163
 Prodajni GOLF JGL, letnik 1982, registriran do oktobra 1992. 328-698 17167
 Prodajni Z 750. Janko Plešec, Zg. Bitnje 176, Zabnica 17168
 Prodajni 126 P, letnik 1981. Knaflič, Sp. Gorje 41 17170
 Prodajni GOLF JGL, letnik 1981, obnovljen. 78-616 17175
 Prodajni uvožen R 5 TL, letnik 1990. 74-831 17176
 Prodajni KOMBI 850, 7 + 1, letnik 1978. Dobračevska 28, Žiri 17184
 Prodajni R 5 Campus, 5 vrat. 77-209 17186
 Ugodno prodam Z 750, letnik 1979, registrirana do junija 1992. Cena 1.000 DEM. Marija Skumavec, C. v Rovte 19, Jesenice 17190

ZAPOSLITVE

Sprejem DELO na dom - lepljenje, šivanje, pletenje. 215-701, zvečer 16648
 Če imate dovolj prostega časa in si želite dodatno zaslužiti, se pridružite uspešni zastopniški skupini DZS. 59-063 16983
 Želite, da bi bili vaši prihodki večji. 241-795 17128
 Iščem kakršnokoli DELO, razen akvizitiranja. 77-609 17209
 Honorarno zaposlimo dekle za STREŽBO. 422-280 17252
 Če bi radi dodatno zaslužili ali ste brez zaposlitve in imate lasten prevoz, pokličite v torek, na 242-003 17259
 Želite izboljšati svoj življenjski standard? Nudim vam prijetno DELO - niso knjige! Informacije na 74-207, v torek, od 13. do 19. ure 17264
 Gostilna v Kranju zaposli simpatično dekle za delo v STREŽBI. Šifra: HONORARNO 17273
 Komunikativnim osebam nudimo honorarno DELO. 323-135 17283
 Iščem ŠIVILJO za samostojno delo. 311-935 17288
 V redno delovno razmerje sprejememo NATAKARICO. Hotel "Jelen", Kranj 17301

ŽIVALI

Prodajni brejo KRAVO. Novak, Štrukljeva 2, Radovljica 17109
 Prodajni 29 mesecev starega KONJA. Partizanska 14, Bled 17132
 Prodajni 6 tednov stare PRAŠIČKE. Koprivnik 56, Boh. Bistrica 17145
 Prodajni 9 mesecev brejo KRAVO. Praše 15, Mavčice 17166

Prodajni 220 kg težko TELICO simentalco. 74-859 17188
 Prodajni KRAVO frizijko, molznica. 66-832 17191
 Prodajni 8 tednov stare NEMŠKE OVČARKE. 241-865 17194
 Prodajni brejo KRAVE. Polje 7, Begunje 17232

Prodajni 1-letne KOKOŠI. Bukovnik, Zg. Bela 19, Preddvor 17255
 Prodajni KOBILCO haflinger, stara 5 let, breja. 692-761 17268
 Prodajni 7 mesecev staro ŽREBICO haflinger. 692-761 17269
 Prodajni čistokrvno DOBERMANKO. 78-553, od 17. do 18. ure 17319

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš upokojeni sodelavec iz obrata Remontne delavnice

AVGUST KARLOVČEC rojen 1930

Od njega smo se poslovili v torek, 1. oktobra 1991, ob 15.30 na pokopališču v Kranju.

DELOVNI KOLEKTIV SAVA KRANJ

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, babice, prababice, tašče, sestre in tete

MARIJE KATRAŠNIK roj. Petrič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, vaščanom ter sodelavcem Tekstilindusa - obrat Tiskarna za pomoč, darovano cvetje, izrečena sozolja in spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom, g. župniku, nosačem, pevcem iz Nakla, praporščaku in pogrebniku Navček iz Visokega.

ŽALUJOČI: Vsi njeni
 Sp. Besnica, 1. oktobra 1991

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša sestra in teta

MARIJA TERAN

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem za izraženo sozolja, cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebju Doma upokojevcev Kranj, g. župniku za lep pogrebni obred ter pevcem iz Duplje za zapete žalostinke.

ŽALUJOČI: Vsi njeni
 Duplje, 27. septembra 1991

V SPOMIN

Kjer ovne roža, seme pada,
 Padajte semena v globočine!
 Samo Smrt in samo bolečine
 so vstajenja in življenja nada.
 (A. Gradnik)

Ob peti obletnici smrti našega dragega

FRANCETA GRUDNA

se ga s hvaležnostjo in ljubeznijo spominjamo. Hvala vsem, ki ga niste pozabili!

Žena Olga in otroci z družinami
 Kranj, 7. oktobra 1991

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta, starega očeta, pradedna in strica

KARLA SENICA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga spemili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebju Doma dr. Janka Benedika iz Radovljice za nego in skrb, g. župniku za lep pogrebni obred ter pevcem iz Zabreznice za zapete žalostinke. Vsem se enkrat iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Radovljica, 25. septembra 1991

Slovenija in svet

Spomenica Slovenije

Vsem državam sveta in mednarodnim organizacijam sta jo ob koncu moratorija naslovila slovenska vlada in predsedstvo. V njej pravita, da so odločitve slovenske skupščine z dne 25. junija znova veljavne.

Prek Italije v Bar

Pravi val ogorčenja na naši in italijanski strani meje je sprožila pobuda, da bi se ostanek jugoslovanske vojske iz Slovenije do 18. oktobra umaknil prek Trsta v vlaki in ladjami v Bar. Menda je za tako rešitev tudi italijanski predsednik Cossiga. Odgovori na proteste so za zdaj, da je to samo predlog, ne pa dokončen sklep.

"Želimo vas obvestiti, da bo Republika Slovenija po izteku veljavnosti navedenih sporazumov nadaljevala proces osamosvajanja, vstave pridobivanja popolne gospodarske samostojnosti in mednarodnega priznanja. Hkrati bo nadaljevala prizadevanja za doseg trajnega miru in stabilnosti na jugoslovanskem prostoru," je med drugim rečeno v spomenici (promemoriji). Slovenija je izpolnila vse ključne točke Brionske deklaracije, zvezni organi pa so sprožili pravo vojno zoper Slovenijo. V tretji točki spomenice Slovenija poudarja, da so zvezni organi nelegitimni in zavirajo reševanje jugoslovanske krize. Tudi v Haagu bi morali biti subjekti sporazumevanja samo republike. Pri tem pa Slovenija ne bo zavirala povezovalnih ali razdruževalnih težnj narodov, ki imajo pravico do samoodločbe. Slovenija tudi ne vidi več potrebe po delovanju opazovalne misije v Sloveniji, niti mirovnih sil, saj vlada v Sloveniji mir, organi republike pa v celoti obvladujejo ozemlje in meje. V spomenici tudi izražamo pričakovanja do popolnega mednarodnega priznanja. Naš interes je zadržanje gospodarskega sodelovanja na ozemlju nekdanje Jugoslavije, nase pa prevzemamo tudi obveznosti, ki jih je v našem imenu prevzela Jugoslavija.

Zahteve za mednarodno priznanje

Razne organizacije in stranke terjajo mednarodno priznanje Slovenije in Hrvaške. Tako sodijo liberalni demokrati Nizozemske, s tem, da je zanje priznanje Hrvaške še sporno. Priznanje Slovenije so od kanadskega premierja Mulroneja in zunanje ministrice Mc Dougallove terjali kanadski Slovenci, z njima njihova konferenca Svetovnega slovenskega kongresa. Priznanje slovenske in hrvaške države pa terjajo tudi predsedniki italijanskih deželnih svetov in skupščin.

Haag ni pritiskal na Slovenijo

Slovenska delegacija je na četrtkovem nadaljevanju mirovne konference v Haagu, našo državo so zastopali predsednik skupščinske komisije za mednarodne odnose Matjaž Sinkovec, namestnik zunanjega ministra Zoran Thaler, direktor slovenske SDK Igor Omerza in diplomat Marko Kosin, pričakovala močan pritisk na nas, da bi pristali na nadaljevanje moratorija. Vendar se to ni zgodilo, kar pomeni posredno priznanje Slovenije. Tudi tokratno zasedanje je določilo ustavitve ognja, pa od tega ni bilo nič, ampak se je vojna na Hrvaškem še stopnjevala, v Haag pa so povabljeni tudi predstavniki Srbov na Hrvaškem. Evropa postavlja kot bistven pogoj za priznanje spoštovanje človekovih pravic in pravic manjšin, kar pa Slovenija spoštuje. Pozitivno je sprejeta tudi njena pripravljenost, da kot samostojna država še sodeluje na konferenci v Haagu in da v prihodnje ne zavrta pogovorov o možnih novih povezavah na ozemlju sedanje Jugoslavije. ● J. Košnjek

Pogovor o podjetništvu

Dobra zakonodaja in delovanja gospodarskega sistema

Slovenija ima od "stare Jugoslavije" goro predpisov, ki podjetništvu ne ustrezajo.

Bled, 4. oktobra - Klub Ni nam vseeno pri Liberalno-demokratski stranki Radovljica je v petek zvečer pripravil v Vili Bled pogovor o podjetništvu, ki so se ga poleg gostov - republiških poslancev Edvarda Ovna in Janeza Kopača ter predsednikov jeseniškega in radovljiškega izvršnega sveta Rine Klinarje in Jožeta Resmana udeležili tudi številni podjetniki iz radovljiške občine in tudi od drugod.

Edvard Oven, ki ima kot podjetnik precej izkušenj s podjetništvom, je povedal, da začetki podjetništva v Sloveniji segajo v 1987. leto in da je danes pri nas že 15 tisoč zasebnih podjetij, 200 delniških družb in 1300 družbenih podjetij. Čeprav zveznega premierja Markoviča radi vseprek kritiziramo, pa je z (nerealnim) razmerjem med dinarjem in marko močno spodbudil podjetništvo. Za podjetništvo zdaj, v prehodnem obdobju, niso najboljše časi: poleg uradnega tečaja marke imamo še poluradnega in neuradnega, od 1. oktobra je revalorizacijska stopnja 17-odstotna, kar pomeni, da letna obrestna mera že presega 600 odstotkov, carinske dajatve se bodo v kratkem podvojile, tečajne razlike bodo bremenile uvoznike, poslovanje z jugom je oteženo in precej tvegano, osebni dohodki bodo malenkosti, tisti, ki bodo zaposleni, pa bodo lahko srečni... **Janez Kopač** je dejal, da je za razvoj podjetništva pomembno predvsem dvoje: zakonodaja, ki vsem postavlja enake pogoje in spodbuja k ustvarjalnosti, ter delovanje gospodarskega sistema in njegovih ustanov. Pri nas ustanove ne deluje (banka ni prava banka, zavarovalnica ni zavarovalnica itd.), veliko pomanjkljivosti pa je tudi pri zakonodaji. Še vedno nimamo sodobnega zakona o stečaju in likvidaciji podjetij, o preprečevanju monopolov, o varovanju intelektualne lastnine, o zbornicah, o pokojninskem skladu. Pri zakonu o privatizaciji je bistvo spora v različnih konceptih: v liberalno-demokratski stranki trdijo, da so v vsakem podjetju ljudje s "podjetniško dušo", ki bi podjetje vodili naprej in ga sčasoma odkupili; oblast pa je mnenja, da so ti ljudje pokvarjeni, ki jim ne gre zaupati.

V jeseniški občini so dosedajni rezultati podjetništva še veliko manjši, kot bi bili glede na potrebe in težave gospodarstva potrebni, je dejala predsednica izvršnega sveta **Rina Klinar**. Stopnja brezposelnosti je daleč nad gorenjskim povprečjem, število tistih, ki prejemajo socialne pomoči, pa večje od onih, ki dobivajo stipendijo. V občini je 168 zasebnih podjetij, več kot družbenih, in večina med njimi že posluje. Izvršni svet je v začetku leta sprejel program za spodbujanje podjetništva, na tem področju delujeta projektni skupini, podjetnikom, ki so odprli nova delovna mesta, pa so pomagali s posojili. **Jože Resman** je predstavil radovljiška podjetništva prizadevanja. Čeprav so v občini pričakovali, da se bo podjetništvo razmahnilo predvsem na področju turizma in prometa, se to, žal, ni uresničilo. Le redki so namreč spoznali, da je mogoče živeti tudi v "senčni" hotelov. ● C. Zaplotnik

Z Gorenjskim glasom po prijazni slovenski Koroški

Pod Najevsko lipo

Črna na Koroškem, 5. oktobra - Bili smo tam, kjer že stoletja koplje svinec mežiški rudar, domuje trden koroški kmet in o slovenstvu tod pričajo mogočne stoletne lipe. Bil je prelep dan sredi koroških vrhov, ko so se v jesenskem soncu kopale Uršija gora, Raduha, Olševa in Peca, kralj Matjaž pa je še vedno mirno spal v njenih nedrjih...

Dolga vožnja je bila, to je res. Prvi postanek v Vranskem nam je še kako dobro del, posebej še, ko smo zagrizli v odlično malico, ki jo je tokrat za naše naročnike prispevala Veletgovina LOKA Škofja Loka (naj povedo, kje se dobijo tako dobre in sočne domače klobase!), se poživilo s prvo kavico. Potem pa naprej skozi Velenje, ki je sem in tja še Titovo, do s kulturo obogatene Slovenj Gradca, mimo Dravograda in Otiškega vrha ter skozi Ravne na Koroškem, Prevalje in Poljano, znano po zadnji bitki druge svetovne vojne v Evropi, do prvega pravega postanka v Mežici. Tu smo si ogledali rudarski muzej s številnimi primerki silno zanimivih mineralov, ki pritegujejo zbiralce vsega sveta. Kalciti, galeniti, dendriti, limoniti, cerusiti, aragoniti... Pravi mali čudeži, vzeti iz nederij matere zemlje in iz katerih so mežiški rudarji od nekdaj pridobivali svinec, cink in še kaj. Leta 1644 je bilo poslano sporočilo v Celovec, da "Matevž Ludinger, grofovski tottenpachovski upravitelj zlatega rudnika v Tlittingu zaradi neke v Črni, 2 miliji hoda od Pliberka na Koroškem, na več krajih na dan prihajajoče svinčeve rude, pokorno prosi, da bi mu jo bilo štiri ali pet let brez obveznih dajatev dovoljeno načeti in kopati..." Vhod v rudnik v Črni na Koroškem nosi letnico 1665, 1746 se prvič omejnja topilnica, železarstvo pa se je

od razvilo po letu 1772. Danes rudnik svinca Mežica še vedno dela, še vedno je zaposlenih okrog 300 rudarjev in drugih delavcev (pred nekaj leti je delalo samo v jami okrog 700 rudarjev), vendar jim delo obljublja le še za deset let. Leta 2002 naj bi rudnik svinca Mežica zaprl. Do takrat pa upajo, da bodo razvili turizem, s katerim se bo dalo živeti. Res je, da jim je rudnik uničil okolje, o tem pričajo posušena drevesa predvsem nad Zerjavom, a odkar so leta 1970 topilnici vstavili zračne filtre, ki lovijo svinčev prah, je veliko bolje. Zdj Črno, in okoliške vrhove spet preletavajo ptice... Turizem bodo oprli na gorske kmetije, ki prijazno vabijo s svojo domačnostjo in pristnostjo, na ribolov, ki spet oživlja v potokih in rečicah koroških dolin, celo v sami Meži, ki je bila do nedavna mrtva reka. Že zdaj vabijo na smučanje, v Črni imajo vlečnico domala v trgu. Sicer je pa smučarja tu doma, dala je nekaj naših vrhunskih smučarjev, Pušnikovo, Kunca, Pudgarje. Precej si obetajo tudi od lova, srnjadi je kot še nikoli. Da so tod doma dobri lovci, priča tudi nagačen medved, ki je 1960. leta paral ovce po Olševi, pa so ga domači lovci ukrotili, nagačili in je danes posebnost Črne. Tudi dobra domača koroška kuhinja naj bi bila privlačnost krajev pod Peco, Olševa, Raduha, Smrekovcem. Lepi

kraji so tod, le odkriti jih je treba našim ljudem, pa bodo radi prihajali sem. Predsednik Turističnega društva Črna na Koroškem Franc Jug je prizadeven mož. Njemu in njegovim sodelavcem je uspelo, da so v Črno in pod Najevsko lipo na Ludranski vrh spravili sam-slovenski politični vrh. Tako je treba, pa zve za tvoj kraj vsa Slovenija. Sicer pa ta delček naše Slovenije zasluži, da ga pobliže spoznamo, toliko lepote je v njem, toliko prijaznih ljudi. Eden njih je tudi župnik Tone Vrsk, ki smo ga spoznali v cerkvi sv. Ožbolta v Črni; zelo pohvalno je spregovoril o svojih faranih.

bilo tam gori še toliko lepše. Neokrnjena narava, sedemstoletna lipa (ki je v bistvu lipovec), mogočna Najevnikova kmetija, ubrana pesem "Črjanskih pobov", domač ržen kruh s soljo, silce žganega, prijazna črnjanska dekleta, sončni bregovi in poln mernik dobre volje - kaj bi si še lahko želeli lepšega.

Le prehitro je bilo treba v dolino, kjer so nas v hotelu Planinka že čakali s kosilom in živo muziko. Igrala in pela sta nam Benedikt Kopmajer in Jože Cekon, tisti, ki je pod Najevsko lipo s Peterletom skupaj igral na harmoniko, minister Plut pa "na kamp!". Imenitno smo se zabavali. Če verjame ali ne, smo tu ustanovili tudi prvi kvartet Gorenjskega glasa, v katerem so peli Milka Bertonec, Marija Pretnar, Anton Fende in Franc Perdan, ženski svet je uprizoril pravo pravcato modno revijo, tekmovali smo v navijanju toaletne-

Zanimivo je bilo prisluhniti zgodovini mežiškega rudnika. Foto: D. Dolenc

Nam so Korošci v soboto pripravili nadvse prijeten dan. Vjuga pot in za spoznanje preozki mostovi čez Bistvo so bili za oba naša dva velika Integralova avtobusa trd oreh in le neverjetni spretnosti obeh šoferjev gre zahvala, da smo prišli čez tiste brunčke in ni bilo treba peš do Ludranskega vrha. Tudi zato je

ga papirja in smeja je bilo, da je hotel Planinka kar razganjal. Potem smo vendarle morali domov s trdno obljubo, da sem, med te prijazne ljudi še pridemo. Prav tu pod Peco smo lahko znova ugotavljali, da je Slovenija tako majhna in tako lepa, da moramo do obisti spoznati vsak njen košček. Čas je že! ● D. Dolenc

Z Radiom Kranj in Romano Krajncan v Mini Mundusu

Vrtiljak pesmi, smeha, doživetij

Kranj, 7. oktobra - Radio Kranj je svoje najmlajše sodelavce, nagrajence iz nedeljske otroške oddaje Vrtiljak, ki jo vodi Romana Krajncan, v soboto popeljal na ogled Mini Mundusa v Celovec.

Veseli avtobus, v katerega smo prisledli, je iz meglenega Kranja otroke najprej popeljal do sončne Kranjske Gore. V hotelu Vitranc so pripravili okusno kosilo, po njem pa se je družina zavrtela na Romaninem Vrtiljaku. Otroci so igrali na instrumente, peli, recitali, pripovedovali šale in zanimive zgodbe, se ob tem dodobra spoznali, sprijateljili, zlihi v veliko srečno družino.

Srečanje s Karavanškim predorom je bilo za marsikoga prvo. Naslednji kilometri do Celovca so minili, kot bi trenili, in že smo se znašli pred vhodom v Mini Mundus, mali svet velikih človeških dosežkov; tu je atenski partenon, tadž mahal iz Indije, rotovž iz Bruslja, operna hiša iz Sydneya, marmorna palača iz Teherana, grad iz Osa, Sulejmanova mušaja iz Istanbula, newyorški kip svobode, pariški slavolok zmage, poštevni stolp iz Pise, katedrala sv. Bazilija iz Moskve, bazilika sv. Petra iz Rima, Eifflov stolp iz Pariza, kitajska pagoda, radijski teleskop, londonski Big Ben in Tower, palača OZN iz New Yorka, tu so številni mogočni gradovi, cerkve in druge arhitektonske lepote sveta, med njimi pa "drve" vlaki iz različnih časov, avtomobili in se na vodi pozibavajo jadrnice, parniki, rečne ladje... Skratka, Mini Mundus (odprt bo do 13. oktobra) se ponša kar s 155 vernimi posnetki svetovnih znamenitosti. Res, prava paša za oči, zanimiva ura zgodovine, zemljepisa in še česa.

Tri ure, ki smo jih prebili v Mini Mundusu, so kar prehitro minile. Spet smo se zrinili v avtobus in skozi Celovec odhiteli proti Ljubljani. Znočilo se je že, ko smo bili spet v Kranju. Bilo je prijeto, zabavno, veselo. Otroci so peli, Romana z njimi, Kranjski kvintet je igral domače viže, bil je vrtiljak, na kakršnem bi se radi še vrteli. ● H. Jelovčan

Muslimani podpirajo slovensko samostojnost

Jesenice, 7. oktobra - Stranka demokratične akcije Slovenije, občinski odbor Jesenice, podpira vse zahteve slovenske vlade, slovenskega predsedstva in slovenskega naroda, za mednarodno priznanje samostojne Republike Slovenije.

V pozivu stranka SDA, v katero so vključeni muslimani, poudarja, da muslimanski narod, ki živi po vsej državi Sloveniji, priznava 7. oktober 1991 za dan dokončne osamosvojitve Slovenije, upajoče, da kmalu sledi tudi formalno - pravno priznanje. SDA poziva svoje članstvo, naj prevzame državljanstvo Slovenije, saj se muslimani štejejo za lojalne prebivalce slovenske države. Slovenski narod in slovenska legitimna demokratična oblast uživata vso podporo muslimanskega naroda in stranke Demokratične akcije za popolno neodvisnost in samostojnost države Slovenije. ● D. S.

Liberalna stranka

Ponovitev glasovanja

Ljubljana, 3. oktobra - Poslanski klub Liberalne stranke terja ponovitev glasovanja za člane sveta Banke Slovenije. V pismu predsedniku skupščine dr. Francetu Bučarju in javnosti pišejo: Glede na dejstvo, da je na skupni seji vseh zborov Skupščine Republike Slovenije dne 2. 10. ob glasovanju o predlogu predsedstva Republike Slovenije za člane sveta Banke Slovenije prišlo do tehničnih motenj zaradi napak glasovalnih naprav in očitno tudi sicer napačnega ugotavljanja sklepčnosti zbora združenega dela (ob devetkratnem ugotavljanju je bilo devet različnih rezultatov, pretežno pod zahtevano sklepčnostjo) je očitno, da je glede na izjemno tesne rezultate glasovanja (razlike v posameznih primerih od 1 do 3 glasove za potrebno izvolitev) nujno glasovanje ponoviti. To zahtevo postavljamo izrecno zaradi tega, ker je vodja našega poslanskega kluba pred glasovanjem zahteval besedo za proceduralno razpravo, pa je od predsedujočega žal ni dobil. Ne glede na to poslovniško kršitev, ki je že sama po sebi razlog za ponovitev glasovanja, pa menimo, da bo zaradi pomembnosti glasovanja za tako pomembno zadevo s ponovitvijo glasovanja opravljen upravičeno izkazan dvom v verodostojnost spornih rezultatov. Pripominjamo, da je naša zahteva utemeljena tudi z dejstvom, da je bilo že naslednji dan zjutraj ugotovljeno, da so naprave delovale napačno oziroma so pokvarjene, zaradi česar jih ni bilo mogoče več uporabljati in se je družbenopolitični zbor odločil za glasovanje z lističi. Zahtevamo, da ta naš predlog posreduje v odločitev prvi naslednji skupni seji zborov skupščine. ● J. K.

SDP o paketu lastninskih zakonov

Škofja Loka, 8. oktobra - Danes ob 17. uri bo v veliki predavalnici šolskega centra Borisa Zihlerla na Podnu odprta javna tribuna stranke demokratične prenove Škofja Loka o paketu lastninskih zakonov. Javno tribuno bo vodil gorenjski poslanec v republiškem parlamentu Emil - Milan Pintar. ● H. J.

Okrogla miza o zaposlovanju

Kranjski in trziški liberalni demokrati so se odločili, da združijo svoje moči in se vključijo v akcijo reševanja perečega problema - brezposelnosti. Zato bodo danes, 8. oktobra, ob 19. uri, v veliki sejni sobi Skupščine občine Trzic, organizirali okroglo mizo na temo ZAPOSLOVANJE. Na okrogli mizi bodo sodelovali: Franček Meglič, predsednik IS SO Trzic, Andrej Tavčar, sekretar sekretariata za gospodarstvo član IS SO Kranj, Slavko Kalan, pomočnik direktorja Zavoda za zaposlovanje R Slovenije in Miran Tivadar, podpredsednik OO LDS Kranj. Vabljeni! ● M. P.

Častniki Slovenije proti početju armade

Ljubljana, 6. oktobra - Vojno na Hrvaškem so odločno obsodili tudi člani Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije. V svojem sporočilu za javnost so med drugim poudarili: "Ogorčeni in zaskrbljeni spremljamo nerazumna in nesprejemljiva početja in hudodelstva armade na hrvaškem ozemlju, ki se je očitno postavila na stran velikosrbske politike. Za brutalno pobijanje prebivalstva, barbarsko uničevanje in rušenje humanitarnih ustanov in zgodovinskih spomenikov in drugih objektov ne more in ne sme biti nobenega opravičila. Takšna početja presegajo celo najnižje moralne in etične norme tudi z vojaškega stališča. Častniki in podčastniki Slovenije najodločneje protestiramo proti vsem, ki vodijo tako nečloveško politiko in so odločni za javnostno in v sosednji republiki Hrvaški in ji grozijo s silo zatreti svobodo, demokratični razvoj, humane in človeške odnose."

Slovenski častniki na koncu sporočila obsojajo poseganje po orožju za reševanje kakršnihkoli sporov. Povzročitelje gorja in brezumnega početja pozivajo, da takoj prenehajo z bojnimi dejstvi. ● S. S.